

Průběžné hodnocení pro specifické cíle 4, 5, 6, 9 Strategického plánu SZP na období 2023 až 2027

Vstupní zpráva

11.12.2025

Obsah

1	Úvod	4
1.1	Předmět a cíl evaluace	4
1.2	Zadání evaluace	5
2	Souvislosti hodnocení	8
2.1	Základní charakteristika výchozího stavu	8
2.2	Vliv zemědělství na životní prostředí	8
2.3	Zemědělská politika a SP SZP	13
2.4	Posouzení intervenční logiky	15
3	Metodický přístup	21
3.1	Hodnotící otázka č. 12: Do jaké míry podpořily intervence přizpůsobování se změně klimatu? 21	
3.2	Hodnotící otázka č. 13: Do jaké míry podpořily intervence zmírňování změny klimatu?	34
3.3	Hodnotící otázka č. 14: Do jaké míry podpořily intervence účinné hospodaření s přírodními zdroji?	44
3.4	Hodnotící otázka č. 15: Do jaké míry podpořily intervence zvrácení úbytku biologické rozmanitosti?	68
3.5	Hodnotící otázka č. 16: Do jaké míry podpořily intervence sektoru včelařství biodiverzitu? ...	75
3.6	Hodnotící otázka č. 17: Do jaké míry podpořily intervence ekosystémové služby?	77
3.7	Hodnotící otázka č. 22: Do jaké míry podpořily intervence kvalitu a bezpečnost potravin?	80
3.8	Hodnotící otázka č. 23: Do jaké míry podpořily intervence eliminaci antimikrobiální rezistence? 85	
3.9	Metodika posouzení přínosů komplementárního nastavení jednotlivých nástrojů Zelené architektury (vč. podmíněnosti – příslušných DZES)	88
3.10	Hodnotící otázka č. I: Do jaké míry bylo dosaženo stanovených cílů za odůvodněné náklady? 94	
3.11	Hodnotící otázka č. II: Do jaké míry byly intervencemi SP SZP vyřešeny problémy a potřeby definované v SP SZP pro hodnocené specifické cíle?	97
3.12	Hodnotící otázka č. IIIa Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP vzájemně (např. i v rámci zelené architektury)?	100

3.13	Hodnotící otázka č. IIIb Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP s dalšími nástroji?	103
3.14	Hodnotící otázka č. IV: Do jaké míry by bylo možné podpořit konkurenceschopné, ekonomicky udržitelné zemědělství a generační obměnu bez vybraných intervencí SZP?.....	105
3.15	Návrh vyhodnocení čistého efektu indikátorů dopadu v relevantních případech.....	109
3.16	Návrh vyhodnocení plnění doporučení SEA.....	114
3.17	Posouzení relevance dat.....	115
3.18	Změny v metodickém přístupu.....	116
4	Detailní plán práce.....	117
4.1	Souhrnný plán práce pro celé období trvání zakázky.....	117
4.2	Řízení projektu.....	127
5	Infografika.....	131

1 Úvod

Strategický plán SZP je nástrojem podpory zemědělského sektoru a venkova ze zdrojů EZZF a EZFRV, plně v souladu s obecnými i z nich vycházejícími specifickými cíli SZP.

Hlavním záměrem je zajištění rozvoje celého sektoru při zachování původních směrů SZP, kterými je zejména stabilizace zemědělských příjmů a rozvoj konkurenceschopnosti a dostatečné zajištění bezpečných potravin za rozumné ceny pro spotřebitele.

Ale zároveň také stále důležitější podpora reagující na změnu klimatu a směřující k udržitelnému zemědělství a lesnictví, k udržitelnému hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám a v neposlední řadě k rozvoji venkova.

V souladu s těmito cíli a závazky Strategický plán SZP zohledňuje doporučení EK z roku 2020 související s cíli Zelené dohody pro Evropu, navazuje a využívá zkušeností z PRV 2014-22 zejména z doporučení plynoucích z provedených průběžných hodnocení.¹

1.1 Předmět a cíl evaluace

Předmětem evaluace je hodnocení intervencí v rámci specifických cílů 4, 5, 6, 9 Strategického plánu SZP České republiky na období 2023-2027 (dále jen „SP SZP“) z hlediska jejich účelnosti, účinnosti, relevance, soudržnosti, unijní přidané hodnoty a dopadu, pokud jde o jejich přínos k dosažení obecných cílů i specifických cílů SZP. Obecné cíle jsou uvedeny v čl. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, v platném znění (dále jen „nařízení č. 2021/2115“) a specifické cíle jsou uvedeny v čl. 6 nařízení č. 2021/2115.

Hodnocení bude zajištěno prostřednictvím odpovědí na hodnotící otázky za pomoci aktuálních evaluačních metod se zohledněním relevantních klíčových prvků k posouzení dle přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1475, v platném znění (dále jen „nařízení EK (EU) 2022/1475“).

Posouzen bude i stav dosažení cílových hodnot výstupových a výsledkových ukazatelů a čistý efekt SP SZP vůči ukazatelům dopadu uvedených v příloze III nařízení EK (EU) 2022/1475, které jsou relevantní podle intervenční logiky SP SZP. V rámci zasazení SP SZP do souvislostí bude popsán i vývoj kontextových ukazatelů.

Hodnocení účelnosti bude probíhat v souladu s intervenční logikou na úrovni jednotlivých specifických cílů, podle potřeby až do úrovně dílčích intervencí.

Účinnost bude vyhodnocena pomocí analýz, zda bylo účinků nebo přínosů Strategického plánu dosaženo s přiměřenými náklady. Náklady budou posouzeny vzhledem k dosaženým výsledkům. Vyhodnoceny budou náklady na administraci i účinnost správní a koordinační struktury. Posouzeno bude i zjednodušení pro příjemce, pro řídicí orgán, platební agenturu, a využívání digitálních nástrojů a družic oproti administraci v minulém programovém období (Program rozvoje venkova 2014+, SOT, přímé platby).

¹ Strategický plán Společné zemědělské politiky České republiky na období 2023–2027 (verze 6.3)

Relevance bude hodnocena na základě vztahu mezi potřebami a problémy na národní úrovni v době zavedení intervence a v průběhu a na konci jejího provádění. Vyhodnocena by měla být i relevance vůči společným potřebám a problémům EU (Green Deal a jiné strategie).

Hodnocení soudržnosti zahrne posouzení doplňkového působení jednotlivých intervencí v rámci SP SZP i intervencí kohezní politiky realizovaných v rámci operačních programů i dalších nástrojů v oblasti zemědělství, lesnictví, potravinářství a rozvoje venkova na národní úrovni.

Unijní přidaná hodnota úzce navazuje na hodnocení soudržnosti a hodnocení se zaměří na změny vyvolané zásahem EU, a to nad rámec toho, co by se důvodně dalo očekávat od národních opatření ČR.

Hodnocení dopadu bude provedeno jako zjištění čistého efektu intervencí SP SZP na ukazatele dopadu stanovené v příloze I nařízení č. 2021/2115.

1.2 Zadání evaluace

Ve vazbě na výše uvedené zacílení evaluace byly zadavatelem formulovány následující evaluační otázky včetně předmětu hodnocení a cíle hodnocení pro otázky číslo 12 až 23 (vždy vyhodnocení účinnosti příslušné intervence/intervencí).

Hodnocení účelnosti bude probíhat v souladu s intervenční logikou na úrovni jednotlivých specifických cílů, podle potřeby až do úrovně dílčích intervencí. Hodnocení dopadu bude provedeno jako zjištění čistého efektu intervencí SP SZP na ukazatele dopadu stanovené v příloze I nařízení č. 2021/2115.

Specifický cíl 4

Hodnotící otázka č. 12: Do jaké míry podpořily intervence přizpůsobování se změně klimatu??

Faktory úspěchu:

- 12.1 Odolnost zemědělství vůči změně klimatu
- 12.2 Rozsah vhodně obnovených lesních porostů a jejich odolnost vůči projevům klimatických změn
- 12.3 Vodo-ochranná funkce lesních porostů

Hodnotící otázka č. 13: Do jaké míry podpořily intervence zmírňování změny klimatu?

Faktory úspěchu:

- 13.1 Emise skleníkových plynů v zemědělství
- 13.2 Ukládání organického uhlíku v půdě se zvyšuje nebo udržuje na stálé úrovni

Specifický cíl 5

Hodnotící otázka č. 14: Do jaké míry podpořily intervence účinné hospodaření s přírodními zdroji?

Faktory úspěchu:

- 14.1 Kvalita půdy
- 14.2 Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů
- 14.3 Riziko eroze půdy
- 14.4 Zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny

- 14.5 Tlak na přírodní zásobárny vody
- 14.6 Bilance živin v zemědělské půdě se zlepšuje – snížení tlaku na ztrátu živin

Specifický cíl 6

Hodnotící otázka č. 15: Do jaké míry podpořily intervence zvrácení úbytku biologické rozmanitosti?

Faktory úspěchu:

- 15.1 Biologická rozmanitost v oblastech sítě Natura 2000 ovlivněných zemědělstvím nebo lesnictvím
- 15.2 Biologická rozmanitost spojená se zemědělskou půdou se zvyšuje nebo se alespoň zastavuje její úbytek
- 15.3 Biologická a genová rozmanitost lesního ekosystému je posílena

Hodnotící otázka č. 16: Do jaké míry podpořily intervence sektoru včelařství biodiverzitu?

Hodnotící otázka č. 17: Do jaké míry podpořily intervence ekosystémové služby?

Faktory úspěchu:

- 17.1 Rekreační funkce lesa se zvýšila
- 17.2 Přeměna porostů náhradních dřevin v imisních oblastech se zlepšuje
- 17.3. Plocha krajinných prvků na zemědělské půdě narůstá nebo je udržována na stabilní úrovni

Specifický cíl 9

Hodnotící otázka č. 22: Do jaké míry podpořily intervence kvalitu a bezpečnost potravin?

Faktory úspěchu:

- 22.1 Životní podmínky zvířat se zlepšují
- 22.2 Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů se snižují
- 22.3 Hodnota produkce uváděné na trh v rámci režimů jakosti roste

Hodnotící otázka č. 23: Do jaké míry podpořily intervence eliminaci antimikrobiální rezistence?

Faktory úspěchu:

- 23. 1 Používání antimikrobiálních látek se snižuje

Hodnotící otázky pro další kritéria

Účinnost

Hodnotící otázka č. I: Do jaké míry bylo dosaženo stanovených cílů za odůvodněné náklady?

Účinnost bude vyhodnocena pomocí analýz, zda bylo účinků nebo přínosů Strategického plánu dosaženo s přiměřenými náklady. Náklady budou posouzeny vzhledem k dosaženým výsledkům. Vyhodnoceny budou náklady na administraci i účinnost správní a koordinační struktury. Posouzeno

bude i zjednodušení pro příjemce, pro řídicí orgán, platební agenturu, a využívání digitálních nástrojů a družic oproti administraci v minulém programovém období (Program rozvoje venkova 2014+, SOT, přímé platby).

Relevance

Hodnotící otázka č. II: Do jaké míry byly intervencemi SP SZP vyřešeny problémy a potřeby definované v SP SZP pro hodnocené specifické cíle?

Stránka | 7

Relevance bude hodnocena na základě vztahu mezi potřebami a problémy na národní úrovni v době zavedení intervence a v průběhu a na konci jejího provádění. Vyhodnocena by měla být i relevance vůči společným potřebám a problémům EU (Green Deal a jiné strategie).

Soudržnost

Hodnotící otázka č. III:

(i) Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP vzájemně (např. i v rámci zelené architektury)?

(ii) Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP s dalšími nástroji?

Hodnocení soudržnosti zahrne posouzení doplňkového působení jednotlivých intervencí v rámci SP SZP i intervencí kohezní politiky realizovaných v rámci operačních programů i dalších nástrojů v oblasti zemědělství, lesnictví, potravinářství a rozvoje venkova na národní úrovni.

Unijní přidaná hodnota

Hodnotící otázka č. IV: Do jaké míry by bylo možné podpořit konkurenceschopné, ekonomicky udržitelné zemědělství a generační obměnu bez vybraných intervencí SZP?

Unijní přidaná hodnota úzce navazuje na hodnocení soudržnosti a hodnocení se zaměří na změny vyvolané zásahem EU, a to nad rámec toho, co by se důvodně dalo očekávat od národních opatření ČR.

2 Souvislosti hodnocení

2.1 Základní charakteristika výchozího stavu

Regiony České republiky mají převážně přechodný charakter. Většina krajů nemá ani venkovský, ani městský charakter. Převážně venkovské regiony zauímají pouze asi jednu třetinu rozlohy země a žije v nich zhruba také jedna třetina obyvatel. Kromě urbanizovaných oblastí v okolí velkých měst a těchto měst samotných pak zbylou přibližně polovinu země, kde žije přibližně polovina obyvatel, představují přechodné regiony.

To klade velké nároky na správné nastavení jednotlivých politik včetně regionálních. Specifikem České republiky je také extrémně vysoký počet obcí s velmi nízkým průměrným počtem obyvatel a také nízkou průměrnou rozlohou. Nerovnoměrné je také rozdělení produktivní a neproduktivní části obyvatelstva, kdy s rostoucím podílem městského charakteru roste podíl produktivních osob a naopak.

Zemědělství v České republice charakterizováno stabilním, převážně konvenčním způsobem hospodaření, který zůstává rozhodujícím faktorem ovlivňujícím stav půdy, vody a krajiny. Podíl ekologicky obhospodařované půdy dosáhl 17,1 % registrované zemědělské půdy, což představuje mírný nárůst, avšak ekologické zemědělství nadále tvoří menší část celkového hospodaření. Struktura využití půdy se meziročně téměř nezměnila: ornou půdu tvoří největší podíl, přičemž její výměra se mírně snížila, zatímco trvalé travní porosty zaznamenaly nepatrný nárůst. Tyto změny jsou malé, ale potvrzují dlouhodobý trend pozvolného přechodu části méně produkčních oblastí k extenzivnějším formám hospodaření.

Krajina a půda v mnoha regionech zůstávají zatíženy vysokým podílem velkoplošných monokultur, omezenou druhovou pestrostí a nízkou mírou krajinných prvků, které by přirozeně podporovaly retenci vody, stabilitu ekosystémů a schopnost krajiny odolávat erozi. Rostoucí četnost suchých epizod, přívalových srážek a teplotních extrémů ukazuje, že klimatická změna není abstraktním rizikem, ale přímým a každoročně pozorovatelným faktorem ovlivňujícím zemědělskou produkci. To staví sektor před nutnost posilovat adaptaci — ať už prostřednictvím zlepšování struktury půdy, diverzifikace plodin, obnovy agroekosystémů nebo podpory udržitelných postupů hospodaření.

Současně se zvyšuje význam zemědělství jako jednoho z klíčových aktérů klimatické politiky. Zemědělské a lesní půdy mají potenciál fungovat jako významný sink uhlíku, ale při nevhodném hospodaření mohou naopak představovat zdroj emisí skleníkových plynů. Výchozí stav proto zahrnuje nejen úsilí o omezení negativních dopadů, ale i hledání způsobů, jak zemědělství začlenit do širší transformace směrem k nízkouhlíkovému hospodářství. Legislativní rámec a dotační politika EU i ČR již odrážejí tento trend, avšak jeho praktická implementace v českých podmínkách je postupná a nerovnoměrná.

2.2 Vliv zemědělství na životní prostředí

Podle Zelené zprávy za rok 2024² zemědělský půdní fond (ZPF) tvořil v roce 2024 více než polovinu celkové výměry ČR (53,1 %), v porovnání s rokem 2023 se zmenšil o 2,4 tis. ha. Nepatrný pokles

² <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/publikace/publikace-zemedelstvi/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2024>

zaznamenala orná půda (o 0,4 %) a mírný nárůst byl identifikován u trvalých travních porostů (o 0,4 %). Výměra lesních pozemků zůstala přibližně stejná jako v předchozích letech (34,0 %).

V rámci „zelené architektury“ SP SZP jsou pro období 2023–2027 nastaveny nástroje (ekoschémat, AEKO, standardy DZES a související investice), které společně směřují k naplňování specifických environmentálních cílů SO4–SO6. Intervence reagují na hlavní environmentální tlaky v ČR (eroze půdy, sucho, kvalita vod, úbytek biodiverzity) a vycházejí z evropských rámců pro klima, vodu a biologickou rozmanitost. Základní vymezení cílů SO4–SO6 a jejich vazba na ukazatele výkonnosti je popsána přímo ve SP SZP.

Specifický cíl 4: Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně (SO4)

Tento bod cílí na odolnost zemědělství vůči dopadům klimatické změny a na snižování jeho negativních vlivů prostřednictvím redukce emisí skleníkových plynů a amoniaku a podporou sekvestrace uhlíku. V identifikovaných potřebách se zdůrazňuje jednak posílení klimatické odolnosti hospodaření, jednak zvýšení poutání a ukládání uhlíku v půdách. Tomu odpovídá skladba intervencí: technologie snižující emise v chovech a při nakládání se statkovými hnojivy (precizní dávkování dusíku, nízkoemisní aplikace, úpravy ustájení a skladů kejdy), šetrnější zpracování půdy a podpory se sekvestrační a adaptační funkcí (zatravňování orné půdy, zalesňování zemědělské půdy, agrolesnictví). Tyto zásahy směřují jak ke snižování emisí (NH_3 , N_2O , CH_4), tak ke zvyšování zásob organického uhlíku v půdě a biomase a k posílení retence vody v krajině. Souběžně jsou využívány příslušné výsledkové ukazatele pro klimatickou akci a ukládání uhlíku.

V evropském kontextu zemědělství (včetně orné půdy a TTP (trvalé travní prostory) v LULUCF (Land Use, Land Use change and Forestry) dlouhodobě představuje zhruba třináctinu celkových emisí EU, po výrazném poklesu v 90. letech jsou hodnoty od roku 2010 relativně stabilní. Potenciál mitigace je tradičně spojován s technickými opatřeními v chovech, s lepším hospodařením s dusíkem a s půdním uhlíkem včetně sekvestračních zásahů.

Zelená zpráva obsahuje monitoringu podle nitrátové směrnice v roce 2024, ze kterého vyplývá, že ve zranitelných oblastech překročilo limit 50 mg NO_3^-/l 8,1 % rozborů (a 42,3 % překročilo 25 mg NO_3^-/l); v nezranitelných oblastech šlo o 2,2 % (resp. 18,3 %). Kontroly nejčastěji zjistily nesprávné uložení hnojiv na ZP, porušení období zákazu hnojení a aplikaci digestátu na promrzlou půdu—tedy přesně oblasti, na něž míří podmíněnost a vodoochranné postupy v AEKO a ekoschématech. Zpráva zároveň zachycuje spotřebu přípravků na ochranu rostlin (2024: 3 456 t účinných látek, tj. 0,98 kg úč. l./ha ZP) a uvádí i rozsah biologické ochrany (cca 42 tis. ha), což doplňuje pohled na tlak vstupů a možnosti jeho snižování. K dalším kontextovým ukazatelům patří spotřeba vápenatých hmot (292 tis. t) a množství kalů z ČOV aplikovaných na ZP (339 tis. t hmoty; 123 tis. t sušiny). Pro ovzduší je vedle inventarizace NH_3 relevantní i údaj o haváriích zemědělského původu (3,5 % všech havárií vedených u ČIŽP).

Zelená zpráva hovoří o rozpadu odhadovaných emisí amoniaku ze zemědělství za rok 2024: z ustájení hospodářských zvířat cca 26,75 kt, z aplikace statkových hnojiv 13,4 kt, z pastevního způsobu chovu 2 kt, z aplikace minerálních hnojiv 25,0 kt; emise z posklizňových zbytků, digestátu, kompostů a kalů se odhadují na 3,4 kt. To přesně odpovídá typům technických opatření, která SP SZP podporuje (snižování emisí v chovech, nízkoemisní aplikace hnojiv, precizní dávkování dusíku). Současně se po roce 2023 vrátila spotřeba minerálních hnojiv k průměru let 2019–2022 (celkem 110,2 kg čistých živin/ha ZP) a vklad čistých živin ze statkových a organických hnojiv meziročně vzrostl na 67,8 kg/ha (o 3,99 %), což je důležitý základ pro hodnocení efektu precizace a substituce vstupů. V zemědělských podnicích klesla v roce 2024 celková spotřeba energie na 16,8 mil. GJ (o 0,59 % snížení oproti 2023), spotřeba nafty činila 417,8 mil. (o 3,384 mil. l více než v roce 2023). Tyto údaje pomáhají zasadit mitigaci i adaptaci do reálného rámce vstupů a emisí, které intervence SP SZP cílí.

K jakosti malých vodních toků dodává monitoring relativně nízké koncentrace Cd a Cr, častější výskyt Cu a Ni, a v roce 2024 výrazné zhoršení v rtuti; velmi vysoké koncentrace PAU se objevují zejména v oblastech povodí Moravy a Dyje. Tyto nálezy dokreslují environmentální tlak, ke kterému cíl pět tíhne protierozními a vodoochrannými opatřeními a vegetačními pásy.

Specifický cíl 5: Podporovat udržitelný rozvoj přírodních zdrojů (voda, půda, ovzduší) (SO5)

Cíl se zaměřuje na omezování degradace půdy a znečištění vody a ovzduší a na efektivnější hospodaření s vodou. V nastavení SP SZP tvoří základ ochrany půdy a vod kombinace podmínek (DZES), ekoschémat a AEKO, která zahrnují protierozní a vodoochranné postupy, ochranné pásy podél vodních toků, omezení vstupů v citlivých územích a opatření zlepšující infiltrační kapacitu půd (např. meziplodiny či zatravnění orné půdy). V lesním hospodářství se uplatňují zásahy na posílení retenční funkce, obnovu přirozeného vodního režimu a na ochranu melioračních a zpevňujících dřevin. Sledované ukazatele se vztahují k ochraně půdy (eroze, organická hmota), vod (živiny, pesticidy) a ovzduší (NH₃).

Zelená zpráva dokládá návazný kontext, kdy v roce 2024 se v rámci monitoringu jakosti vod opakovaně identifikují zranitelné oblasti s překročením limitů pro dusičnany a v zemědělství přetrvávají zdroje emisí amoniaku (ustájení, aplikace statkových a minerálních hnojiv), které jsou předmětem cílových technických opatření v SZP. Dlouhodobě se rovněž sledují indikátory spotřeby hnojiv, přípravků na ochranu rostlin a energetických vstupů, jež vytvářejí širší rámec pro posuzování efektů intervencí SO5.

V roce 2024 nedošlo k významným změnám ve struktuře využití půdy – orná půda zůstává nadále dominantní kategorií zemědělského půdního fondu, zatímco trvalé travní porosty zaznamenaly jen mírný nárůst výměry. Tato skutečnost potvrzuje dlouhodobou stabilitu systému hospodaření, ve kterém převládá intenzivní produkční využití orné půdy. Z environmentálního hlediska to znamená, že celkový tlak na půdu zůstává vysoký, zejména pokud jde o náchylnost k vodní a větrné erozi, snižování obsahu organické hmoty a utužování půdního profilu.

Eroze půdy představuje v České republice dlouhodobě jeden z nejvýznamnějších problémů spojených se zemědělským hospodařením. Vysoký podíl velkoplošně obdělávaných pozemků, omezený počet krajinných prvků a převaha plodin s nízkou půdoochrannou funkcí zvyšují riziko odnosu ornice na mnoha místech republiky. Vodní eroze je nejčastějším typem degradace a její projevy se pravidelně objevují zejména v oblastech s vyšší svažitostí nebo tam, kde hospodaření probíhá bez dostatečných protierozních opatření. *Zelená zpráva 2024* tradičně upozorňuje, že významná část orné půdy zůstává erozně ohrožená – což má přímé důsledky nejen pro úrodnost, ale i pro zanášení vodních toků, eutrofizaci a stabilitu krajinných struktur.

Další sledovanou charakteristikou je obsah a obnova organické hmoty v půdě. Tento ukazatel má zásadní dopad na retenční schopnosti půdy, omezení erozních procesů i schopnost půdy ukládat uhlík. V roce 2024 zůstává trend pozvolného snižování organické hmoty v intenzivně obdělávaných oblastech patrný, což souvisí s nedostatečným zapojením půdoochranných technologií, nízkým podílem víceletých píceň a omezeným zapravováním statkových hnojiv. Tento stav zároveň limituje schopnost půdy reagovat na klimatické výkyvy, zejména na sucha a krátkodobé extrémní srážky.

Kvalitu půdy významně ovlivňuje také míra jejího utužení, která se v posledních letech stává stále sledovanějším problémem. Utužení vznikající nadměrným počtem přejezdů těžké techniky omezuje vsakování vody do půdního profilu, snižuje kořenový prostor rostlin a přispívá k povrchovému odtoku. V kombinaci s erozními procesy tak zhoršuje celkový stav půdy a snižuje její odolnost vůči klimatickým změnám.

Z environmentálního hlediska je významným faktorem také dlouhodobý trend záborů zemědělské půdy pro nezemědělské účely. Ačkoli se tempo záborů v posledních letech zpomaluje, úbytek kvalitních půd – zejména černozemí a hnědozemí – nadále představuje environmentální riziko, které se projeví jak sníženou produkční kapacitou, tak omezením ekosystémových funkcí půdy.

Celkově lze výchozí stav v roce 2024 shrnout tak, že kvalita zemědělské půdy je ovlivňována přetrvávající převahou intenzivního hospodaření, nedostatečnou diverzifikací osevních postupů a omezeným množstvím krajinných prvků. Trendy spojené s úbytkem organické hmoty, erozí ohrožeností a utužením půdy představují nejvýznamnější environmentální rizika, která určují rámec pro další směřování opatření v oblasti ochrany půdy a adaptace zemědělství na klimatické změny.

Specifický cíl 6: Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny (SO6)

Šestý cíl navazuje na cíle EU v oblasti biodiverzity a soustředí se na krajinné prvky, neproduktivní plochy a šetrné obhospodařování TTP i orné půdy. V zemědělské části jsou klíčová ekoschéματα a AEKO (např. biopásy, opatření na podporu opylovačů a ptáků zemědělské krajiny, péče o extenzivní TTP), která vedou k prostorovému rozčlenění velkých bloků orné půdy a ke zvyšování heterogenity krajiny. Významnou roli hraje ekologické zemědělství, po roce 2023 je realizováno jako intervence 23.7 v rámci SP SZP formou pětiletých závazků, strategické ukotvení a kvantifikaci cílů zajišťuje Akční plán EZ 2021–2027.

Zelená zpráva potvrzuje stabilní rámec chráněných území a Natury 2000, výměra lokalit soustavy Natura 2000 činila v roce 2024 1 119,75 tis. ha (14,20 % rozlohy ČR), což je přímo relevantní pro uplatňování šetrných režimů hospodaření a cílení neproduktivních prvků a péče o TTP v AEKO a ekoschématech. Zároveň uvádí, že podíl ekologicky obhospodařované půdy dle LPIS dosáhl k 31. 12. 2024 17,1 %; struktura EZ stále stojí hlavně na TTP (≈ 79 %), ale meziročně rostla i orná půda v EZ. Tyto údaje dobře zapadají k intervenci „Ekologické zemědělství“ (od 2023 jako 23.70 v SP SZP) s pětiletými závazky, která je jedním z pilířů naplňování tohoto cíle.

Z pohledu biodiverzity je klíčovým faktorem rozsah krajinných prvků, trvalých travních porostů a dalších plošek s ekologickou funkcí. Jejich podíl na zemědělské půdě zůstává v roce 2024 omezený a jejich prostorové rozmístění je nerovnoměrné. Trvalé travní porosty tvoří výrazně menší část zemědělského půdního fondu než orná půda a jen mírně narostly, což potvrzuje, že stanoviště s vysokou biodiverzitou, spojená např. s extenzivní pastvou nebo druhově bohatými loukami, nejsou v širším měřítku posilována. Podobně ekologicky významné krajinné prvky – remízky, meze, mokřadní plochy či dřevinné struktury – tvoří v rámci zemědělské krajiny relativně malý, i když environmentálně velmi významný podíl.

Struktura hospodaření v roce 2024 nadále ukazuje na přetrvávající převahu plodin s nižší krajinnotvornou funkcí, jako jsou obiloviny a olejniny. To má vliv na potravní nabídku pro volně žijící druhy a omezuje přítomnost stanovišť podporujících jejich životní cykly. Vývoj živočišné výroby – zejména nárůst stavů ve velkokapacitních chovech – nepřispívá k rozšiřování mozaikovitosti krajiny, protože nevede k vyšší poptávce po extenzivních travních porostech či pastevní krajině, která by byla pro biodiverzitu příznivější.

Ekosystémové služby poskytované zemědělskou krajinou – jako je zadržování vody, stabilizace půdy, regulace mikroklimatu, opylování či estetické a kulturní hodnoty krajiny – jsou tak ovlivněny jak strukturou využití půdy, tak intenzitou hospodaření. V oblastech s vyšší mírou orné půdy a nižší diverzifikací krajinných prvků je jejich funkčnost oslabena. Například služby spojené s regulací eroze či s retencí vody jsou méně efektivní tam, kde chybí trvalé vegetační prvky a víceletá pokryvnost. Podobně

ekosystémové služby opylovačů jsou dlouhodobě ovlivněny nedostatkem druhově pestrých stanovišť a potravních zdrojů.

Zachování stanovišť v zemědělské krajině je významně spojeno také se stabilitou hospodaření v méně příznivých oblastech, kde tradiční zemědělské postupy podporují druhovou pestrost. Výchozí stav v roce 2024 ukazuje, že tyto oblasti nadále čelí ekonomickému tlaku, který omezuje možnost udržet extenzivnější formy hospodaření či pastvu, jež mají zásadní přínos pro biologickou rozmanitost i estetickou hodnotu krajiny.

Celkově lze výchozí situaci popsat jako krajinu s převahou intenzivně obhospodařované orné půdy, omezeným podílem ekologicky významných prvků. Ekosystémové služby jsou tím podmíněny a často oslabeny, zejména tam, kde je krajina málo členěná a chybí stabilní vegetační struktury. Tento stav tvoří základní výchozí bod pro hodnocení plnění cíle SC6 v rámci Strategického plánu SZP, jehož opatření mají směřovat ke zvýšení ekologické funkčnosti zemědělské krajiny, posílení biodiverzity a ochraně stanovišť.

Specifický cíl 9: Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci.

Zelená zpráva uvádí, že Česká republika pokračovala v zajišťování požadavků na welfare hospodářských zvířat prostřednictvím kontrolních mechanismů a dotačních opatření zaměřených na zlepšení podmínek chovu. Dobré životní podmínky jsou součástí standardů podmíněnosti, agroenvironmentálních opatření i samostatných intervencí určených ke zlepšování ustájovacího komfortu a ke snižování stresových faktorů u jednotlivých druhů hospodářských zvířat.

V roce 2024 byl zaznamenán pokračující zájem chovatelů o opatření zaměřená na welfare, který se projevil vysokým počtem žádostí o podporu vyplácenou prostřednictvím SZIF. V daném roce bylo přijato více než tři tisíce žádostí na zlepšení životních podmínek zvířat, což ukazuje na stabilní zapojení zemědělských podniků do systému podpory a na postupné rozšiřování opatření zaměřených na vyšší standardy péče. Realizovaná podpora se soustředila zejména na zásahy vedoucí ke zlepšení ustájení, zajištění vhodných podmínek včetně mikroklimatu, kvalitní výživy a hygieny a na podporu opatření snižujících nemocnost zvířat.

Vývoj stavů hospodářských zvířat v roce 2024 současně naznačuje, že zajištění vhodných životních podmínek nabývá na významu. Meziročně vzrostl počet kusů skotu, výrazně se zvýšil počet drůbeže a došlo také k nárůstu porážek prasat. Tyto trendy ukazují na posilování živočišné výroby, které klade zvýšené nároky na předcházení zdravotním problémům, omezení stresu a zajištění dostatečné kapacity a vybavenosti chovů.

Kontrolní systém nadále ověřoval dodržování legislativních požadavků včetně podmínek chovu jednotlivých kategorií zvířat. Zelená zpráva konstatuje, že zjištěné nedostatky se týkají jen omezené části kontrolovaných případů a chovatelé zpravidla přijímají nápravná opatření. To ukazuje na funkční systém sledování a na stabilní úroveň plnění základních požadavků.

Používání přípravků na ochranu rostlin zůstává jedním z důležitých faktorů ovlivňujících stav životního prostředí i kvalitu potravinového řetězce. V roce 2024 se struktura používaných pesticidů v České republice zásadně nezměnila: největší podíl tvoří herbicidy, následované fungicidy a insekticidy, přičemž celkové množství použitých látek dlouhodobě kolísá podle klimatických podmínek a skladby pěstovaných plodin. Kontrolní systém sleduje nejen použití pesticidů, ale také jejich rezidua v rostlinné produkci. Podíl vzorků překračujících maximální limity reziduí se dlouhodobě drží na nízké úrovni, což svědčí o dodržování zásad správné zemědělské praxe a o tom, že rizika pro spotřebitele zůstávají nízká.

Z environmentálního hlediska je však užívání pesticidů nadále významným faktorem ovlivňujícím kvalitu půdy, vody a biodiverzity. Zvláště v krajinách s převahou monokultur a nízkým podílem ekologických prvků je jejich využívání spojeno s rizikem poklesu druhové rozmanitosti, zejména u opylovačů a užitečných organismů. Tyto skutečnosti zdůrazňují význam postupného omezování pesticidní zátěže a podpory alternativních způsobů ochrany rostlin.

Antimikrobiální rezistence (AMR) představuje dlouhodobě sledovanou oblast s významným dopadem na zdraví zvířat, lidí i životního prostředí. Česká republika pokračovala v roce 2024 v realizaci opatření zaměřených na omezení používání antibiotik v chovech hospodářských zvířat. Tato opatření zahrnují jak přísnější regulaci preventivního podávání antibiotik, tak podporu zlepšování zoohygienických podmínek, které snižují výskyt nemocí a tím i potřebu jejich léčby.

Dlouhodobý trend ukazuje na pokles používání antibiotik v chovech, zejména u kriticky významných látek. Tento vývoj je důležitý pro zpomalení šíření rezistence a pro minimalizaci výskytu rezistentních bakterií v potravinovém řetězci. Monitorovací programy sledují jak množství použitých antibiotik, tak přítomnost rezistentních bakterií ve zvířatech, potravinách a životním prostředí. Tyto systémy potvrzují postupné zlepšování situace, i když rizika spojená s výskytem některých rezistentních kmenů přetrvávají a vyžadují dlouhodobý dohled.

Výchozí stav v roce 2024 ukazuje, že oblast welfare zvířat, používání pesticidů a antimikrobiální rezistence je stabilně řízená a regulovaná, avšak nadále představuje významnou součást environmentální zátěže zemědělství. Zlepšování podmínek chovu, postupné snižování pesticidní zátěže a omezování používání antibiotik jsou klíčovými směry, které přispívají nejen k ochraně životního prostředí, ale také ke kvalitě a bezpečnosti potravin a k vyšší udržitelnosti celého zemědělského systému.

2.3 Zemědělská politika a SP SZP

Zemědělská politika České republiky je založena na Společné zemědělské politice (SZP) Evropské unie, která stanovuje pravidla a poskytuje finanční podporu pro konkurenceschopné, odolné a udržitelné zemědělské odvětví, zajišťování potravinové bezpečnosti, péči o životní prostředí a podporu venkovských oblastí.

Strategický plán SZP v České republice je podle svého programového dokumentu³

, ale i fakticky nástrojem podpory zemědělského sektoru a venkova ze zdrojů obou zemědělských fondů (EZZF a EZFRV) plně v souladu s obecnými i z nich vycházejícími specifickými cíli SZP.

Hlavním záměrem je zajištění rozvoje celého sektoru při zachování původních směrů SZP, kterými je zejména stabilizace zemědělských příjmů a rozvoj konkurenceschopnosti a dostatečné zajištění bezpečných potravin za rozumné ceny pro spotřebitele. Ale zároveň také stále důležitější podpora reagující na změnu klimatu a směřující k udržitelnému zemědělství a lesnictví, k udržitelnému hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám a v neposlední řadě k rozvoji venkova.

Strategický plán SZP vychází ze SWOT analýzy a v ní identifikovaných potřeb zemědělského, potravinářského i lesnického sektoru stejně jako z potřeb rozvoje venkova a zvyšování kvality životního prostředí.

³ Strategický plán Společné zemědělské politiky České republiky na období 2023–2027 (verze 6.3)

V rámci SP SZP bylo definováno celkem 38 potřeb s nízkou až velmi vysokou prioritou, z nichž SP SZP má řešit či částečně řešit celkem 35.

Hlavním záměrem SP SZP je zajištění rozvoje celého sektoru při zachování následujících základních bodů⁴:

- stabilizace zemědělských příjmů;
- rozvoj konkurenceschopnosti;
- dostatečné zajištění bezpečných potravin za rozumné ceny pro spotřebitele;
- podpora reagující na změnu klimatu a směřující k udržitelnému zemědělství a lesnictví, k udržitelnému hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám a v neposlední řadě k rozvoji venkova.

SP SZP definuje celkem 10 specifických oblastí, resp. cílů, které jsou uvedeny v následující tabulce:

Specifické oblasti (cíle) SP SZP ⁵
SO1 Podporovat hospodářsky udržitelné zemědělské příjmy a odolnost na celém území Unie s cílem posílit dlouhodobé zajištění potravin a zemědělskou rozmanitost, jakož i zajistit hospodářskou udržitelnost zemědělské produkce v Unii
SO2 Posilovat tržní orientaci a zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských podniků z krátkodobého i dlouhodobého hlediska, a to i prostřednictvím většího zaměření na výzkum, technologie a digitalizaci
SO3 Zlepšovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci
SO4 Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snížením emisí skleníkových plynů a podporou ukládání uhlíku, a dále podporovat udržitelnou energetiku
SO5 Podporovat udržitelný rozvoj přírodních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, a účinné hospodaření s nimi, mimo jiné snížením závislosti na chemických látkách
SO6 Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny
SO7 Získávat a podporovat mladé zemědělce a další nové zemědělce a usnadňovat udržitelný rozvoj podnikání ve venkovských oblastech
SO8 Podporovat zaměstnanost, růst, genderovou rovnost, včetně zapojování žen do zemědělství, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně oběhového biohospodářství a udržitelného obhospodařování lesů
SO9 Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezovat plýtvání potravinami, zlepšovat dobré životní podmínky zvířat a bojovat proti antimikrobiální rezistenci
XCO Průřezový cíl spočívající v modernizaci odvětví prostřednictvím podpory a sdílení znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhání k jejich realizaci v praxi

⁴ <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/zakladni-informace>

⁵ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013

2.4 Posouzení intervenční logiky

V SP SZP je důraz na „výsledky a výkon“ (results-based approach), tedy nejen na to, že se něco udělá, ale zda to vede ke změnám ve smyslu stanovených indikátorů a cílů. Intervenční logika je spojovacím rámcem mezi analýzou potřeb (slabiny, výzvy) a konkrétními podporami (intervencemi), které by měly tyto potřeby řešit.

Strategický plán (ČR) je založen na SWOT analýze sektorů, venkova a kvality prostředí, z níž identifikuje konkrétní potřeby, které jsou pak přiřazovány ke konkrétním intervencím. Analýza tedy slouží jako vstupní popis, aby intervence byly relevantní.

V českém plánu je navrženo 92 intervencí. Tyto intervence pokrývají různé dimenze — zemědělství, rozvoj venkova, opatření pro životní prostředí, specifické odvětvové intervence apod. To představuje poměrně komplexní portfolio zásahů, které musí být mezi sebou koherentní.

Dříve byly podpory v SZP rozděleny do tří pilířů – přímé platby, rozvoj venkova, intervence trhu. Nyní jsou sloučeny do jediného strategického plánu, což usnadňuje koordinaci intervenčních logik mezi nimi. Toto sloučení umožňuje lépe plánovat koherentní cesty změny přes různé nástroje

Intervence mají cílit na plnění „specifických cílů SZP“ na úrovni EU i českých ambic v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí, biodiverzity, vodního hospodářství atd. To znamená, že intervenční logika zahrnuje i vztahy mezi opatřeními a těmito vyššími cíli.

Výše uvedená koncepce SP SZP a z ní vycházejí intervenční logika má silná a slabá místa. Mezi silná místa patří zejména

- komplexnost a šíře intervencí, které pokrývají velké spektrum témat,
- zaměření na výsledky, kdy důraz je kladen na indikátory a monitorování,
- koordinace podpůrných nástrojů v jednom plánu usnadňuje, aby intervence na sebe navazovaly a nebyly v konfliktu,
- datová podpora a analýzy pro environmentální intervence, které pomáhají zpřesňovat vazby mezi opatřeními a environmentálními cíli.

Naopak mezi hlavní slabá místa, resp. výzvy v souvislosti s obecnou konstrukcí intervenční logiky je nutné uvést zejména:

- s velkým počtem intervencí hrozí, že některé nebudou dostatečně koordinovány nebo že vazby mezi nimi nebudou dobře definovány,
- některé výstupy a zejména dlouhodobé dopady (např. biodiverzita, změna klimatu) se hůře sledují a připisují konkrétním intervencím,
- klimatické změny, tržní podmínky, legislativní změny apod. mohou narušit očekávané efekty, v praxi nemusí existovat dostatečná datová podpora v některých oblastech.

Intervenční logika SC 4 vychází z analytických závěrů SWOT hodnocení, které identifikovalo klíčové slabiny v oblasti klimatické odolnosti zemědělství, vysoké emise skleníkových plynů (zejména z živočišné výroby), ztráty organického uhlíku v půdě a nedostatečné využití biomasy a obnovitelných zdrojů. Na základě těchto analýz bylo stanoveno šest potřeb (P4.01–P4.06). Tyto potřeby se dělí na dvě základní oblasti:

- **Mitigace** – omezování emisí a zvyšování sekvence uhlíku,
- **Adaptace** – posilování odolnosti zemědělských a lesních ekosystémů vůči dopadům klimatické změny.

Každá identifikovaná potřeba je naplňována skupinou intervencí, které jsou navzájem provázané – buď tematicky (řeší tentýž proces), nebo prostorově (navazují na sebe v krajině). Intervenční logika SC 4 má charakter **hierarchické a komplementární struktury**, v níž se uplatňuje kombinace regulačních, motivačních a investičních nástrojů.

P4.01 – Zvýšit odolnost zemědělství ke klimatické změně

Zvýšení odolnosti zemědělství je řešeno kombinací sektorových, investičních a krajinotvorných opatření, která se zaměřují na adaptaci produkčních systémů i krajiny. Intervence 62.58 (*Restrukturalizace a přeměna vinic*) podporuje výsadbu odrůd tolerantních vůči suchu a chorobám a současně modernizaci vinic směrem k nižším nárokům na chemickou ochranu a závlahu. Tím přispívá ke stabilizaci produkce v oblastech ohrožených klimatickými výkyvy. Investiční intervence 37.73 (*Zemědělské technologie snižující emise GHG a NH₃*) umožňuje zavádění moderních technologií, které zvyšují efektivitu hospodaření se živinami a energií – např. precizní aplikace hnojiv, uzavřené systémy pro skladování kejdy a zlepšené větrání stájí. Tyto inovace by měly vést nejen k snížení emisí, ale také k omezení energetické náročnosti produkce a vyšší stabilitě výnosů.

Lesnické a agrolesnické intervence (41.73, 25.70, 42.73 a 26.70) posilují odolnost ekosystémů a zemědělské krajiny. Zalesňování a péče o zalesněné plochy (41.73, 25.70) napomáhají diverzifikaci krajinného pokryvu, zvyšují retenční kapacitu a omezují erozní procesy. Založení a péče o agrolesnické systémy (42.73, 26.70) přispívají k vytváření stabilního mikroklimatu, ochraně půdy a vazbě uhlíku. Společně tak tyto intervence působí na úrovni farmy i krajiny a zajišťují dlouhodobé posílení odolnosti zemědělských systémů.

P4.02 – Snížit emise skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství

Snížení emisí je naplňováno zejména technologickými a strukturálními opatřeními, jejichž společným cílem je omezit vznik emisí v produkčních procesech a současně zvyšovat jejich kompenzaci prostřednictvím sekvestrace uhlíku. Klíčovou roli zde hraje intervence 37.73, která umožňuje zemědělcům investovat do inovací omezujících úniky dusíku a metanu z živočišné výroby – například do technologií aplikace kejdy injektáží, úpravy krmných dávek a instalace bioplynových fermentorů. Dopad těchto opatření je následně doplňován plošnými a strukturálními intervencemi (41.73, 25.70, 42.73, 26.70), které zvyšují vazbu uhlíku v půdě a biomase a plní tak kompenzační funkci. Zalesňování a agrolesnictví navíc zlepšují mikroklimatické podmínky a omezují extrémy, čímž dále přispívají k adaptaci na změnu klimatu.

P4.04 – Zajistit vhodnou obnovu lesních porostů s ohledem na změnu klimatu

Obnova lesních porostů je řešena cíleně prostřednictvím intervencí 38.73 a 39.73, které reagují na rozsáhlé kalamity způsobené kůrovcem a suchými epizodami. Intervence 38.73 podporuje zalesnění kalamitních ploch a přeměnu porostů směrem k větší druhové rozmanitosti a ekologické stabilitě. Zaváděny jsou přirozeně obnovitelné druhy a vhodné smíšené dřeviny s vyšší odolností vůči suchu. Doplňkově intervence 39.73 posiluje úlohu melioračních a zpevňujících dřevin, které zlepšují půdní vlastnosti, zadržují vodu a omezují erozi. Obnova a stabilizace lesních ekosystémů tedy posiluje retenci uhlíku a adaptaci na klimatické extrémy.

P4.05 – Zlepšit vodoochranné funkce lesních porostů

Zlepšení vodního režimu v krajině je řešeno primárně intervencí 40.73, která zaměřuje na budování retenčních a infiltračních struktur v lesích, například malých vodních nádrží, tůní a příkopů, které zpomaluje odtok a umožňuje vazbu vody v půdním profilu.

P4.06 – Zabezpečit a zlepšit poutání a ukládání uhlíku do půdy

Nejširší soubor opatření reaguje na potřebu ukládání uhlíku. Zahrnuje intervence 41.73, 25.70, 42.73, 26.70, 40.73, 05.31 a 16.70, které působí na různých úrovních a časových horizontech. Zalesňování a agrolesnictví zajišťují dlouhodobou akumulaci uhlíku v biomase a půdě, zatímco ekoschémat a zatravňování orné půdy posilují vázání uhlíku v půdě a organickou hmotu v krátkodobějším horizontu.

Retenční opatření v lesích (40.73) vytvářejí podmínky pro stabilní půdní vlhkost, což zpomalí rozklad organické hmoty a zvyšuje její ukládání. Ekoschéma 05.31 a zatravnění (16.70) napomáhají minimalizaci zpracování půdy a omezení eroze, čímž stimulují tvorbu a uchování humusu. Soubor intervencí tak reaguje na biogeochemické mechanismy koloběhu uhlíku a zajišťuje sekvestraci v různých typech ekosystémů.

Identifikované potřeby pro specifický cíl 4 jsou celkově relevantní ve vztahu ke klimatickým výzvám, které ovlivňují české zemědělství a lesnictví. SWOT analýza, z níž vycházejí, ukazuje na kombinaci mitigačních i adaptačních problémů: vysoké emise skleníkových plynů, ztráty organického uhlíku, degradaci půdy, sníženou schopnost krajiny zadržovat vodu a časté výkyvy počasí. V tomto smyslu potřeby pokrývají celý logický rámec klimatických výzev – od výrobních procesů až po strukturální vlastnosti ekosystémů.

Navrhovaná strategie je tedy v tomto smyslu komplexní a provázaná s environmentálními a klimatickými prioritami EU. Potřeby se vzájemně doplňují a společně pokrývají všechny klíčové aspekty klimatu: snižování emisí (P4.02), sekvestraci uhlíku (P4.06), adaptaci krajiny (P4.01, P4.05), obnovu lesa (P4.04) i podporu obnovitelných zdrojů (P4.03). U některých intervencí je ovšem patrné, že jejich propojení na identifikované potřeby je spíše zprostředkované. Přesto však z hlediska celku tvoří soubor potřeb logicky uzavřený rámec. Každá skupina potřeb je adresována kombinací plošných, investičních a strukturálních opatření, která se liší časovým horizontem i mechanismem působení. Plošná opatření (např. 05.31, 16.70) řeší změny hospodaření na úrovni farmy, investiční intervence (37.73) podporují technologické inovace s dopadem na emise, a „plošné“ intervence (25.70, 26.70, 41.73, 42.73, 38.73–40.73) jsou více strukturální a vytvářejí potenciál pro dlouhodobější efekty v krajině. V tomto smyslu tak lze pozorovat doplňkovost stanovených intervencí. U některých intervencí ale je možné zároveň pozorovat, že by se mohly překrývat (cílí na stejné potřeby, jsou monitorovány totožnými indikátory) – při hodnocení tak bude nutné klást důraz na to, zda jsou jejich role dostatečně jasně vymezeny. Kritickou podmínkou funkčnosti navrženého systému je také to, zda poskytuje dostatečné ekonomické stimuly v delším horizontu – tak, aby byly dlouhodobě udržitelné, poněvadž právě dlouhodobost udržení je pro platnost navržené intervenční logiky zásadní.

Specifický cíl 5 vychází ze zjištění SWOT analýzy, která upozorňuje na zhoršující se stav půdních a vodních zdrojů. Česká krajina je dlouhodobě vystavena kombinovanému tlaku intenzivního využívání půdy, eroze a zhoršující se retenční schopnosti, přičemž tyto procesy jsou dále umocňovány klimatickou změnou. SWOT konstatuje pokles obsahu organické hmoty v půdě, rostoucí míru utužení a vodní i větrnou erozi, stejně jako znečištění vod dusíkem, fosforem a rezidui pesticidů. Tyto zjištěné problémy přímo formovaly dvě potřeby:

- **P5.01 – ochrana a zlepšování kvality zemědělské půdy,**
- **P5.02 – zadržení vody v krajině a zlepšení kvality povrchových a podzemních vod.**

Obě potřeby jsou založeny na prokázaných deficitech, které mají dlouhodobý charakter a byly popsány nejen v národních dokumentech (Zpráva o stavu zemědělství, Politika ochrany půdy, Národní akční plán ke zlepšení kvality vod), ale i v evropských podkladech. Jejich relevance je proto vysoká a opírá se o dostatečný analytický základ.

Intervence zařazené pod SC 5 tvoří široký soubor nástrojů zelené architektury, který zahrnuje ekoplatby, závazková plošná opatření, investiční podporu a pozemkové úpravy. Logika jejich vzájemného působení je postavena na principu vícevrstvé komplementarity: jednotlivé nástroje působí na stejný problém z různých úhlů – regulačně, úpravou technologií, motivačními nástroji, atd. – a jejich souběh by měl zajistit žádaný dopad na kvalitu půdy i vod.

Potřeba P5.01 – kvalita půdy

Na zlepšování kvality půdy reaguje většina intervencí SC 5. Ekoschémat (05.31 a 06.31) vytvářejí univerzální rámec environmentálně šetrného hospodaření, které by mělo omezovat erozi - podporuje střídání plodin, zachování vegetačního pokryvu a zlepšuje bilanci živin. Doplnují je dlouhodobé závazkové nástroje AEKO, jako 16.70 (zatravňování orné půdy) a 17.70 (pěstování meziplodin), které udržují půdu krytou po většinu roku, a tím přispívají ke zvyšování obsahu organické hmoty a stability půdní struktury.

Ekologické zemědělství (23.70) posiluje kvalitu půdy prostřednictvím omezení vstupů POR a zvýšeného podílu organických látek. Agrolesnictví (26.70) doplňuje tento rámec o prvky trvalé vegetace, které stabilizují půdní profil, zvyšují infiltraci vody a dlouhodobě přispívají ke koloběhu živin. Pozemkové úpravy (46.73) řeší kvalitu půdy strukturálně – úpravou terénu, tvorbou protierozních prvků a remízů, které fyzicky zabraňují odnosu ornice. Investiční podpora (37.73) dále zefektivňuje hospodaření se statkovými hnojivy a živinami a tím snižuje riziko přehnojení, zasolení a chemické degradace půd.

Celkově tedy intervence pokrývají hlavní dimenze problému: cílí na zlepšení organické i fyzikální kvality půdy, zvýšení stability půdní struktury a snižování ztrát živin. Vztah mezi potřebou a nástroji se v tomto případě zdá zřetelný a logicky vystavěný.

Potřeba P5.02 – hospodaření s vodou a živinami

Druhá potřeba rozšiřuje záběr na propojení půdy, vody a chemických látek. Intervence zde působí především na zlepšení infiltrace a retence vody, omezení kontaminace vody znečišťujícími látkami a snižování rizika kontaminace vodních zdrojů. Klíčová je opět kombinace ekoschématu (05.31), závazkových opatření (16.70, 17.70, 23.70), investic (37.73) a prostorových zásahů (46.73). Dohromady by měly vytvářet propojený rámec, ve kterém plošné nástroje mění hospodaření na úrovni DPB, zatímco investiční a strukturální opatření stabilizují odtokové poměry a vodní režim v krajině.

Specifickým prvkem této potřeby jsou intervence 21.70 a 22.70, které reagují na rizika spojená s používáním pesticidů a ochranou vodních zdrojů. Integrovaná produkce (21.70) a omezení pesticidů v oblastech ochrany vod (22.70) doplňují výše uvedená opatření o kontrolní mechanismy a zaměřují se na kvalitu vody v citlivých územích.

Intervence na uvedené potřeby tedy reagují v zásadě přiměřeně a logicky. Silnou stránkou logiky je komplexnost a komplementarita – pokrytí úrovní problému od farmy po krajinu. Tento přístup odpovídá logice „zelené architektury“. Na druhou stranu ale intervenční logika dostatečně nezohledňuje „behaviorální“ aspekty uvedených problémů a jejich projevů – nedostatečně šetrné praxe (např. hnojení, chybné hospodaření na erozních půdách, atd.) nemusí být nutně jen otázkou finanční kompenzace. Intervence by mohly cílit také na „změnu myšlení“, která může být zásadnější příčinou chybného hospodaření ve vztahu k ochraně přírodních zdrojů. Určitou slabinou, která je ovšem způsobená „sektorovostí“ podpory v ČR obecně, je skutečnost že především intervence zacílené na hospodaření s vodou se zabývají pouze retencí a zlepšením infiltrace na zemědělské půdě. Nejsou tedy propojeny na intervence v krajině jako celku – přírodě blízké projekty zaměřené na udržení vody v krajině. Jedním z důležitých faktorů úspěchu v této části proto je komplementární implementace s intervencemi programů v gesci MŽP (zejm. OP ŽP).

Specifický cíl 6 reaguje na zásadní environmentální problém českého zemědělství – **úbytek biologické rozmanitosti a homogenizaci krajiny**. SWOT analýza Strategického plánu SZP konstatuje dlouhodobý pokles početnosti druhů vázaných na zemědělské prostředí (zejména ptactva, opylovače a drobnou faunu), snížení podílu krajinných prvků a nárůst fragmentace biotopů. V lesním hospodářství byla identifikována **nízká druhová a věková diverzita lesních porostů**, převaha smrku a borovice, a tím i zranitelnost vůči kalamitám a klimatické změně.

Z těchto zjištění vychází formulace pěti potřeb:

- **P6.01** – zvýšit pestrost a ekologickou stabilitu zemědělské krajiny,
- **P6.02** – zlepšit stav populací druhů ovlivněných hospodařením,
- **P6.03** – posílit biologickou a genovou rozmanitost lesního ekosystému,
- **P6.04** – podpořit neproduktivní investice v lesích,
- **P6.05** – stabilizovat chov včelstev.

Intervenční logika stojí, obdobně jako u SC 4 a 5, na vrstvení několika typů intervencí – ekoschémat, plošná opatření (AEKO relevantní pro podporu biodiverzity na orné půdě; Natura 2000). Specifickou roli v intervenční logice hrají intervence zaměřené na neproduktivní investice v lesích, rozvoj biologické a genové rozmanitosti prostřednictvím plošných závazků v lesích a nakonec také investice v sektoru včel.

Zemědělská krajina a druhová rozmanitost (P6.01, P6.02)

Na potřeby spojené s biodiverzitou zemědělské krajiny reaguje komplex ekoschémat a AEKO opatření. Ekoschéma **05.31 (celofaremní ekoplatba)** představuje základní motivační rámec, který podporuje zachování krajinných prvků, pestrý osevní sled a udržování vegetačního pokryvu. Doplňují ho **AEKO opatření** – zejména **18.70 (extenzivní travní porosty)** a **19.70 (krajinotvorné sady)**, která přímo podporují mozaikovitou strukturu a hnízdní i potravní biotopy. Intervence **20.70 (biodiverzita na orné půdě)** podporuje ochranu biopásů, zajišťuje druhově bohaté pokrytí orné půdy a specificky se zaměřuje také na ochranu čejky chocholaté, čímž vytváří stanoviště pro opylovače a drobnou zvěř.

Strukturální doplnění poskytuje **26.70 (péče o agrolesnické systémy)**, které zvyšují prostorovou heterogenitu, vytvářejí přechody mezi produkčními a přírodními plochami a přispívají i k ochraně půdy a vody.

K těmto nástrojům se připojuje **32.72 (kompenzace Natura 2000 na zemědělské půdě)**, jež stabilizuje hospodaření v nejcennějších biotopech, kde je potřebná kontinuální extenzivní péče.

Tento soubor intervencí pokrývá jak **stanovištní (habitatovou) složku**, tak **druhovou složku biodiverzity**. Vztah mezi potřebami a nástroji je logický: celofaremní ekoplatby nastavují standardy hospodaření, které podmiňují poskytnutí podpory, zásady péče o ALS formuluje podmínky zajišťující ochranu a správný růst vysazených dřevin a AEKO opatření (18.70, 19.70, 20.70) zajišťují konkrétní efekty na stanovištích a kompenzace Natura 2000 (32.72) zaručují kontinuitu péče v chráněných územích.

Lesní ekosystémy a neprodukční funkce (P6.03, P6.04)

Lesnické intervence reagují na potřebu zvýšit ekologickou a genetickou rozmanitost lesů a posílit jejich mimoprodukční funkce. Neproduktivní a transformační investice **43.73 a 44.73** směřují přímo do lesa: první podporuje tvorbu maloplošných biotopů (tůně, remízky, zmlazovací plochy) a druhá přeměnu porostů náhradních dřevin na druhově pestřejší společenstva.

Tyto intervence se navzájem doplňují – zajišťují jak kvalitativní proměnu skladby lesa, tak prostorové rozšíření ekologicky cenných ploch.

Do systému navíc nově vstupují opatření 56–60.55, která se zaměřují na stabilizaci chovu včelstev (P6.05) a tím doplňují celý rámec biodiverzity o klíčovou složku ekosystémových služeb – opylování.

Analytická část (SWOT analýza) poukazuje na dlouhodobé tlaky společnosti na zlepšování standardů živočišné produkce, omezení chemických látek v produkčním procesu a zajištění bezpečnosti potravin. Zjištěné slabé stránky se týkají zejména nedostatečné motivace zemědělců k dobrovolnému zvyšování standardů v oblasti pohody zvířat, vysoké spotřeby pesticidů a chemických vstupů a také rizik spojených s antimikrobiální rezistencí.

Identifikované potřeby (P9.01 – P9.03) na tyto problémy reagují přímým vazbou na klíčové společenské priority EU – „From Farm to Fork“ a „EU Biodiversity Strategy 2030“. Formulace potřeb je relevantní a vzájemně se doplňují: P9.01 řeší etickou a sociální dimenzi živočišné produkce, P9.02 adresuje environmentální rizika chemických vstupů, a P9.03 pokrývá oblast veřejného zdraví a rezistence mikroorganismů. V porovnání s jinými SC jsou potřeby SC 9 více „společensky profilované“ – odrážejí tlak spotřebitelů na transparentní a eticky obhajitelné zemědělství

Dobré životní podmínky zvířat (P9.01 – Intervence 28.70)

Intervence **28.70 – Dobré životní podmínky zvířat** je klíčovým pilířem celé logiky SC 9. Reaguje na potřebu překonat přetrvávající mezeru mezi legislativním minimem a vyššími etickými standardy chovu. Intervence je navržena jako **dobrovolný závazek chovatelů**. Finanční kompenzace zde plní roli motivačního faktoru, který má vyrovnat zvýšené náklady a sníženou efektivitu produkce při zachování ekonomické stability chovu. Intervence zároveň podporuje inovace v živočišné výrobě, zejména investice do nových technologií ustájení a welfare managementu.

Omezení pesticidů a přechod k šetrným systémům hospodaření (P9.02 – Intervence 21.70, 22.70, 23.70)

Na potřebu snížit rizika spojená s používáním pesticidů reaguje soubor tří navzájem provázaných opatření. **Intervence 21.70 – Integrovaná produkce** představuje přechodový nástroj mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím. Zemědělci se zavazují k používání ochrany rostlin na základě sledování výskytu škůdců a výběru nejšetrnějšího postupu, což přispívá ke snížení chemické zátěže i nákladů. **Intervence 22.70 – Omezování pesticidů v ochranných pásmech vodních zdrojů (OPVZ)** doplňuje integrovanou produkci prostorově cíleným opatřením, které chrání nejcitlivější území před kontaminací a přispívá k naplňování rámcové směrnice o vodách. **Intervence 23.70 – Ekologické zemědělství** představuje nejvyšší úroveň závazku – úplné vyloučení chemických pesticidů a syntetických hnojiv, čímž posiluje biodiverzitu, kvalitu vody i půdy.

Snížení rizik antimikrobiální rezistence (P9.03 – Intervence 27.70)

Intervence **27.70 – Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací** reaguje na rostoucí problém **antimikrobiální rezistence (AMR)**, který má přesah z veterinární oblasti do veřejného zdraví. Jejím cílem je snížit potřebu preventivního používání antibiotik v chovech a nahradit ji systémovou prevencí prostřednictvím očkovacích programů. Intervence tím podporuje moderní přístup k řízení zdraví zvířat, kde se důraz přesouvá z léčby k prevenci. Současně tato podpora přispívá i ke zlepšení zdravotního stavu zvířat a tím i k ekonomické stabilitě chovů.

Všechny představené intervence jsou provázány s indikátory výstupů a výsledků. Obecně je možné uvést, že indikátory výstupu poskytují základní kvantifikaci implementovaných aktivit a poskytují tak analytický základ pro hodnocení. V případě indikátorů výsledků jsou různé tematicky příbuzné intervence propojovány do metrik, které jsou typicky vyjádřeny jako poměrové ukazatele (podíl zemědělské půdy pod závazky, podíl podpořených VDJ, atd. Ve vztahu k evaluaci ale mají často spíše jen kontextovou funkci – klíčové ukazatele pro měření výsledků bude nutné zpracovávat na základě analýzy primárních (zpravidla prostorových) dat a případně vlastního sběru dat.

3 Metodický přístup

3.1 Hodnotící otázka č. 12: Do jaké míry podpořily intervence přizpůsobování se změně klimatu?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 12: Do jaké míry podpořily intervence přizpůsobování se změně klimatu?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 05.31, 62.58, 75.47, 84.47, 91.47, 37.73, 41.73, 42.73, 25.70, 26.70, 38.73, 39.73, 40.73 v rámci SC 4 a podmínek podmíněnosti
Předmět hodnocení podotázky	<p>12.1 Odolnost zemědělství vůči změně klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> 12.1.1 Kvalitativní vyhodnocení příspěvku podporovaných opatření v rámci intervence k omezení eroze na zalesněných plochách. (25.70) 12.1.2 Prostorová analýza ploch založených agrolesnických systémů v překryvu s erozně ohroženými plochami, oblastmi s nízkým úhrnem srážek nebo vyššími teplotami. (42.73) 12.1.3 Monitoring počtu stromů příslušných intervencí v rozlišení dle melioračních a zpevňujících dřevin. (25.70) 12.1.4 Vliv investičních intervencí – podpořené technologie (37.73) 12.1.5 Vliv sektorových intervencí – zejména vinařství + další sektory dle volby intervencí v operačních programech (62.58, 75.47, 84.47, 91.47). 12.1.6 Prostorová analýza ploch, kde jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby (05.31) 12.1.7 Vyhodnocení zlepšení odolnosti zemědělství zvýšením přívodu organické hmoty do půdy prostřednictvím Celofaremní ekoplatby (05.31) 12.1.8 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti (příslušných DZES) – souhrn ve vztahu k dílčím hodnocením vztahujícím se k danému faktoru úspěchu <p>12.2 Rozsah vhodně obnovených lesních porostů a jejich odolnost vůči projevům klimatických změn</p> <ul style="list-style-type: none"> 12.2.1 Kvantitativní vyhodnocení výměry ploch poškozených biotickými nebo abiotickými činiteli včetně sumy vyplacených způsobitelných nákladů (38.73) 12.2.2 Kvalitativní vyhodnocení zdravotního stavu porostu na plochách pod závazkem intervence včetně ekonomických ukazatelů, týkající se vynaložených nákladů na jeden kilometr oplocenky (39.73) 12.2.3 Vyhodnocení změny podílu melioračních a zlepšujících dřevin oproti stavu obvyklému (38.73)

	<p>12.3 Vodo-ochranná funkce lesních porostů</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12.3.1 Kvalitativní vyhodnocení příspěvku podporovaných intervencí k omezení eroze, zvýšení retence a infiltrace vody v lesích a jejich povodích. (40.73) • 12.3.2 Kvantitativní vyhodnocení výměry plochy pozemků určených k plnění funkcí lesa (dále jen „PUPFL“), která byla daným projektem ovlivněna (ha) včetně ekonomických ukazatelů, týkající se celkových nákladů na realizaci projektu. (40.73)
<p>Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 12.1.1 Vyhodnocení bude provedeno na základě vyčíslení omezení eroze (erozního smyvu) z orné půdy (tuny půdy) na zalesněné výměře dle stanovené metodiky. Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo zakázku), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 12.1.2 Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy dílů půdních bloků pod závazky intervence 42.73 Založení agrolesnického systému v členění na jednotlivá podopatření s plochami erozně ohroženými (SEO, MEO), oblastmi s nízkým úhrnem srážek nebo vyššími teplotami. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 12.1.3 Případová studie – měření (sledování v terénu) počtu stromů v rozlišení dle MZD na konkrétních plochách externím subjektem (mimo zakázku). Zhotoviteli (hodnotiteli) budou předány výstupy případové studie, který na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 12.1.4 Na základě analýzy dat o podpořených technologiích z IS SZIF. • 12.1.5 Na základě plánovaných / realizovaných intervencí v předložených operačních programech a intervencí ve vinařství navrhne hodnotitel strukturu potřebných dat pro hodnocení a pokud nebudou k dispozici v IS SZIF navrhne jejich sběr. • 12.1.6 GIS analýza – geoprostorová analýza jednotlivých kultur + kvantifikace ploch včetně okomentování ve vztahu k faktoru úspěchu a ve vazbě na výsledkové indikátory. Zhodnocení geoprostorových analýz. • 12.1.7 Provedení hodnocení dodaných organických látek do půdy podle metodiky OH VÚRV u kultur R, C a P (05.31) - hodnotiteli bude dodána studie (dílní výstupy z roku 2024, 2025 a 2026). Dále budou k dispozici výstupy z vyhodnocení podmínek intervence na SC 4 – hodnotitel provede rešerši a souhrn závěrů, případně doplňkově zvolí další metodu hodnocení, která povede k zodpovězení otázky – jednou za období. • 12.1.8 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 13.1.1 až 13.1.7 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 4. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 2x za období. • 12.2.1 Vyhodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) na základě porovnání s plochami, na které byla proplacena dotace, tj. zjištění celkové kalamitní plochy způsobené biotickými či abiotickými činiteli. Hodnocení bude provedeno jednou za období.

	<ul style="list-style-type: none"> • 12.2.2 Srovnávací studie – vyhodnocení zdravotního stavu porostu pod závazky intervence 39.73 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin s plochami bez intervence, resp. bez oplocenek bude provedeno externím subjektem (mimo VZ). Zhotoviteli (hodnotiteli) budou předány výstupy srovnávací studie, který na základě výsledků a závěrů sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. Dále v rámci tohoto bodu provede hodnotitel statistické vyhodnocení dat, týkající se podílu nákladů vynaložených na jeden kilometr oplocenky včetně toho, o jaký typ oplocenky se jedná. Hodnocení bude provedeno každoročně. • 12.2.3 Zhotovitel (hodnotitel) provede vyhodnocení změny podílu melioračních a zlepšujících dřevin vhodných pro danou lokalitu, případně provede další hodnocení např. ve formě dotazníkového šetření zohledňující riziko opakování kalamitních stavů na daných stanovištích (např. v případě větru vhodnější věková skladba výsadby; v případě sucha a kůrovce vhodná volba dřevin apod.). Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 12.3.1 Hodnocení bude provedeno na základě dotazníkového šetření, realizované zhotovitelem (hodnotitelem), který na základě výsledků tohoto šetření společně s využitím hodnocení intervence z předchozího programového období sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 12.3.2 Vyhodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě popisné statistiky výměry plochy PUPFL, která byla daným projektem ovlivněna. Hodnocení bude provedeno dvakrát za období.
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • 12.1.1 Odborná studie • 12.1.2 GIS vrstvy – vrstva ploch, na které je poskytnuta dotace a plochy erozně ohrožených půd, oblasti s nízkým úhrnem srážek či vyšších teplot (databáze SZIF, registr půdy LPIS, ČHMÚ). • 12.1.3 Odborná studie – měření (sledování v terénu) počtu stromů v rozlišení dle MZD na konkrétních plochách • 12.1.4 Způsobilé výdaje u investic • 12.1.5 Výčet a popis intervencí plánovaných v operačních programech; data z IS SZIF o žadatelích a výměry vinic dle jednotlivých odrůd • 12.1.6 GIS vrstvy plochy s podporou 05.31 (registr půdy LPIS). • 12.1.7 Studie + dle dohody podkladová data (možné dojednání případně spolupráce). • 12.1.8 Budou poskytnuty podklady viz 13.1.1 až 13.1.7, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. • 12.2.1 Databáze SZIF – data z žádostí o dotaci (ŽoD), kde bude žadatelem uvedena výměra porostu poškozená vlivem biotických či abiotických činitelů (preferenční kritérium). • 12.2.2 Srovnávací studie, databáze SZIF – data z žádostí o dotaci – délka realizované oplocenky a způsobilé náklady • 12.2.3 - 12.3.1 Data z IS SZIF. • 12.3.2 Databáze SZIF – data z žádostí o dotaci (ŽoD), kde bude žadatelem uvedena plocha PUPFL, jež byla daným projektem ovlivněna.

Hodnotící otázka č. 12: Do jaké míry podpořily intervence přizpůsobování se změně klimatu?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO4 Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snižováním emisí skleníkových plynů a podporou ukládání uhlíku, a dále podporovat udržitelnou energetiku

Řešené potřeby

- P4.01 Zvýšit odolnost zemědělství ke klimatické změně (62.58, 37.73, 41.73, 25.70, 42.73, 26.70)
- P4.02 Snižit emise GHG a amoniaku ze zemědělství (37.73, 41.73, 25.70, 42.73, 26.70)
- P4.03 Využít dostupný potenciál biomasy k efektivní výrobě energií z OZE
- P4.04 Zajistit vhodnou obnovu lesních porostů s ohledem na změnu klimatu (39.73, 38.73)
- P4.05 Zlepšit vodoochranné funkce lesních porostů (40.73)
- P4.06 Zabezpečit a zlepšit poutání a ukládání uhlíku do půdy (41.73, 25.70, 42.73, 26.70, 40.73, 05.31, 16.70)

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 05.31 - Režimy pro klima a životní prostředí – celofiremní ekoplatba
- 75.47 - Intervence v sektoru ovoce a zeleniny - zmírňování změny klimatu
- 62.58 - Intervence v sektoru révy vinné a vína – restrukturalizace
- 84.47 - Intervence v sektoru vajec - ekologická nebo integrovaná produkce
- 91.47 - Intervence v sektoru okrasných rostlin a školkařství - environmentální opatření a opatření ke zmírnění klimatu
- 16.70 - AEKO Zatravňování orné půdy
- 25.70 – Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený porost
- 26.70 - Péče o založený agrolesnický systém
- 37.73 - Technologie snižující emise GHG a NH₃
- 38.73 - Investice do obnovy kalamitních ploch
- 39.73 - Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
- 40.73 - Vodohospodářská opatření v lesích
- 41.73 - Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu
- 42.73 - Založení agrolesnického systému

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky

Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Díky podpoře technologií přesného dávkování, precizního zemědělství, technologií aplikace organických a statkových hnojiv přímo do půdy a dalších technologií dochází ke snižování emisí GHG a NH	O.20. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro produktivní investice uskutečňované v zemědělském podniku
Zatravňování orné půdy, zalesňování a zakládání lesů a agrolesnické systémy v krajině přispívají ke zmírňování dopadů klimatických změn	O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků –

podporou sekvestrace uhlíku v nově založených porostech (dřevě), půdách a podzemní biomase	intervence 16.70 (AEKO – zatravňování orné půdy)
	O.21. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované v zemědělském podniku – intervence 41.73 a 42.73
	O.16. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek v rámci udržovacích závazků na zalesňování a agrolesnictví – intervence 25.70 a 26.70
Vodohospodářská opatření v lesích a investice do obnovy kalamitních ploch posilují odolnost lesních porostů vůči klimatickým změnám, mimo jiné díky druhově pestré skladbě a rychlejšímu nástupu objemového přírůstu dřevin a zajištění dostatku disponibilní vody v porostní půdě.	O.23. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované mimo zemědělský podnik – intervence 40.73 a 38.73
Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin přispívají ke stabilitě lesních porostů, a tím také posilují jejich odolnost vůči klimatickým změnám.	O.23. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované mimo zemědělský podnik – intervence 39.73
Restrukturalizace vinic, která reaguje na měnící se klimatické podmínky, mimo jiné zařazováním odrůd s vyšší tolerancí vůči suchu a hustší výsadbou, zvyšuje odolnost vinic vůči dopadům klimatických změn, především vůči suchu.	O.36. Počet opatření nebo jednotek podporovaných v odvětví vína
	Počet zemědělců hospodařících v kultuře V čerpajících podporu
	Výměra vinic dle odrůdy; výměra vinic se změněnou odrůdou
Celofaremní ekoplatba na travních porostech a orné půdě zvyšuje odolnost zemědělství ke klimatické změně (zejména ve vztahu k opatřením proti suchu a opatřením na zadržování vody v půdě), mimo jiné díky zlepšování bilance organické hmoty v orné půdě.	O.8. Počet hektarů, na něž jsou využívána ekoschémata
Sektorové intervence – v sektorech vajec, ovoce a zeleniny a okrasných rostlin přispívají ke zvyšování odolnosti zemědělství vůči klimatické změně díky snižování užívání průmyslově vyráběných agrochemikálií, zejména pesticidů.	O.35. Počet podporovaných operačních programů – intervence 75.47, 84.47 a 91.47
	Počet akcí spojených se změnou klimatu a jejich druh

Kvantitativní podotázky (předmět hodnocení)

12.1.2 Prostorová analýza ploch založených agrolesnických systémů v překryvu s erozně ohroženými plochami, oblastmi s nízkým úhrnem srážek nebo vyššími teplotami. (42.73)

12.1.6 Prostorová analýza ploch, kde jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby (05.31)

12.1.4 Vliv investičních intervencí – podpořené technologie (37.73)

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání těchto částí evaluační otázky 12 budou, s ohledem na formulaci podotázek, resp. předmětu hodnocení, kvantitativní metody. Cílem evaluace v této části je vymezení relevantních ploch dle zadání.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě otázky 12.1.2 budou, zaměřené na plochy založených agrolesnických systémů, bude analýza zaměřena na vymezení ploch, kde se tyto plochy překrývají s erozně ohroženými plochami, oblastmi s nízkým úhrnem srážek nebo s vyššími teplotami. Zdrojem dat pro vymezení ploch se založeným agrolesnickým systémem bude LPIS – analýza vrstvy DPB pod závazky dané intervence (42.73) specificky v členění na silvoorebný a silvopastevní agrolesnický systém. Zdrojem dat o ohroženosti erozí bude rovněž LPIS, resp. VÚMOP. Pro vymezení těchto ploch budou zpracována data z vrstev vymezujících silně erozně ohrožených ploch (SEO) a mírně erozně ohrožených ploch (MEO). Oblasti s nízkým úhrnem srážek nebo s vyššími teplotami budou vymezeny na základě dat ČHMÚ, budou využity vhodné GIS vrstvy.

Co se týče intervence 05.31 – tedy analýzy ploch, na kterých jsou aplikovány relevantní podmínky Celofaremní ekoplatby, analýza se zaměří na prostorové vymezení těchto ploch. Zdrojem dat je v tomto případě opět LPIS – vrstva DPB, na kterých je intervence aplikovaná. S využitím GIS analýzy bude vymezeno především:

- Aktuální výměra ploch, na kterých jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby, a to v jejím celku i v členění na jednotlivé intervence a v členění na základní a prémiovou faremní ekoplatbu
- Meziroční rozdíl ve výměře ploch a rozdíl k referenčnímu roku

- **Statistická analýza**

V rámci statistické analýzy budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků. Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě výměr sledovaných ploch a jejich změny v čase. Statistická analýza bude v případě analýzy intervence 05.31 využívána také ad-hoc pro vymezení podílů ploch, na kterých byly aplikovány specifické podmínky celofaremní ekoplatby nebo vyjádření podílu ploch základní a prémiové ekoplatby. Mimo data získaná z GIS analýzy budou pro statistickou analýzu využita také data z IS SZIF – data z jednotných žádostí.

Statistická analýza data bude klíčová pro analýzu otázky 12.1.4. Kvantitativní vyhodnocení vlivu podpořených technologií na přizpůsobení se změnám klimatu bude vycházet z dat sbíraných pro kvantifikaci kontextového / dopadového indikátoru C.25 resp. I.09 (Stabilita příjmů zemědělských faktorů) v souladu s metodikou indikátoru vymezenou Evropskou komisí a dat sbíraných v ŽOP.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z dat LPIS a dále z dat z jednotných žádostí a ad-hoc dat dalších zdrojů (VÚMOP, ČHMÚ). Indikátory budou vyjádřeny v hektarech plochy, případně ve vhodně stanovených indexech (při kalkulaci trendů, podílu základní a prémiové ekoplatby, atd.).

Podotázky zodpovídané na základě dat externích studií

12.1.1 Kvalitativní vyhodnocení příspěvku podporovaných opatření v rámci intervence k omezení eroze na zalesněných plochách. (25.70)

12.1.3 Monitoring počtu stromů příslušných intervencí v rozlišení dle melioračních a zpevňujících dřevin. (25.70)

12.1.7 Vyhodnocení zlepšení odolnosti zemědělství zvýšením přívodu organické hmoty do půdy prostřednictvím Celofaremní ekoplatby (05.31)

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační otázku budou, v souladu se zadáním, vstupy – analytické studie zpracované externími subjekty. Předmětem evaluace v této části bude rešerše těchto externích studií. Na základě výsledků a závěrů těchto studií budou zpracovány odpovědi na zadané hodnotící otázky. U každé z těchto hodnotících (pod)otázek se předpokládá vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedených studií.

Součástí hodnocení bude ale také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz
- Strukturované rozhovory se zástupci zastřešujících subjektů v sektoru a zástupci akademické sféry – nad rámec konzultací se zpracovateli analýz

V případě hodnotící (pod)otázky 12.1.7 je předpokládáno doplňkové využití dalších evaluačních metod, které povedou k vyčerpávajícímu zodpovězení otázky. Návrh těchto doplňujících šetření bude zpracován po nastudování zadání studie a seznámení se s daty, která budou v rámci studií zpracována.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Základní statistické analýzy**

Pomocí této metody budou získána a následně analyzována data z informačního systému SZIF – zejména ve vztahu k indikátorům typu O (O.16) a R (R.17).

- **GIS analýzy**

GIS analýzy budou, tam kde to je relevantní, využity rovněž pro kvantifikaci základní popisných statistický údajů o implementaci daných opatření (v případě intervence 05.31 bude provedeno již v otázce 12.1.6).

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – řešerše externích studií**

Externě zpracované studie budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí v této evaluační otázce. Jak bylo uvedeno výše, evaluace bude v této části především systematicky a strukturovaně syntetizovat zjištění a závěry zpracovaných analytických studií a zaměřit se na jejich interpretaci.

Pro zpracování hodnotící otázky v této části budeme vycházet z následujících studií:

- Odborná studie zaměřená na dopad opatření 25.70 na omezení eroze (erozního smyvu) z orné půdy na zalesněné výměře;
- Případová studie – měření počtu stromů v rozlišení dle MZD na konkrétních plochách
- Odborná studie zaměřená na hodnocení dopadů podmínek Celofaremní ekoplatby na dodané organické látky do půdy u kultur R, C a P dle modelu organické hmoty VÚRV, kvantifikace podílu zvýšeného přívodu organické hmoty nad minimální přívod; předpokládáme dostupnost dat minimálně v členění dle základního a prémiového stupně ekoplatby
- Další výstupy z vyhodnocení podmínek intervence Celofaremní ekoplatby na zvyšování odolnosti zemědělství vůči změně klimatu.

Součástí desk research budou také další sekundární zdroje, především analytické a akademické studie zaměřené na dopady intervencí především na zvýšení přívodu organické hmoty do půdy, a to zejména v kontextu výstupů z Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe – ZEMĚ II (v jehož rámci je vyvíjen a aplikován také výše zmíněný model OM.

- **Syntéza**

Syntéza, tedy souhrnné vyhodnocení zjištění a závěrů z dílčích externích analýz, je klíčovou metodou pro zpracování odpovědi na evaluační otázku. Pro syntézu bude vytvořen hodnotící rámec, ve kterém budou zaznamenávána zjištění a závěry analyzovaných studií vztahujících se k definovaným faktorům úspěchu. Na základě tohoto hodnotícího rámce potom bude možné vymezit podrobnější strukturu odpovědi (zejména ve vztahu k intervenci 05.31) – a to například co se týče vlivu různých způsobů hospodaření, způsobů hnojení, dopadů intervence na jednotlivých kulturách, atd. Tato zjištění budou dále kvalitativně analyzována a případně podrobněji rozpracována kvantitativně v dalších zprávách.

- **Strukturované rozhovory**

Po zpracování kvantitativní analýzy, resp. syntézy vstupů, bude realizováno několik strukturovaných rozhovorů. Ty budou využity především jako analytický nástroj pro pochopení mechanismů a specifík dopadů podpory v konkrétním kontextu (typ intervence, způsoby hospodaření, atd.). Respondenti strukturovaných rozhovorů budou identifikováni ve spolupráci se zadavatelem a na základě předběžných výsledků analýzy. Předpokládáme realizaci cca 2 - 5 rozhovorů pro každou analyzovanou studii / zprávu, a to primárně se zástupci akademické sféry a zastřešujících organizací v zemědělství. Předpokládáme rovněž, že minimálně část rozhovorů bude společná pro další hodnotící otázky, ve kterých budou zpracovávány výsledky externích studií.

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování syntézy využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

12.1.5 Vliv sektorových intervencí – zejména vinařství + další sektory dle volby intervencí v operačních programech (62.58, 75.47, 84.47, 91.47).

3. Aplikované metody

Základem pro analýzu (pod)otázky je kombinace hodnocení dat monitorovacího systému a LPIS a případně dalších zdrojů (zejména ve vztahu k vinicím – data z Registru vinic vedeného ÚKZÚZ) a primárního sběru dat prostřednictvím dotazníkového šetření.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita pro zpracování základních dat o implementaci intervencí a o plánovaných a realizovaných intervencích podpořených v rámci jednotlivých podporovaných operačních programech (data reportovaná ve výročních zprávách jednotlivých OP). Předpokládáme, že z těchto zdrojů budou k dispozici minimálně data o počtu podpořených akcí dle typů opatření (vymezena opatření relevantní pro otázku změny klimatu), vynaložených prostředcích, celkové podpořené ploše v jednotlivých opatřeních (pokud je relevantní – např. plocha související s výdaji spojenými s pořízením netkaných textilií v případě OP ovoce a zelenina nebo OP okrasné rostliny), plnění cílových hodnot jednotlivých OP v opatřeních zaměřených na zmírňování změn klimatu, atd.

Dále budou statisticky zpracovaná data z Registru vín v rozsahu stanoveném výše, zejména tedy:

- Celkový počet vinohradníků
- Počet vinohradníků čerpající dotaci
- Výměra vinic se změnou odrůdy (ha)
- Výměra vinic dle jednotlivých odrůd a s výsadbou odrůd odolných proti houbovým chorobám – PIWI (ha)

Další data relevantní pro vyhodnocení otázky budou zpracována po analýze výročních zpráv jednotlivých OP.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research**

Desk research bude zaměřen především na sekundární zdroje, které jsou relevantní pro oblast sektorových intervencí relevantní. S ohledem na nadnárodní charakter tohoto typu podpory budou využity také dostupné zahraniční analýzy a studie dopadů.

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude provedeno s žadateli, kteří byli podpořeni v relevantních intervencích. Dotazníkové šetření bude zpracováno tak, aby zohledňovalo specifika jednotlivých nástrojů a intervencí a bude zaměřeno jak na sběr zpětné vazby k těmto nástrojům, tak i na kvantifikaci dopadů.

S ohledem na očekávaný počet podpořených podniků předpokládáme realizaci DŠ na vzorku, ovšem přihlédneme ke specifickým jednotlivých sektorů.

Návratnost CAWI se obvykle pohybuje okolo 20–25%. Evaluační tým si je tohoto rizika vědom a podnikne proto několik kroků za účelem zajištění akceptovatelné návratnosti. K navýšení počtu odpovědí bude sloužit také uživatelsky přívětivé prostředí a design dotazníku (krátké, srozumitelné otázky, většinou uzavřené, vyžadující výběr přednastavených odpovědí atp.), správné načasování realizace dotazníkového šetření (mimo období s vysokou intenzitou práce v daných sektorech, například období sklizně) a také spolupráci se zadavatelem a případně dalšími subjekty (sektorové zastřešující organizace) při distribuci informací o šetření a jeho cílech. Otázky CAWI budou přizpůsobeny operaci, ve které byly subjekty podpořeny, oslovené subjekty zároveň obdrží několik opětovných výzev (upomínek) k vyplnění dotazníku.

- **Případové studie**

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. Předpokládáme ovšem, že případové studie budou využívány ad-hoc v reakci na konkrétní zjištění z analýzy dat IS SZIF a dotazníkového šetření. Typickým příkladem může být zjištění, že v některém sektoru nejsou intervence v oblasti zmírňování změn klimatu dostatečně využívány – v takovém případě budeme analyzovat příčiny nezájmu potenciálních příjemců s využitím případových studií. Podobně mohou být případové studie naplánovány, pokud z dotazníkového šetření vyplynou zásadní výhrady vůči nastavení parametrů intervencí v konkrétním sektoru. Předpokládáme, že pro jednu evaluační zprávu budou zpracovány nanejvýš tři takové ad-hoc případové studie pro vymezené sektorové intervence.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátor O.35 je v indikátorových fiších EK definován jako „celkový počet operačních programů v jednotlivých odvětvích, pro které byly v daném rozpočtovém roce provedeny platby týkající se intervencí v rámci stejného operačního programu.“ Při vykazování k tomuto indikátoru budeme přebírat hodnoty IS SZIF. Hodnoty pro výsledkové indikátory (R16, R26) budou zpracovány z informačního systému, resp. vygenerovaných datových soustav.

Data reportovaná ve výročních zprávách budou zpracována v souladu s jejich metodikou a strukturou v těchto zprávách.

12.2 Rozsah vhodně obnovených lesních porostů a jejich odolnost vůči projevům klimatických změn

3. Aplikované metody

Hodnocení bude provedeno v kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod, které odpovídají vymezení jednotlivých podotázek 12.2.1 – 12.2.3

. Základem pro hodnocení bude statistická analýza (deskriptivní statistika a statistická analýza) a GIS analýza – dle dostupnosti dat o kalamitních plochách. Dále budou zpracovány odborné studie zaměřené na kvalitativní vyhodnocení zdravotního stavu porostu. Pro sběr dat k vyhodnocení otázky 12.2.3 bude využito dotazníkové šetření a doplňkově případové studie.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Základem hodnocení bude popisná (deskriptivní) statistika, jejímž prostřednictvím budou kvantifikovány základní ukazatele pro vyhodnocení otázky. Zdrojem dat v této části analýzy bude IS SZIF a ČSÚ – agregovaná data z výkazu Les 8-01. Budou zpracována data pro následující ukazatele:

- Počet podpořených operací
- Celková výměra podpořených kalamitních ploch (ha) – v členění dle ploch poškozených biotickými a abiotickými činiteli (data IS SZIF, resp. data reportovaná v ŽoD)
- Celková výměra ploch poškozených kalamitami (ha)
- Nahodilá těžba – dle členění výkazů ČSÚ (hmyz, živelní)

Při sběru kontextových dat o celkových plochách zasažených kalamitními stavy budou konzultováni pracovníci ČSÚ s cílem vymezit data o plochách přírůstků holin dle činitelů (tj. ploch, na kterých probíhá nahodilá těžba) – tak, aby bylo možné získat data o plochách, nikoliv pouze o vytěženém množství dřeva. Dostupnost datových zdrojů v této podobě bude konzultována rovněž se zástupci Národního lesnického institutu (NLI).

Dále bude zpracována popisná statistika implementace intervence 39.73, a to zejména:

- Počet podpořených operací
- Délka oplocenky v členění dle typu (drátěná, dřevěná)

Analyzována budou dále data o podílu nákladů na jeden km oplocenky v členění dle typu oplocenky.

Data budou statisticky zpracována. V kontextu intervence 38.73 bude analýza zaměřena především na vyjádření podílu kalamitních ploch v ČR, na jejichž obnově se podpora z SP SZP finančně podílí (tedy podíl podpořených ploch k celkovým kalamitním plochám). Analyzovány budou také podíly nákladů v EUR na ha podpořených kalamitních ploch.

Statistická analýza bude dále využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě výměr sledovaných ploch a přepočtených nákladů na jednotku výstupu a jejich změny v čase i podrobnější analýzu struktury těchto indikátorů (např. odlišností dle regionů, typů podpořených subjektů, atd.).

• GIS analýzy

Pro vyhodnocení otázky 12.2.1 bude ověřována dostupnost prostorových dat o výměrách kalamitních ploch, resp. ploch holin vzniklých z důvodu živelních pohrom. Dostupnost těchto dat bude ověřována především s NLI, který vyvinul metodiku využívající analýzy satelitních dat Sentinel-2 pro účel hodnocení zdravotního stavu lesních porostů. Data z dálkového průzkumu země jsou v tomto smyslu využívána také pro analýzu průběhu kůrovcové kalamity v ČR od roku 2018.

Dále budou analyzovány také vhodná prostorová data o odlesňování, zpracované v programu Copernicus (např. trendy změn Indexu listové plochy které, dle dat NLI, silně korelují s průběhem kůrovcové kalamity).

KVALITATIVNÍ METODY:

• Desk research – řešerše externích studií

Externě zpracované studie budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí na otázku 12.2.2 – budou tedy využity pro hodnocení intervence 39.73. Jak bylo uvedeno výše, evaluace bude v této části především systematicky a strukturovaně syntetizovat zjištění a závěry zpracovaných analytických studií a zaměří se na jejich interpretaci. Zadání evaluace v této části plánuje zpracování

srovnávací studie zaměřené na vyhodnocení zdravotního stavu porostů pod závazky v této intervenci a stavu porostů bez investic do oplocenek.

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude zaměřeno především na vyhodnocení otázky, do jaké míry se zvýšil podíl melioračních a zlepšujících dřevin ve srovnání s předchozím stavem v případě intervence 39.73. Bude tedy specificky zaměřeno na podíl MZD vhodných pro danou lokalitu ve srovnání nejen s předchozím stavem, ale také s minimálními požadavky legislativy. Součástí dotazníkového šetření budou také otázky zaměřené na pozorované kvalitativní přínosy podpory z daného opatření. Vzorek pro dotazníkové šetření bude sestaven s ohledem na celkové čerpání podpory v dané intervenci (počet žadatelů) – s ohledem na data o implementaci bude v součinnosti se zadavatelem rozhodnuto, zda bude realizováno šetření se vzorkem příjemců nebo zda bude osloven celý soubor příjemců (census). Dotazníkové šetření bude realizováno v průběhu hodnocení pouze jednou, a to v roce 2027.

- **Případové studie**

Pro posílení kvalitativní složky hodnocení navrhujeme doplnění evaluačního designu o několik případových studií zaměřených na dopady podpory v intervenci 38.73. Případové studie se zaměří na přínosy podpory nad rámec minimálních legislativních požadavků. Konkrétní počet případových studií bude stanoven v součinnosti se zadavatelem – tak, aby odpovídal charakteru udělené podpory (typy řešených kalamitních situací, zohlednění více typů stanovišť), nepředpokládáme ale realizaci více než 3-4 případových studií.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kalkulovány v souladu s jejich vymezením – v případě indikátorů typu O a R. Kontextová data o výměře kalamitních ploch budou zpracována ve spolupráci s pracovníky ČSÚ, resp. NLI, příp. na základě dalších zdrojů (GIS analýza výše) tak, aby bylo možné zpracovat srovnání podpořené plochy (dle příčin vzniku kalamitních ploch) s výměrou podpořených ploch.

12.3 Vodo-ochranná funkce lesních porostů

3. Aplikované metody

Hodnocení bude provedeno v kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod, které odpovídají vymezení jednotlivých podotázek 12.3.1 – 12.3.2. Základem pro hodnocení bude statistická analýza (deskriptivní statistika a statistická analýza) a dotazníkové šetření.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Základem hodnocení bude popisná (deskriptivní) statistika, jejímž prostřednictvím budou kvantifikovány základní ukazatele pro vyhodnocení otázky. Zdrojem dat v této části analýzy bude IS

SZIF. Budou zpracována data o implementaci intervence 40.73, která jsou dostupná v IS SZIF – jsou sbíraná od příjemců podpory v ŽoD nebo monitorovacích listech.

- Počet podpořených operací
- Výměra podpořené plochy PUPFL

Statistická analýza bude dále využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě výměr sledovaných ploch a přepočtených nákladů na jednotku výstupu a jejich změny v čase i podrobnější analýzu struktury těchto indikátorů (např. odlišností dle regionů, typů podpořených subjektů, atd.).

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude zaměřeno především na kvalitativní vyhodnocení příspěvku podporovaných opatření v rámci intervence k omezení eroze, zvýšení retence a infiltrace vody v lesích a jejich povodích. Pro srovnání budou využita také data z implementace obdobného opatření v PRV (opatření 8.3.1), která budou rovněž prostřednictvím dotazníkového šetření sbíraná v ex-post hodnocení. Vzorek pro dotazníkové šetření bude sestaven s ohledem na celkové čerpání podpory v dané intervenci (počet žadatelů) – s ohledem na data o implementaci bude v součinnosti se zadavatelem rozhodnuto, zda bude realizováno šetření se vzorkem příjemců nebo zda bude osloven celý soubor příjemců (census). Dotazníkové šetření bude realizováno v průběhu hodnocení pouze jednou, předpokládáme v roce 2026.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kalkulovány v souladu s jejich vymezením – v případě indikátorů typu O a R.

3.2 Hodnotící otázka č. 13: Do jaké míry podpořily intervence zmírňování změny klimatu?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 13: Do jaké míry podpořily intervence zmírňování změny klimatu?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 25.70, 26.70, 37.73, 41.73, 42.73, 05.31, 16.70 v rámci SC 4 a podmínek podmíněnosti.
Předmět hodnocení podotázky	<p>1. Emise skleníkových plynů v zemědělství</p> <ul style="list-style-type: none"> 13.1.1 Geoprostorová analýza ploch podporovaných intervencí s erozně ohroženými plochami (05.31, 42.73) 13.1.2 Odběr vzorků na obsah živin, humusu a dalších pedologických vlastností u vybraných intervencí přispívající ke snižování emisí skleníkových plynů (26.70) 13.1.3 Kvantifikace snížení emisí díky podpořeným technologiím. (37.73) 13.1.4 Vyhodnocení příspěvku nastavení podmínek Ekoschémat (05.31) ke snižování emisí skleníkových plynů 13.1.5 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti. <p>2. Ukládání organického uhlíku v půdě se zvyšuje nebo udržuje na stálé úrovni</p> <ul style="list-style-type: none"> 13.2.1 Vyhodnocení vývoje podporovaných ploch s intervencemi snižujícími negativní dopad zemědělského hospodaření na ukládání organického uhlíku v půdě dle různého využití půdy (land-use) (05.31). 13.2.2 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy a biomasy při změně využívání půdy (16.70) 13.2.3 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy a biomasy při provádění zemědělských postupů v rámci ekoplatby v návaznosti na plnění podmíněnosti plateb (05.31) 13.2.4 Kvalitativní měření schopnosti lesních porostů poutat vzdušný uhlík do dřevní hmoty a do půdy. (25.70) 13.2.5 Odběr vzorků humusu (Cox) v půdě. (16.70) 13.2.6 Posouzení přínosů nastavení podmínek intervencí ke zmírňování změny klimatu – ukládání organického uhlíku. (05.31, 16.70) 13.2.7 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti. 13.2.8 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy u založeného lesního porostu (41.73, 42.73)
Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat	<ul style="list-style-type: none"> 13.1.1 Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy dílů půdních bloků, na které je poskytována dotace s plochami erozně ohroženými. 13.1.2 Kvalitativní monitoring – sběr dat v terénu dle stanovené metodiky. Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na

	<p>základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 13.1.3 Vyhodnocení na základě dat IS SZIF a kalkulátoru pro výpočet emisí na základě použitých technologií v kontextu zemědělství jako emitenta a celkových emisí. • 13.1.4 Metodika bude stanovena externím subjektem mimo režim této VZ – pro ekoschématu bude navržen sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky. Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie (dle dohody i podkladová data) – zhotovitel provede rešerši studie, případně doplňkově zvolí další metodu hodnocení, která povede k zodpovězení otázky. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. • 13.1.5 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 13.1.1 až 13.1.4 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 4. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 2x za období. • 13.2.1 Popisná statistika vývoje podporovaných ploch s intervencemi zvyšující ukládání organického uhlíku v půdě v členění dle různého způsobu využití bude provedena ze strany zhotovitele (hodnotitele) na základě dodaných dat. • 13.2.2 Vyhodnocení záměru u zemědělských podniků k trvalému převodu orné půdy na trvalý travní porost bude probíhat na základě dotazníkového šetření, které bude realizováno ze strany hodnotitele jednou za období. • 13.2.3 Metodika bude stanovena externím subjektem mimo režim této VZ - pro ekoschématu bude navržen způsob vyhodnocení dat včetně popisné a interpretační statistiky. Bude navrženo využití přepočtových koeficientů pro kvantifikaci poutání uhlíku v půdě a biomasy. Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie (případně včetně podkladových dat) – zhotovitel provede rešerši studie, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 13.2.4 Hodnocení úrovně poutání uhlíku v podzemní i nadzemní biomase a ve formě půdní organické hmoty s využitím koeficientu (vychází z dat z IFER) bude posuzováno u založeného lesního porostu (do dřevní hmoty). Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) budou předány výstupy tohoto hodnocení na základě kterého provede vyhodnocení a sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 13.2.5 Monitoring diferenciacce obsahu uhlíku na vzorových plochách – sběr dat v terénu dle stanovené metodiky a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) budou dodány relevantní data na základě kterých sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno 1x v průběhu programového období. • 13.2.6 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě znalostí environmentálního přínosu jednotlivých agrotechnických postupů/podmínek dílčích intervencí při hospodaření na zemědělské půdě ve vztahu ke změně klimatu. Jedná se o posouzení podmínek nastavení intervencí specifického cíle 4, a to jak intervencí přímých plateb, tak rozvoje
--	--

	<p>venkova. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Předpokládá se využití některé z metod kvalitativního hodnocení (např. focus grup).</p> <ul style="list-style-type: none"> • 13.2.7 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 13.2.1 až 13.2.6 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 4. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 2x za období. • 13.2.8 Hodnocení úrovně poutání uhlíku bude provedeno v terénu dle stanovené metodiky a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) budou dodány výstupy této studie na základě které sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou v průběhu programového období
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • 13.1.1 GIS vrstvy - vrstva půdních bloků, na které je poskytována dotace a plochy erozně ohrožených půd (databáze SZIF, registr půdy LPIS). • 13.1.2 Studie kvalitativního monitoringu obsahu živin, humusu a dalších pedologických vlastností. • 13.1.3 Data pro výpočet přímých i nepřímých emisí GHG a NH3 z chovu zvířat i nakládání s hnojem. • 13.1.4 Studie externího zhotovitele + dle dohody podkladová data (možné dojednání případné spolupráce). • 13.1.5 Budou poskytnuty podklady viz 13.1.1 až 13.1.4, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. • 13.2.1 Data z IS SZIF, mapové vrstvy, Indikátory výstupu, výsledku (viz programový dokument) • 13.2.2 Pro dotazníkové šetření budou poskytnuty kontakty na konkrétní žadatele o dotaci • 13.2.3 Studie externího zhotovitele + dle dohody podkladová data (možné dojednání případné spolupráce). • 13.2.4 Studie úrovně poutání uhlíku v podzemní i nadzemní biomase • 13.2.5 Data budou poskytnuta na základě lokálního sledování akreditovanou laboratoří • 13.2.6 Hodnotiteli budou poskytnuty informace o nastavení podmínek jednotlivých intervencí, např. nařízení vlády, metodiky, informační brožury. Hodnotiteli budou poskytnuty také výsledky dotazníkového šetření – realizace modelu OH. • 13.2.7 Budou poskytnuty podklady viz 13.2.1 až 13.2.6, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. • 13.2.8 Studie externího zhotovitele

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 13: Do jaké míry podpořily intervence zmírňování změny klimatu?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO4 Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snižováním emisí skleníkových plynů a podporou ukládání uhlíku, a dále podporovat udržitelnou energetiku

Řešené potřeby

- P4.01 Zvýšit odolnost zemědělství ke klimatické změně (37.73, 41.73, 25.70, 42.73, 26.70)
- P4.02 Snižit emise GHG a amoniaku ze zemědělství (37.73, 41.73, 25.70, 42.73, 26.70)
- P4.03 Využít dostupný potenciál biomasy k efektivní výrobě energií z OZE
- P4.06 Zabezpečit a zlepšit poutání a ukládání uhlíku do půdy (41.73, 25.70, 42.73, 26.70, 05.31, 16.70)

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 05.31 - Režimy pro klima a životní prostředí – celofiremní ekoplatba
- 16.70 - AEKO Zatravňování orné půdy
- 25.70 – Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený porost
- 26.70 - Péče o založený agrolesnický systém
- 37.73 - Technologie snižující emise GHG a NH₃
- 41.73 - Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu
- 42.73 - Založení agrolesnického systému

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky

Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Díky podpoře technologií přesného dávkování, precizního zemědělství, technologií aplikace organických a statkových hnojiv přímo do půdy a dalších technologií dochází ke snižování emisí GHG a NH	O.20. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro produktivní investice uskutečňované v zemědělském podniku
Zatravňování orné půdy, zalesňování a zakládání lesů a agrolesnické systémy v krajině přispívají ke zmírňování dopadů klimatických změn podporou sekvence uhlíku v nově založených porostech (dřevě), půdách a podzemní biomase	O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků – intervence 16.70 (AEKO – zatravňování orné půdy) O.21. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované v zemědělském podniku – intervence 41.73 a 42.73

	O.16. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek v rámci udržovacích závazků na zalesňování a agrolesnictví – intervence 25.70 a 26.70
Celofaremní ekoplatba na travních porostech a orné půdě zlepšuje poutání a ukládání uhlíku do půdy (zejména ve vztahu ke zlepšení bilance organické hmoty v orné půdě), mimo jiné díky zlepšování bilance organické hmoty v orné půdě.	O.8. Počet hektarů, na něž jsou využívána ekoschémata

13.1.1 Geoprostorová analýza ploch podporovaných intervencí s erozně ohroženými plochami (05.31, 42.73)

13.2.1 Vyhodnocení vývoje podporovaných ploch s intervencemi snižujícími negativní dopad zemědělského hospodaření na ukládání organického uhlíku v půdě dle různého využití půdy (land-use) (05.31)

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této části evaluační otázky 13 budou, s ohledem na formulaci podotázek, resp. předmětu hodnocení, kvantitativní metody. Cílem evaluace v této části je vymezení relevantních ploch dle zadání.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- GIS analýzy

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě ploch založených agrolesnických systémů, bude analýza zaměřena na vymezení ploch, kde se tyto plochy překrývají s erozně ohroženými plochami, oblastmi s nízkým úhrnem srážek nebo s vyššími teplotami. Zdrojem dat pro vymezení ploch se založeným agrolesnickým systémem bude LPIS – analýza vrstvy DPB pod závazky dané intervence (42.73) specificky v členění na silvoorebný a silvopastevní agrolesnický systém. Zdrojem dat o ohroženosti erozí bude rovněž LPIS, resp. VÚMOP. Pro vymezení těchto ploch budou zpracována data z vrstev vymezujících silně erozně ohrožených ploch (SEO) a mírně erozně ohrožených ploch (MEO). Oblasti s nízkým úhrnem srážek nebo s vyššími teplotami budou vymezeny na základě dat ČHMÚ, budou využity vhodné GIS vrstvy. Analýza bude v této části zpracována současně s vyhodnocením podotázky 12.1.2

Co se týče intervence 05.31 – tedy analýzy ploch, na kterých jsou aplikovány relevantní podmínky Celofaremní ekoplatby, analýza se zaměří na prostorové vymezení těchto ploch. Zdrojem dat je v tomto případě opět LPIS – vrstva DPB, na kterých je intervence aplikovaná. S využitím GIS analýzy bude vymezeno především:

- Aktuální výměra ploch, na kterých jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby, a to v jejím celku i v členění na jednotlivé intervence a v členění na základní a prémiovou faremní ekoplatbu
- Vyjádření podílu relevantních ploch, na kterých jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby – ploch s trvalými porosty a neproduktivními plochami na celkové výměře orné půdy
- Posouzení výměry ploch se zavedenými výjimkami z povinnosti zatravnit za náhradu

- Meziroční rozdíl ve výměře ploch a rozdíl k referenčnímu roku

I v případě hodnocení intervence 05.31 budou s využitím GIS nástrojů analyzovány překryvy relevantních ploch, na kterých jsou aplikovány podmínky Celofaremní ekoplatby, která mají vliv na snížení emisí GHG (tedy především podporují ukládání organického uhlíku do půdy) s plochami SEO a MEO.

- **Statistická analýza**

V rámci statistické analýzy budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace. Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě výměr sledovaných ploch a jejich změny v čase. Statistická analýza bude v případě analýzy intervence 05.31 využívána také ad-hoc pro vymezení podílů ploch, na kterých byly aplikovány specifické podmínky celofaremní ekoplatby nebo vyjádření podílu ploch základní a prémiové ekoplatby. Mimo data získaná z GIS analýzy budou pro statistickou analýzu využita také data z IS SZIF – data z jednotných žádostí.

Ve vztahu k části 13.2.1 dále rozpracovaná popisná statistika vývoje podporovaných ploch s intervencemi v rámci Celofaremní ekoplatby, které zvyšují ukládání uhlíku v půdě dle různého způsobu využití půdy (data na základě GIS analýzy výše) v členění dle různého způsobu využití půdy (land use), včetně zpracování časových trendů a podrobnějších charakteristik.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z dat LPIS a dále z dat z jednotných žádostí a ad-hoc dat dalších zdrojů (VÚMOP, ČHMÚ). Indikátory budou vyjádřeny v hektarech plochy, případně ve vhodně stanovených indexech (při kalkulaci trendů, podílu základní a prémiové ekoplatby, atd.).

13.2.1 Vyhodnocení vývoje podporovaných ploch s intervencemi snižujícími negativní dopad zemědělského hospodaření na ukládání organického uhlíku v půdě dle různého využití půdy (land-use) (05.31)

13.1.3 Kvantifikace snížení emisí díky podpořeným technologiím. (37.73)

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této části evaluační otázky 13 budou rovněž kvantitativní metody, a to především statistická analýza.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Popisná část analýzy této části evaluační otázky bude založena na datech IS SZIF – tedy datech žadatelů o dotace (data pro odhad potenciálu produkce skleníkových plynů z půdy před investicí a

po ní. Předpokládáme, že data jsou reportovaná v Monitorovacích zprávách u podpořených projektů – spotřeba hnojiv na podpořených DPB.

Pro vyhodnocení úspor díky podpořeným technologiím bude využit vhodný kalkulátor, bude stanoveno po diskuzi se zadavatelem.

Dále budou pro hodnocení zpracovaná data z monitorovacích indikátorů výstupů a výsledků relevantních pro opatření 37.73 (O.20, R.16) a data reportovaná pro indikátor I.10 / C.44 (zejm. část zaměřená na hodnotu ročního čistého pohlcení skleníkových plynů dle LULUCF (travní porosty a orná půda)

- **Desk research**

Desk research bude zaměřen především na sekundární zdroje, které jsou relevantní pro oblast dopadu instalací technologií snižujících emise GHG v jednotlivých zemědělských sektorech.

5. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat. Data reportovaná příjemci podpory budou zpracována s využitím vhodného kalkulátoru tak, aby bylo možné věrohodně kvantifikovat hodnoty snížení emisí GHG díky podpořeným technologiím.

Data reportovaná k indikátorům výstupu, výsledku a dopadu (resp. kontextu) budou přebírána z IS SZIF.

Podotázky zodpídané na základě dat externích studií

13.1.4 Vyhodnocení příspěvku nastavení podmínek Ekoschémat (05.31) ke snižování emisí skleníkových plynů

13.2.3 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy a biomasy při provádění zemědělských postupů v rámci ekoplatby v návaznosti na plnění podmíněnosti plateb (05.31)

13.2.5 Odběr vzorků humusu (Cox) v půdě. (16.70)

13.1.2 Odběr vzorků na obsah živin, humusu a dalších pedologických vlastností u vybraných intervencí přispívající ke snižování emisí skleníkových plynů (26.70)

13.2.4 Kvalitativní měření schopnosti lesních porostů poutat vzdušný uhlík do dřevní hmoty a do půdy. (25.70)

13.2.8 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy u založeného lesního porostu (41.73, 42.73)

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační otázku budou, v souladu se zadáním, vstupy – analytické studie zpracované externími subjekty. Předmětem evaluace v této části bude rešerše těchto externích studií. Na základě výsledků a závěrů těchto studií budou zpracovány odpovědi na zadané hodnotící otázky. U každé z těchto hodnotících (pod)otázek se předpokládá vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedených studií.

Součástí hodnocení bude ale také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz
- Strukturované rozhovory se zástupci zastřešujících subjektů v sektoru a zástupci akademické sféry – nad rámec konzultací se zpracovateli analýz

V případě hodnotících (pod)otázek 13.1.4 a 13.2.3 je předpokládáno doplňkové využití dalších evaluačních metod, které povedou k vyčerpávajícímu zodpovězení otázky. Návrh těchto doplňujících šetření bude zpracován po nastudování zadání studie a seznámení se s daty, která budou v rámci studií zpracována.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Základní statistické analýzy**

Pomocí této metody budou získána a následně analyzována data z informačního systému SZIF – zejména ve vztahu k indikátorům typu O (O.14, O.16) a R (R.12, R.14).

- **GIS analýzy**

GIS analýzy budou, tam kde to je relevantní, využity rovněž pro kvantifikaci základní popisných statistický údajů o implementaci daných opatření. V případě intervence 05.31 již zpracováno v otázce 13.1.1.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Externě zpracované studie budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí v této evaluační otázce. Jak bylo uvedeno výše, evaluace bude v této části především systematicky a strukturovaně syntetizovat zjištění a závěry zpracovaných analytických studií a zaměří se na jejich interpretaci.

Pro zpracování hodnotící otázky v této části budeme vycházet z následujících studií:

- Odborná studie zaměřená na hodnocení dopadů podmínek Celofaremní ekoplatby na dodané organické látky do půdy u ploch s trvalými porosty a neprodukcí ploch dle modelu organické hmoty VÚRV, kvantifikace podílu zvýšeného přívodu organické hmoty nad minimální přívod; předpokládáme dostupnost dat minimálně v členění dle základního a prémiového stupně ekoplatby
- Další výstupy z vyhodnocení podmínek intervence Celofaremní ekoplatby na zvyšování snížení emisí GHG a přívodu organické hmoty do půdy.
- Studie poutání uhlíku v podzemní i nadzemní biomase (25.70)
- Studie kvalitativního monitoringu obsahu živin, humusu a dalších pedologických vlastností (26.70);
- Monitoring diferenciací obsahu uhlíku na vzorových plochách – ad-hoc sběr dat v terénu a vyhodnocení externím subjektem (16.70)
- Terénní šetření – vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy u založeného porostu, modelové porovnání pohlcení CO₂ na plochách se založenými agrolesnickými systémy a bez agrolesnického systému.

Součástí desk research budou také další sekundární zdroje, především analytické a akademické studie zaměřené na dopady intervencí především na zvýšení přívodu organické hmoty do půdy, a to

zejména v kontextu výstupů z Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe – ZEMĚ II (v jehož rámci je vyvíjen a aplikován také výše zmíněný model OM). Především jde v této části o zpracování výstupů z vyhodnocení dopadů zemědělských postupů na omezení emisí skleníkových plynů v rámci nastavení DZES v ČR (vliv pěstování dusík vázajících plodin na sekvestraci uhlíku, dopady zavedených zemědělských postů na podporu sekvestračního potenciálu) a

- **Syntéza**

Syntéza, tedy souhrnné vyhodnocení zjištění a závěrů z dílčích externích analýz, je klíčovou metodou pro zpracování odpovědi na evaluační otázku. Pro syntézu bude vytvořen hodnotící rámec, ve kterém budou zaznamenávána zjištění a závěry analyzovaných studií vztahujících se k definovaným faktorům úspěchu. Na základě tohoto hodnotícího rámce potom bude možné vymezit podrobnější strukturu odpovědi (zejména ve vztahu k intervenci 05.31) – a to například co se týče vlivu různých způsobů hospodaření, způsobů hnojení, dopadů intervence na jednotlivých kulturách, atd. Tato zjištění budou dále kvalitativně analyzována a případně podrobněji rozpracována kvantitativně v dalších zprávách.

- **Strukturované rozhovory**

Po zpracování kvantitativní analýzy, resp. syntézy vstupů, bude realizováno několik strukturovaných rozhovorů. Ty budou využity především jako analytický nástroj pro pochopení mechanismů a specifíků dopadů podpory v konkrétním kontextu (typ intervence, způsoby hospodaření, atd.). Respondenti strukturovaných rozhovorů budou identifikováni ve spolupráci se zadavatelem a na základě předběžných výsledků analýzy. Předpokládáme realizaci cca 2 - 5 rozhovorů pro každou analyzovanou studii / zprávu, a to primárně se zástupci akademické sféry a zastřešujících organizací v zemědělství. Předpokládáme rovněž, že minimálně část rozhovorů bude společná pro další hodnotící otázky, ve kterých budou zpracovávány výsledky externích studií. Předpokládáme, že bude realizováno společně s odpovídajícími otázkami v hodnotící otázce 12 (tam, kde to je relevantní).

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování syntézy využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

13.2.2 Vyhodnocení úrovně poutání uhlíku do půdy a biomasy při změně využívání půdy (16.70)

3. Aplikované metody

Evaluační otázka se zaměřuje především na sběr dat o záměrech žadatelů o dotaci na zatravnění orné půdy, resp. u zemědělských podniků, které provádějí trvalý převod orné půdy na trvalý travní porost.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita pro zpracování základních dat o implementaci intervence a žadatelích o podporu v dané intervenci.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude provedeno s žadateli o dotaci v intervenci 16.70. Cílem dotazníkového šetření je především vyhodnocení záměru trvalého zatravnění, podpořených ploch. Přesný obsah dotazníkového šetření bude konzultován se zadavatelem. Vzorek respondentů bude sestaven na základě kontaktních údajů poskytnutých zadavatelem.

- **Případové studie**

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. Předpokládáme, že případové studie mohou být využity pro hlubší analýzu „modelových“ příkladů chování žadatelů o dotaci v intervenci 16.70 a kvalitativní analýzu jejich motivací při vstupu do intervence i jejich dlouhodobých záměrů. Předpokládáme, že pro jednu evaluační zprávu budou zpracovány nanejvýš tři takové ad-hoc případové studie, jejich zacílení bude diskutováno se zadavatelem.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní, bude vymezeno v dotazníkovém šetření.

13.2.6 Posouzení přínosů nastavení podmínek intervencí ke zmírňování změny klimatu – ukládání organického uhlíku. (05.31, 16.70)

3. Aplikované metody

Cílem této EO je komplexně vyhodnotit vliv nastavení podmínek intervencí 05.31 a 16.70 na přínosy v kontextu zmírňování změny klimatu, specificky na ukládání organického uhlíku v půdě. Součástí této části hodnotící otázky je tedy provést syntézu zjištění z předchozích částí otázky 13 a na tomto základě kvalitativně vyhodnotit účelnost podmínek obou intervencí. V evaluační otázce tedy bude vymezeno, jaké podmínky zajišťují a posilují efekty obou intervencí v tomto smyslu a které podmínky by naopak bylo vhodné upravit – poněvadž například oslabují působení intervencí ve směru zmírňování ukládání uhlíku (např. předčasné rozorání zatravněné orné půdy, které by de facto negovalo dopady opatření 16.70 na ukládání uhlíku).

Evaluační otázka bude vyhodnocena s využitím kvalitativních metod. Má charakter syntézy, dále ale bude využito expertního posouzení ze strany expertů realizačního týmu a strukturovaných rozhovorů s relevantními experty.

Předběžné závěry a případná doporučení na úpravu podmínek obou opatření budou diskutovány / verifikovány prostřednictvím workshopu nebo fokusní skupiny (bude upřesněno po diskuzi se zadavatelem) s účastí odborníků MZe, akademické sféry a zástupců zastřešujících institucí v zemědělství.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní.

3.3 Hodnotící otázka č. 14: Do jaké míry podpořily intervence účinné hospodaření s přírodními zdroji?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 14: Do jaké míry podpořily intervence účinné hospodaření s přírodními zdroji?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 05.31, 06.31, 16.70, 17.70, 23.70, 26.70, 37.73, 46.73, 67.47 05.31, 21.70, 22.70 v rámci SC 5 a podmínek podmíněnosti.
Předmět hodnocení podotázky	<p>1. Kvalita půdy</p> <ul style="list-style-type: none"> 14.1.1 Vyhodnocení intervencí a nastavení dílčích podmínek ke zlepšování kvality půdy - dle jednotlivých parametrů předem definovaných na základě samostatné studie (05.31, 06.31, podmíněnost). 14.1.2 Posouzení technologií šetrných vůči životnímu prostředí a jejich přínosu, využití digitalizace a precizního zemědělství (37.73). 14.1.3 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti <p>2. Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů</p> <ul style="list-style-type: none"> 14.2.1 Posouzení snížení používání nebezpečnějších POR pomocí prostorové analýzy ploch a jejich rizik v důsledku aplikace podmínek intervence z hlediska struktury a množství POR na orné půdě a na trvalých kulturách (more hazardous pesticides) (23.70) 14.2.2 Vyhodnocení intervencí snižujících používání pesticidů pomocí prostorové analýzy ploch podporovaných intervencí snižující používání pesticidů (plochy se zákazem nebo omezením aplikace POR – vyčleňování

neprodukčních ploch, zákaz aplikace POR v blízkosti stálých útvarů povrchových vod, omezení nebo zákaz aplikace v trvalých kulturách, nepřímé vlivy atd.) vůči plochám v blízkosti vodních útvarů, OPVZ, plochám s půdami s vysokým rizikem infiltrace v oblastech zranitelným dusíkem a plochách nacházejících se v oblastech Natura 2000 (05.31, 16.70, 21.70, 22.70)

- 14.2.3 Monitoring povodí na vodárenských nádržích (22.70)
- 14.2.4 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti

3. Riziko eroze půdy

- 14.3.1 Prostorová analýza podporovaných ploch vůči plochám v erozně ohrožených oblastech, oblastech zranitelných dusíkem, ochranných pásmech vodních zdrojů a ploch v blízkosti útvaru povrchových vod (16.70, 05.31 – trvalé kultury)
- 14.3.2 Vyhodnocení a posouzení přínosů nastavení podmínek intervence k potenciálu zmírnění eroze (05.31)
- 14.3.3 Monitoring eroze půdy – vyhodnocení potenciálu zmírnění eroze
- 14.3.4 Realizace projektů pozemkových úprav se zaměřením na protierozní opatření (46.73)
- 14.3.5 Kvalitativní vyhodnocení ploch pod závazky intervencí na orné půdě (titul meziplodiny proti utužení půdy) přispívající ke zvyšování ochrany a zlepšování kvality zemědělské půdy (17.70)
- 14.3.6 Vyhodnocení dopadu Ekologického zemědělství na stav organické hmoty, biologické aktivity v půdě a erodovatelnost půdy (23.70)
- 14.3.7 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti

4. Zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny

- 14.4.1 Realizace pozemkových úprav se zaměřením na vodohospodářská a protipovodňová opatření, opatření pro omezení dopadu zemědělského sucha a ekostabilizační opatření (46.73)

5. Tlak na přírodní zásobárny vody

- 14.5.1 Prostorová analýza ploch podporovaných intervencí vůči plochám v oblastech zranitelných dusíkem (05.31, 16.70)
- 14.5.2 Kvalitativní vyhodnocení ploch pod závazky intervencí na orné půdě (Zatravňování, Pěstování meziplodin) přispívající ke zvyšování retence a jakosti vody (např. měření průtoků – vodnost drenáží, průsak vody) (16.70, 17.70)

	<ul style="list-style-type: none"> • 14.5.3 Vyhodnocení a posouzení přínosů nastavení podmínek intervence k účinnému hospodaření s přírodními zdroji a zvyšování jejich funkčnosti a efektu (05.31) • 14.5.4 Prostorová analýza ploch podporovaných intervencí snižující riziko splachu vůči plochám, na kterých ochranný postup aplikován není (v blízkosti útvaru povrchových vod) (05.31) • 14.5.5 Praktiky přispívající ke zlepšení jakosti vody v ekologickém režimu hospodaření (23.70) • 14.5.6 Plochy zeleniny a ovocných sadů u organizací producentů, na kterých byly využívány technologie pořízené z důvodu ochrany životního prostředí (67.47) • 14.5.7 Modelová simulace potenciálu zadržení vody pro oba tituly v rámci intervence (26.70) • 14.5.8 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti <p>1. Bilance živin v zemědělské půdě se zlepšuje – snížení tlaku na ztrátu živin</p> <ul style="list-style-type: none"> • 14.6.1 Kvantitativní analýza snižování vstupů hnojiv na plochách orné půdy (pásky podél vody, model OH, bilance živin, mezplodiny, půdoochranné minimalizační a bezorebné technologie, neprodukční plochy, diverzifikace) (05.31, 06.31). • 14.6.2 Kvantitativní a kvalitativní posouzení nastavení podmínek Zelené architektury - posouzení efektů agrotechnických postupů s ohledem na snižování tlaku na ztrátu živin vůči plochám bez realizace intervence) Např. zlepšování bilance dusíku a fosforu, příspěvky ke zvyšování kvality půdy vlivem změny hospodaření (05.31, 06.31 + relevantní DZES).
<p>Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 14.1.1 Hodnocení bude provedeno na základě předané kompletní zpracované studie. Bude provedena rešerše textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období. • 14.1.2 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dat k podpořeným technologiím a vlastního posouzení příspěvku k omezení vnosu POR, hnojiv a další ochraně kvality půdy. • 14.1.3 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 5. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 1x za období. • 14.2.1 Prostorová analýza ploch intervence vůči citlivým oblastem (např. ochranná pásma vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod). Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků, na které je poskytována

dotace, a relevantních ploch. V rámci vyhodnocení bude proveden časový vývoj. Hodnocení bude prováděno jednou za období.

- 14.2.2 Prostorová analýza ploch podporovaných intervencí snižujících používání pesticidů (plochy se zákazem nebo omezením aplikace POR – vyčleňování neprodukcí ploch, zákaz aplikace POR v blízkosti stálých útvarů povrchových vod, omezení nebo zákaz aplikace v trvalých kulturách, nepřímé vlivy atd.) vůči plochám v blízkosti vodních útvarů, OPVZ, plochám s půdami s vysokým rizikem infiltrace v oblastech zranitelným dusíkem a plochách nacházejících se v oblastech Natura 2000 (případně dalšími mapovými podklady o stavu kvality povrchových a podzemních vodních zdrojů). Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků, na které je poskytována dotace, a relevantních ploch. Hodnocení bude prováděno každoročně. V případě hodnocení stavu kvality povrchových vod bude hodnocení provedeno jednou za období.
- 14.2.3 Kvalitativní monitoring jakosti vod. V rámci tohoto monitoringu budou sledovány profily jakosti vody na drobných vodních tocích a profily melioračních vod. Sběr dat a jeho vyhodnocení bude probíhat pomocí popisné a interpretační statistiky externím subjektem (mimo VZ) - jednotlivá povodí. Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – Zhotoviteli provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude probíhat každoročně.
- 14.2.4 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 14.2.1 a 14.2.2 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 5. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno jednou za období. 14.3.1 Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy dílů půdních bloků, na které je poskytována dotace, a plochou oblastí silně a mírně erozně ohrožených. Hodnocení bude prováděno každoročně.
- 14.3.2 Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období.
- 14.3.3 Kvalitativní monitoring čistoty a množství vody (např. měření průtoků, průsak vody,...) pod závazky příslušných intervencí na orné půdě. Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období.
- 14.3.4 Hodnocení bude provedeno na základě počtu a výměr projektů PÚ se zaměřením na protierozní opatření, kvalitativní analýza, případové studie.
- 14.3.5 Kvalitativní monitoring zaměřený na meziplodiny proti utužení půdy (vliv hlubokokořenících plodin na strukturu zemědělské půdy). Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na

základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období.

- 14.3.6 Kvalitativní monitoring týkající se stavu organické hmoty, biologické aktivity v půdě a erodovatelnosti půdy pod závazky intervence Ekologické zemědělství. Vyhodnocení bude probíhat prostřednictvím terénních šetření vždy na půdě pod danou podporou a pro srovnání v konvenčním režimu. Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Výstupy budou k dispozici jednou za programové období.
- 14.3.7 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 14.3.1 až 14.3.5 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 5. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 1x za období.
- 14.4.1 Analýza dat SZIF, případové studie
- 14.5.1 Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků, na které je poskytována dotace, a plochou oblastí zranitelných dusičnany. Hodnocení bude prováděno každoročně.
- 14.5.2 Kvalitativní monitoring čistoty a množství vody (např. měření průtoků, průsak vody,...) pod závazky příslušných intervencí na orné půdě. Sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za období.
- 14.5.3 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě znalostí environmentálního přínosu jednotlivých agrotechnických postupů/podmínek dílčích intervencí při hospodaření na zemědělské půdě. Jedná se o posouzení podmínek nastavení intervencí specifického cíle 5, a to jak intervencí přímých plateb, tak rozvoje venkova. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Předpokládá se využití některé z metod kvalitativní hodnocení (např. focus group). Hodnocení bude provedeno jednou za období.
- 14.5.4 Hodnocení bude provedeno ze strany zhotovitele (hodnotitele) prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků podpořených a nepodpořených s ohledem na riziko splachu v blízkosti útvarů povrchových vod. Hodnocení bude prováděno každoročně.
- 14.5.5 Hodnocení praktik přispívajících ke zlepšení jakosti vody v ekologickém režimu hospodaření bude provedeno na základě sběru dat a jejich vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky zhotovitelem (hodnotitelem). Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Předpokládá se využití některé z metod kval. hodnocení (např. focus group). Hodnocení bude provedeno jednou za programové období.
- 14.5.6 analýza dat IS SZIF doplněná dotazníkovým šetřením

	<ul style="list-style-type: none"> • 14.5.7 V rámci vyhodnocení intervence 26.70 Péče o založený agrolesnický systém bude provedena studie na modelovou simulaci potenciálu zadržetí vody. Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude provedeno jednou za programové období. • 14.5.8 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 14.5.1 a 14.5.7 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 5. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 1x za období. • 14.6.1 Kvantitativní analýza snižování vstupů hnojiv na plochách orné půdy – analýza bude zpracována externím subjektem a dodána hodnotiteli. • 14.6.2 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě jím zvolené metody a za využití externích studií předaných zadavatelem.
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • 14.1.1 Studie externího zhotovitele • 14.1.2 Data ze ŽOD a ŽOP pro projektové intervence (37.73; 46.73) • 14.1.3 Budou poskytnuty podklady viz 14.1.1 a 14.1.2, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. • 14.2.1 GIS vrstvy – vrstva půdních bloků v EZ, na které je poskytována dotace a plochy OPVZ, CHOPAV (registr půdy LPIS) • 14.2.2 GIS vrstvy – vrstva půdních bloků, na které je poskytována dotace a plochy v blízkosti vodních útvarů, OPVZ, plochy s vysokým rizikem infiltrace a zranitelných oblastí (databáze SZIF, registr půdy LPIS), data o stavu kvality povrchových a podzemních vodních zdrojů (jednotlivá povodí). • 14.2.3 Studie externího zhotovitele • 14.2.4 Budou poskytnuty podklady viz 14.2.1 a 14.2.2, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. 14.3.1 GIS vrstvy (vrstva dílů půdních bloků, na které je poskytována dotace a plochy náchylných oblastí (databáze SZIF, registr půdy LPIS, případně další datové zdroje) • 14.3.2 Studie externího zhotovitele (možné dojednání případné spolupráce). • 14.3.3 Studie externího zhotovitele • 14.3.4 IS SZIF – způsobilé výdaje (technologie), zaměření projektu PÚ • 14.3.5 Studie externího zhotovitele • 14.3.6 Studie externího zhotovitele

	<ul style="list-style-type: none"> • 14.3.7 Budou poskytnuty podklady viz 15.3.1 až 15.3.5, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. 14.4.1 IS SZIF – způsobilé výdaje (technologie), zaměření projektu PÚ • 14.5.1 GIS vrstvy (vrstva půdních bloků, na které je poskytována dotace a plochy zranitelných oblastí (databáze SZIF, registr půdy LPIS), data o stavu kvality povrchových a podzemních vodních zdrojů) • 14.5.2 Studie externího zhotovitele (Kvalitativní monitoring čistoty a množství vody; výsledky terénního monitoringu vody) • 14.5.3 Budou poskytnuty informace o nastavení podmínek jednotlivých intervencí, např. nařízení vlády, metodiky, informační brožury. Výstupy dílčích hodnocení. • 14.5.4 GIS vrstvy (vrstva půdních bloků, na které je poskytována daná dotace a plochy v blízkosti útvaru povrchových vod (databáze SZIF, registr půdy LPIS) • 14.5.5 IS SZIF • 14.5.6 IS SZIF • 14.5.7 Studie externího zhotovitele (Modelové simulace potenciálu zadržení vody pro oba tituly v rámci intervence Péče o založený agrolesnický systém). • 14.5.8 Budou poskytnuty podklady viz 14.5.1 až 14.5.7, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. • 14.6.1 Studie a analýza. Data IS SZIF, další zdroje z registrů a evidencí. • 14.6.2 Studie vztahující se k dané problematice. Data IS SZIF, další zdroje z registrů a evidencí.
--	---

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 14: Do jaké míry podpořily intervence účinné hospodaření s přírodními zdroji?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO5 Podporovat udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší, a to i snížením závislosti na chemických látkách

Řešené potřeby

- P5.01 Ochrana a zlepšování kvality zemědělské půdy (06.31, 5.31, 16.70, 23.70, 46.73, 37.73, 26.70, 17.70)
- P5.02 Zvýšit zadržení vody v krajině a zlepšit jakost podzemní a povrchové vody (06.31, 5.31, 16.70, 23.70, 46.73, 37.73, 26.70, 21.70, 17.70, 22.70)

- P3.01 Stimulovat organizace producentů vyvažujících tržní sílu navazujících článků (*jako podmnožina P5.01, P5.02 (67.47)*)

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 06a.31 - Režimy pro klima a životní prostředí – udržitelné hospodaření s živinami
- 06b.31 – Režimy pro klima a životní prostředí – pásové střídání plodin
- 05.31 – Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba
- 16.70 – AEKO – Zatravňování orné půdy
- 23.70 – Ekologické zemědělství
- 46.73 – Pozemkové úpravy
- 37.73 – Technologie snižující emise GHG a NH₃
- 26.70 - Péče o založený agrolesnický systém
- 21.70 – AEKO – Integrovaná produkce
- 17.70 – AEKO - Meziplodiny
- 22.70 – AEKO - Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě
- 67.47 – Intervence v sektoru ovoce a zeleniny – Ekologická nebo integrovaná produkce

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky

Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Celofaremní ekoplatby přispívají k naplnění potřeb specifického cíle zejména vyčleňováním neprodukcčních ploch na orné půdě, zlepšování bilance organické hmoty v orné půdě, udržování ploch trvalých travních porostů, zakládání ploch podporující biodiverzitu zemědělské krajiny, provádění postupů omezující použití POR.	O.8. Počet hektarů, na něž jsou využívána ekoschémata
Podpora zatravňování svým nastavením a rozčleněním titulů zajišťuje prevenci degradace půd a ochranu půd proti erozi. Prostřednictvím pokrytí povrchu orné půdy travním porostem dojde ke zvýšení infiltrační schopnosti půd a tím ke zpomalení a snížení povrchového odtoku vody, dochází k omezení odnosu zeminy do vodních toků.	O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků – intervence 16.70 (AEKO – zatravňování orné půdy)
	O.17. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek, na něž je využívána podpora ekologického zemědělství
	O.8. Počet hektarů nebo dobytčích jednotek, na něž jsou využívána ekoschémata

<p>Ekologické zemědělství jakožto ucelený systém hospodaření snižuje riziko eroze půdy a zároveň vede k zvyšování obsahu humusu v orné půdě, které se následně příznivě projeví na snížení rizika degradace půdy.</p>	<p>O.17. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek, na něž je využívána podpora ekologického zemědělství</p>
	<p>O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků – intervence 16.70 (AEKO – zatravňování orné půdy)</p>
<p>Péči o agrolesnické systémy je podporován udržitelný způsob hospodaření. Stromy v agrolesnických systémech pomáhají snižovat vodní a větrnou erozi.</p>	<p>O.16. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek v rámci udržovacích závazků na zalesňování a agrolesnictví</p>
	<p>Ochrana kvality vod Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podporované závazky týkající se kvality vodních útvarů.</p>
<p>V rámci Pozemkových úprav bude realizováno zpřístupnění a scelení pozemků, obnova vlastnických a nájemných vztahů k půdě, ale zejména zlepšení ochrany půdy z hlediska eroze, zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny, čímž podpoří ochranu půdy a krajiny obecně.</p>	<p>O.23. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované mimo zemědělský podnik – intervence 39.73</p>
	<p>O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků</p>
	<p>O.35. Počet podporovaných operačních programů</p>
<p>Intervence v sektoru ovoce a zeleniny - Ekologická nebo integrovaná produkce (67.47) podpoří udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, a to snižováním používání chemických látek díky integrované nebo ekologické produkci ovoce a zeleniny</p>	<p>O.35. Počet podporovaných operačních programů</p>
	<p>O.23. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproduktivní investice uskutečňované mimo zemědělský podnik – intervence 39.73</p>
<p>Díky podpoře technologií snižujících emise GHG a amoniaku přispěje SP k ochraně životního prostředí a snižování emisí ze zemědělství zvýšením efektivity využití dusíku v zemědělské výrobě a snížením celkových dávek dusíku aplikovaných především ve formě minerálních hnojiv. technologie pro snížení hloubky a intenzity zpracování půdy</p>	<p>O.20. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro produktivní investice uskutečňované v zemědělském podniku</p>
	<p>O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků</p>

14.1. Kvalita půdy

Podotázka zodpovídaná na základě dat externích studií

- **14.1.1 Vyhodnocení intervencí a nastavení dílčích podmínek ke zlepšování kvality půdy - dle jednotlivých parametrů předem definovaných na základě samostatné studie (05.31, 06.31, podmíněnost).**

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační otázku budou, v souladu se zadáním, vstupy – analytické studie zpracované externími subjekty. Předmětem evaluace v této části bude rešerše těchto externích studií. Na základě výsledků a závěrů těchto studií budou zpracovány odpovědi na zadané hodnotící otázky. U každé z těchto hodnotících (pod)otázek se předpokládá vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedených studií.

Součástí hodnocení bude ale také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz
- Strukturované rozhovory se zástupci zastřešujících subjektů v sektoru a zástupci akademické sféry – nad rámec konzultací se zpracovateli analýz

Kvantitativní metody:

- **Základní statistické analýzy**

Pomocí této metody budou získána a následně analyzována data z informačního systému SZIF – zejména ve vztahu k indikátorům typu O (O.8) a R (R.19, R.22).

- **GIS analýzy**

GIS analýzy budou, tam kde to je relevantní, využity rovněž pro kvantifikaci základní popisných statistický údajů o implementaci daných opatření (v případě této intervence 06.31 bude provedeno toto hodnocení dohromady s vyhodnocením 05.31 tedy podotázkou jako 14.1.2 a interpretováno dle relevance).

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Externě zpracované studie budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědi v této evaluační otázce. Jak bylo uvedeno výše, evaluace bude v této části především systematicky a strukturovaně syntetizovat zjištění a závěry zpracovaných analytických studií a zaměřit se na jejich interpretaci.

Pro zpracování hodnotící otázky v této části budeme vycházet ze studie zaměřené na vyhodnocení intervencí a nastavení dílčích podmínek.

Součástí desk research budou také další sekundární zdroje, především analytické a akademické studie zaměřené na precizní zemědělství a jeho dopady na životní prostředí a klima.

- **Syntéza**

Syntéza, tedy souhrnné vyhodnocení zjištění a závěrů z dílčích externích analýz, je klíčovou metodou pro zpracování odpovědi na evaluační otázku. Pro syntézu bude vytvořen hodnotící rámec, ve kterém budou zaznamenávána zjištění a závěry analyzovaných studií vztahujících se k definovaným faktorům úspěchu. Na základě tohoto hodnotícího rámce potom bude možné vymezit podrobnější strukturu odpovědi (zejména ve vztahu k intervenci 06.31) – a to například co se týče vlivu různých postupů a technologií užívaných v intervenci Pásové střídání plodin a

Udržitelné hospodaření s živinami, atd. Tato zjištění budou dále kvalitativně analyzována a případně podrobněji rozpracována kvantitativně v dalších zprávách.

- **Strukturované rozhovory**

Po zpracování kvantitativní analýzy, resp. syntézy vstupů, bude realizováno několik strukturovaných rozhovorů. Ty budou využity především jako analytický nástroj pro pochopení mechanismů a specifik dopadů podpory v konkrétním kontextu (typ intervence, způsoby hospodaření, využití technologie, postupy a přístupy, atd.). Respondenti strukturovaných rozhovorů budou identifikováni ve spolupráci se zadavatelem a na základě předběžných výsledků analýzy. Předpokládáme realizaci cca 2 - 5 rozhovorů pro každou analyzovanou studii / zprávu, a to primárně se zástupci akademické sféry a zastřešujících organizací v zemědělství. Předpokládáme rovněž, že minimálně část rozhovorů bude společná pro další hodnotící otázky, ve kterých budou zpracovávány výsledky externích studií.

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování syntézy využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

Podotázka zodpovědaná na základě statistických dat a interpretovaných dat kvalitativního výzkumu

- **14.1.2 Posouzení technologií šetrných vůči životnímu prostředí a jejich přínosu, využití digitalizace a precizního zemědělství (37.73).**

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této části evaluační otázky 14 budou, s ohledem na formulaci podotázky, resp. předmětu hodnocení, kvantitativní metody. Cílem evaluace v této části je posouzení technologií šetrných vůči životnímu prostředí a jejich přínosu, využití digitalizace a precizního zemědělství dle zadání.

Kvantitativní metody:

- **Statistická analýza**

V rámci statistické analýzy budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků. Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě míře podpory a zavedení technologií, jejich přispění k omezení vnosu POR, hnojiv a další ochraně kvality půdy. V případě dostupných informací budou dále například porovnány údaje pro využití daných technologií a rozdílu v čase před a po zavedení technologie. Statistická analýza bude využívána také ad-hoc pro vymezení podílů ploch, na kterých byly aplikovány specifické

technologie. Mimo data získaná z GIS analýzy budou pro statistickou analýzu využita také data ze ŽOD a ŽOP pro projektové intervence (37.73; 46.73)

Statistická analýza data bude vycházet z dat sbíraných pro kvantifikaci kontextového / dopadového indikátoru O.20, resp. R.26.

Kvalitativní metody

- Případové studie

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. Předpokládáme ovšem, že případové studie budou využívány ad-hoc v reakci na konkrétní zjištění z analýzy dat ŽOD a ŽOP pro projektové intervence a dotazníkového šetření. Typickým příkladem může být zjištění, že v některém sektoru nejsou intervence v oblasti zmírňování změn klimatu dostatečně využívány – v takovém případě budeme analyzovat příčiny nezájmu potenciálních příjemců s využitím případových studií. Podobně mohou být případové studie naplánovány, pokud z fokusních diskuzí vyplynou zásadní výhrady vůči nastavení parametrů intervencí v konkrétním sektoru. Předpokládáme, že pro jednu evaluační zprávu budou zpracovány nanejvýš tři takové ad-hoc případové studie pro vymezené sektorové intervence.

- Fokusní diskuze

V koordinaci se zadavatelem a ideálně s oficiální aktivitou zadavatele využije hodnotitel příležitosti hovořit s příjemci a uspořádá fokusní skupinu – 3-6 členů, kde bude s příjemci diskutovat o současném využití, pozitivních dopadech a případných nedostatcích v oblasti precizního zemědělství, využití technologií a digitalizace.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z dat ŽOD a ŽOP pro projektové intervence (37.73 a 46.73). Indikátory budou uvádět počet podporovaných technologií a jejich vliv na kvalitu půdy. Dle relevance indikátory budou prezentovány i ve formě vhodně stanovených indexů (např. při kalkulaci trendů). Budou dále doplněny deskriptivní charakteristikou.

14.2. Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů

Podotázky zodpovídány na základě kvantitativní analýzy – především prostorové analýzy

- 14.2.1 Posouzení snížení používání nebezpečnějších POR pomocí prostorové analýzy ploch a jejich rizik v důsledku aplikace podmínek intervence z hlediska struktury a množství POR na orné půdě a na trvalých kulturách (more hazardous pesticides) (23.70)
- 14.2.2 Vyhodnocení intervencí snižující používání pesticidů pomocí prostorové analýzy ploch podporovaných intervencí snižující používání pesticidů (plochy se zákazem nebo omezením aplikace POR – vyčleňování neprodukcčních ploch, zákaz aplikace POR v blízkosti stálých útvarů povrchových vod, omezení nebo zákaz aplikace v trvalých kulturách, nepřímé vlivy atd.) vůči plochám v blízkosti vodních útvarů, OPVZ, plochám s půdami s vysokým rizikem infiltrace v oblastech zranitelným dusíkem a plochách nacházejících se v oblastech Natura 2000 (05.31, 16.70, 21.70, 22.70)

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání těchto částí evaluační otázky 14 budou, s ohledem na formulaci podotázek, resp. předmětu hodnocení, kvantitativní metody – především prostorové analýzy. Cílem evaluace v této části je vyhodnotit snížení používání nebezpečnějších POR a dalších z toho vyplývajících faktorů v souladu s položenými otázkami 14.2.1 a 14.2.2 dle zadání.

Kvantitativní metody:

- GIS analýzy

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě otázky 14.2.1 se bude prostorová analýza ploch zaměřovat především na intervence vůči citlivým oblastem (např. ochranná pásma vodních zdrojů, chráněné oblasti přirozené akumulace vod). Hodnocení bude prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků, na které je poskytována dotace, a relevantních ploch. V rámci vyhodnocení bude proveden časový vývoj. Hodnocení bude prováděno jednou za období.

V případě otázky 14.2.2 se prostorová analýza ploch zaměří na vyhodnocení podporovaných intervencí snižující používání pesticidů (plochy se zákazem nebo omezením aplikace POR – vyčleňování neprodukcčních ploch, zákaz aplikace POR v blízkosti stálých útvarů povrchových vod, omezení nebo zákaz aplikace v trvalých kulturách, nepřímé vlivy atd.) vůči plochám v blízkosti vodních útvarů, OPVZ, plochám s půdami s vysokým rizikem infiltrace v oblastech zranitelným dusíkem a plochách nacházejících se v oblastech Natura 2000 (případně dalšími mapovými podklady o stavu kvality povrchových a podzemních vodních zdrojů). Hodnocení bude provedeno prostřednictvím GIS analýzy vrstvy půdních bloků, na které je poskytována dotace, a relevantních ploch. Hodnocení bude prováděno každoročně. V případě hodnocení stavu kvality povrchových vod bude hodnocení provedeno jednou za období.

Kvalitativní metody:

Výše uvedená metoda a její zjištění bude triangulována pomocí následujících metod

- Desk research – rešerše dostupných doplňujících dat, monitorujících zpráv

Pro triangulaci dat a ověření získaných informací bude prostudována související literatura a monitorovací zprávy, uvádějící data o snížení POR v krajině, vlivu podporovaných intervencí na toto snižování a další akademické a relevantní studie.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou zpracovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z prostorových dat (GIS) a dále z průběžných monitorovacích zpráv a expertních analytických studií.

Podotázka zodpídaná na základě dat externích studie

- 14.2.3 Monitoring povodí na vodárenských nádržích (22.70)

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační podotázku bude, v souladu se zadáním, především rešerše analytické studie, která bude zpracována externím zhotovitelem.

Na základě výsledků a závěrů této studie budou zpracovány odpovědi na zadanou podotázku.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externí detailní studie**

Evaluačnímu týmu bude předána detailní studie zaměřená na kvalitativní monitoring jakosti vod. V rámci tohoto monitoringu budou sledovány profily jakosti vody na drobných vodních tocích a profily melioračních vod. Sběr dat a jeho vyhodnocení bude probíhat pomocí popisné a interpretační statistiky externím subjektem (mimo tuto VZ) - jednotlivá povodí a hodnotitel bude vždy pracovat s předanou kompletní zpracovanou studií. Hodnotitel tak vždy provede rešerši textu a na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude probíhat každoročně

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování rešerše a analýzy předaných dokumentů využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

Součástí hodnocení bude ale také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz
- Strukturované rozhovory se zástupci zastřešujících subjektů v sektoru a zástupci akademické sféry – nad rámec konzultací se zpracovateli analýz

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

14.3. Riziko eroze půdy

Podotázka zodpovídána na základě kvantitativní – především prostorové analýzy

- **14.3.1 Prostorová analýza podporovaných ploch vůči plochám v erozně ohrožených oblastech, oblastech zranitelných dusíkem, ochranných pásmech vodních zdrojů a ploch v blízkosti útvaru povrchových vod (16.70, 05.31 – trvalé kultury)**

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této evaluační podotázky bude, s ohledem na její formulaci kvantitativní metoda – prostorová analýza. Cílem evaluace v této části je vyhodnotit a porovnat poměr podporovaných ploch vůči plochám v erozně ohrožených oblastech, oblastech zranitelných dusíkem, ochranných pásmech vodních zdrojů a ploch v blízkosti útvaru povrchových vod dle zadání.

Kvantitativní metody:

- GIS analýzy

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě otázky 14.3.1 se bude prostorová analýza ploch zaměřovat především na analýzu podporovaných ploch vůči plochám v erozně ohrožených oblastech, oblastech zranitelných dusíkem, ochranných pásmech vodních zdrojů a ploch v blízkosti útvaru povrchových vod (16.70, 05.31 – trvalé kultury)

• Statistická analýza

Sběr data bude doplněn statistickou analýzou, kde budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků. Statistická analýza bude v případě analýzy intervence 05.31 využívána také ad-hoc pro vymezení podílů ploch, na kterých byly dříve eroze, případně jsou Mimo data získaná z GIS analýzy budou pro statistickou analýzu využita také data z IS SZIF.

Kvalitativní metody:

- Desk research – rešerše dostupných doplňujících dat, monitorujících zpráv

Pro triangulaci dat a ověření získaných informací bude prostudovaná související literatura a monitorovací zprávy, uvádějící data o poměru hodnocených ploch, vlivu podporovaných intervencí na toto snižování a další akademické a relevantní studie.

• Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace

Průběžně dle potřeby budeme při ověřování dat využívat konzultace s experty evaluačního týmu.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou zpracovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z prostorových dat (GIS), statistického zpracování v souladu s relevantním O a R.

Podotázky zodpídané na základě dat externích studií

- 14.3.2 Vyhodnocení a posouzení přínosů nastavení podmínek intervence k potenciálu zmírnění eroze (05.31)
- 14.3.3 Monitoring eroze půdy – vyhodnocení potenciálu zmírnění eroze
- 14.3.5 Kvalitativní vyhodnocení ploch pod závazky intervencí na orné půdě (titul meziplodiny proti utužení půdy) přispívající ke zvyšování ochrany a zlepšování kvality zemědělské půdy (17.70)
- 14.3.6 Vyhodnocení dopadu Ekologického zemědělství na stav organické hmoty, biologické aktivity v půdě a erodovatelnost půdy (23.70)

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační podotázky budou, v souladu se zadáním, vstupy – analytické studie zpracované externími subjekty. Předmětem evaluace v této části bude rešerše těchto externích studií. Na základě výsledků a závěrů těchto studií budou zpracovány odpovědi na zadané hodnotící otázky. U každé z těchto hodnotících (pod)otázek se předpokládá vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedených studií.

Součástí hodnocení bude také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Evaluačnímu týmu budou vždy předány detailní studie k jednotlivým tématům, kde budou již zpracovány výsledky statistických a terénních šetření dle relevance daného tématu. Sběr dat a jeho vyhodnocení bude probíhat pomocí popisné a interpretační statistiky či terénním výzkumem externími subjekty (mimo tuto VZ). Hodnotitel bude vždy pracovat s předanou kompletní zpracovanou studií a vždy provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpovědi na dané hodnotící otázky. Hodnocení bude v každém z případů probíhat každoročně.

Výše zmíněné externě zpracované studie budou tedy klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí na tyto podotázky.

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování syntézy využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

Podotázky zodpovídané na základě případových studií a statistických dat

- 14.3.4 Realizace projektů pozemkových úprav se zaměřením na protierozní opatření (46.73)
- *Tato podotázka se bude vyhodnocovat spolu s podotázkou 14.4.1. Metodický postup je tedy platný i pro uvedenou podotázku.*

3. Aplikované metody

- Základní metodou pro zodpovídání těchto evaluačních podotázek bude zpracování případových studií a zpracování statistických dat. Cílem evaluace v této části je posouzení stavu realizace projektů pozemkových úprav se zaměřením na protierozní opatření (14.3.4) a posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury (14.4.1) včetně podmíněnosti, dle zadání.

Kvantitativní metody:

- **Statistická analýza**

V rámci statistické analýzy budou analyzována data SZIF se zaměřením projektů na PÚ a data SPÚ. Bude vyhodnocen současný stav, výměry a proměny v čase. Budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků. Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů v případě PÚ se zaměřením na protierozní opatření a komplementarity s nástroji Zelené architektury. Statistická analýza bude využívána také ad-hoc pro vymezení podílů ploch, na kterých byly aplikovány specifická opatření. Mimo dat získaných z výše uvedených zdrojů budou použita i data získaná z GIS analýzy.

Statistická analýza data bude vycházet z dat sbíraných pro kvantifikaci kontextového / dopadového indikátoru O.23, resp. R27.

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty doplníme analýzu o informace získané z GIS nástrojů.

S využitím GIS analýzy bude vymezeno především:

- Aktuální výměra ploch, na kterých jsou uplatňovány protierozní opatření, resp. nástroje Zelené architektury
- Meziroční rozdíl a trend vývoje v čase.

Kvalitativní metody:

- **Případové studie**

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. Předpokládáme ovšem, že případové studie budou využívány ad-hoc v reakci na konkrétní zjištění z analýzy výše zmíněných dat. Na základě zjištění budou vybrány rozdílné případy praxe a dopadů, aby došlo ke komplexnímu popisu situace, možností a komplementarity (dle relevance dané podotázky). Podobně mohou být případové studie naplánovány, pokud z fokusních diskuzí vyplynou zásadní výhrady vůči nastavení parametrů intervencí v konkrétním sektoru. Předpokládáme, že pro jednu evaluační zprávu budou zpracovány nejméně tři takové ad-hoc případové studie pro vymezené sektorové intervence.

4. Způsob výpočtu indikátorů

V souladu s požadovanými indikátory na úrovni O23 a R27.

14.4. Zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny

Podotázky zodpovídané na základě případových studií a statistických dat

- 14.4.1 Realizace pozemkových úprav se zaměřením na vodohospodářská a protipovodňová opatření, opatření pro omezení dopadu zemědělského sucha a ekostabilizační opatření (46.73)

Tato podotázka se bude vyhodnocovat spolu s podotázkou 14.3.4. Metodický postup je tedy uveden výše v rámci této podotázky.

14.5. Tlak na přírodní zásobárny vody

Podotázky zodpovídané na základě kvantitativní – především prostorové analýzy

- **14.5.1 Prostorová analýza ploch podporovaných intervencí vůči plochám v oblastech zranitelných dusíkem (05.31, 16.70)**
- **14.5.4 Prostorová analýza ploch podporovaných intervencí snižující riziko splachu vůči plochám, na kterých ochranný postup aplikován není (v blízkosti útvaru povrchových vod) (05.31)**

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této evaluačních podotázek bude, s ohledem na její formulaci kvantitativní metoda – prostorová analýza. Cílem evaluace v této části je splnit zadání každé z podotázek.

Kvantitativní metody:

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě otázky 14.5.1 budou analyzovány vrstvy půdních bloků, na které je poskytována dotace, a plochy oblastí zranitelných dusičnany. Hodnocení bude prováděno každoročně

V případě 14.5.4 budou analyzovány a vyhodnoceny vrstvy půdních bloků podpořených a nepodpořených s ohledem na riziko splachu v blízkosti útvarů povrchových vod. Hodnocení bude prováděno každoročně.

- **Statistická analýza**

Sběr dat bude doplněn statistickou analýzou, kde budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků. Mimo data získaná z GIS analýzy budou pro statistickou analýzu využita také data z IS SZIF.

Kvalitativní metody:

- **Desk research – rešerše dostupných doplňujících dat, monitorujících zpráv**

Pro triangulaci dat a ověření získaných informací bude prostudovaná související literatura a monitorovací zprávy, uvádějící data o poměru hodnocených ploch, vlivu podporovaných intervencí na toto snižování a další akademické a relevantní studie.

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně dle potřeby budeme při ověřování dat využívat konzultace s experty evaluačního týmu.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou zpracovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z prostorových dat (GIS), statistického zpracování v souladu s relevantním O a R.

Podotázky zodpívané na základě dat externích studií

- **14.5.2 Kvalitativní vyhodnocení ploch pod závazky intervencí na orné půdě (Zatravňování, Pěstování mezipločin) přispívající ke zvyšování retence a jakosti vody (např. měření průtoků – vodnost drenáží, průsak vody) (16.70, 17.70)**
- **14.5.7 Modelová simulace potenciálu zadržetí vody pro oba tituly v rámci intervence (26.70)**

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační podotázky budou, v souladu se zadáním, vstupy – analytické studie zpracované externími subjekty. Předmětem evaluace v této části bude rešerše těchto externích studií. Na základě výsledků a závěrů těchto studií budou zpracovány odpovědi na zadané hodnotící otázky. U každé z těchto hodnotících (pod)otázek se předpokládá vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedených studií.

Součástí hodnocení bude také ověření interpretací výsledků těchto analýz. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Evaluačnímu týmu budou vždy předány detailní studie k jednotlivým tématům, kde budou již zpracovány výsledky statistických šetření a modelového hodnocení (pro 14.5.7) dle relevance daného tématu. Sběr dat a jeho vyhodnocení bude probíhat pomocí popisné a interpretační statistiky či za užití zpracovaných modelů subjekty (mimo tuto VZ). Hodnotitel bude vždy pracovat s předanou kompletní zpracovanou studií a vždy provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpovědi na dané hodnotící otázky. Hodnocení bude v každém z případů probíhat každoročně

Výše zmíněné externě zpracované studie budou tedy klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí na tyto podotázky.

- **Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace**

Průběžně budeme při zpracování syntézy využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

Podotázka zodpovídaná na základě kvalitativního hodnocení

- **14.5.3 Vyhodnocení a posouzení přínosů nastavení podmínek intervence k účinnému hospodaření s přírodními zdroji a zvyšování jejich funkčnosti a efektu (05.31)**

3. Aplikované metody

Základem pro analýzu této podotázky bude kvalitativní hodnocení založené na znalostech našeho evaluačního a expertního týmu v oblasti vyhodnocení environmentálního přínosu jednotlivých

agrotechnických postupů/podmínek dílčích intervencí při hospodaření na zemědělské půdě. Toto hodnocení proběhne jednou za období.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research**

Desk research bude zaměřen především na sekundární zdroje, které jsou relevantní pro oblast sektorových intervencí relevantní. S ohledem na nadnárodní charakter tohoto typu podpory budou využity také dostupné zahraniční analýzy a studie dopadů.

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude provedeno s žadateli, kteří byli podpořeni v relevantních intervencích pod specifickým cílem 5. Dotazníkové šetření bude zpracováno tak, aby zohledňovalo specifika jednotlivých nástrojů a intervencí a bude zaměřeno jak na sběr zpětné vazby k těmto nástrojům, tak i na kvantifikaci dopadů. S ohledem na očekávaný počet podpořených podniků předpokládáme realizaci DŠ na vzorku, ovšem přihlídneme ke specifickým jednotlivých sektorů.

Návratnost CAWI se obvykle pohybuje okolo 20–25%. Evaluační tým si je tohoto rizika vědom a podnikne proto několik kroků za účelem zajištění akceptovatelné návratnosti. K navýšení počtu odpovědí bude sloužit také uživatelsky přívětivé prostředí a design dotazníku (krátké, srozumitelné otázky, většinou uzavřené, vyžadující výběr přednastavených odpovědí atp.), správné načasování realizace dotazníkového šetření (mimo období s vysokou intenzitou práce v daných sektorech, například období sklizně) a také spolupráci se zadavatelem a případně dalšími subjekty (sektorové zastřešující organizace) při distribuci informací o šetření a jeho cílech. Otázky CAWI budou přizpůsobeny operaci, ve které byly subjekty podpořeny, oslovené subjekty zároveň obdrží několik opětovných výzev (upomínek) k vyplnění dotazníku.

- **Fokusní diskuze**

V koordinaci se zadavatelem a ideálně s oficiální aktivitou zadavatele využije hodnotitel příležitosti hovořit s příjemci a uspořádá fokusní skupinu – 3-6 členů, kde bude s příjemci diskutovat o současném využití, pozitivních dopadech a případných nedostatcích v nastaveném rámci cílů na specifický cíl 5.

- **Případové studie**

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. Předpokládáme ovšem, že případové studie budou využívány ad-hoc v reakci na konkrétní zjištění z dotazníkového šetření, fokusních diskuzí a rešerše sekundárních dokumentů. Budou tak vybrány příklady z oblasti jednotlivých intervencí a to jak přímých plateb, tak rozvoje venkova. Tyto studie budou také zpracovány například pro případy, kdy bude zjištěno že v některé z intervencí či spádových podoblastí nejsou intervence využívány – v takovém případě budeme analyzovat příčiny nezájmu potenciálních příjemců. Podobně mohou být případové studie naplánovány, pokud z dotazníkového šetření vyplynou zásadní výhrady vůči nastavení parametrů intervencí v konkrétní oblasti. Předpokládáme, že pro jednu evaluační zprávu budou zpracovány nejméně tři případové studie pro vymezené sektorové intervence.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita pro zpracování základních dat o implementaci intervencí a o plánovaných a realizovaných intervencích podpořených v rámci jednotlivých podporovaných operačních programech (data reportovaná ve výročních zprávách jednotlivých OP). Předpokládáme, že z těchto zdrojů budou k dispozici minimálně data o počtu podpořených akcí dle

typů opatření, vynaložených prostředcích, celkové podpořené ploše v jednotlivých opatřeních (pokud je relevantní), plnění cílových hodnot jednotlivých OP, atd.

Další data relevantní pro vyhodnocení otázky budou zpracována po analýze výročních zpráv jednotlivých OP.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

Podotázka zodpovězená na základě kvalitativních a kvantitativních metod

- **14.5.5 Praktiky přispívající ke zlepšení jakosti vody v ekologickém režimu hospodaření (23.70)**

3. Aplikované metody

Základní metodou pro zodpovídání této evaluační podotázky bude statistická analýza v kombinaci s kvalitativním hodnocením, dle zadání. Cílem evaluace této podotázky je shrnutí a posouzení praktik přispívajících ke zlepšení jakosti vody v ekologickém režimu hospodaření.

Kvantitativní metody:

- **Základní statistická analýza**

Pomocí této metody budou získána a následně analyzována data z informačního systému SZIF – zejména ve vztahu k indikátorům typu O (O.17) a R (R.19, R.21, R.24, R.29).

- **Statistická analýza**

V návaznosti na sběr dat a základní statistické vyhodnocení hodnotitel provede analýzu údajů založených na popisné a interpretační statistice. Bude vyhodnocen současný stav, aplikované praktiky, vývoj v čase apod. Budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků.

Získaná data budou také detailně popsána a interpretována a dána do souvislosti se zjištěními z dalších níže uvedených metod.

Kvalitativní metody:

- **Desk research**

Desk research bude zaměřen především na sekundární zdroje, které jsou relevantní k této podotázce, budou identifikovány specifické příklady praktik přispívajících ke zlepšení jakosti vody v ekologickém režimu hospodaření, jejich aplikace a uvedeny příklady jak z ČR, tak ze zahraničí.

- **Fokusní diskuze**

V koordinaci se zadavatelem a ideálně s oficiální aktivitou zadavatele využije hodnotitel příležitosti hovořit s příjemci a uspořádá fokusní skupinu – 3-6 členů, kde bude s příjemci diskutovat o

praktikách, které používají, jejich vlivu a efektu a případných výhodách a nevýhodách. Budou identifikovány i případné potřeby k motivaci zavádění těchto praktik a jejich viability.

- **Případové studie**

V Úvodní zprávě neplánujeme pevný počet případových studií. V rámci této podotázky nicméně zpracujeme stručnou případovou studii na základě sdílené zkušenosti některého z účastníků fokusní diskuze.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Bude uveden v souladu s indikátory pod relevantním O a R k této podotázce.

Podotázka zodpovězená na základě kvalitativních a kvantitativních metod

- **14.5.6 Plochy zeleniny a ovocných sadů u organizací producentů, na kterých byly využívány technologie pořízené z důvodu ochrany životního prostředí (67.47)**

3. Aplikované metody

Hodnocení bude provedeno v kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod, které odpovídají vymezení dané podotázky. Základem pro hodnocení bude statistická analýza (deskriptivní statistika a statistická analýza) a GIS analýza – dle dostupnosti dat o plochách zeleniny a ovocných sadů u organizací producentů, na kterých byly využívány technologie pořízené z důvodu ochrany životního prostředí. Dále budou zpracovány dotazníkové šetření a případové studie umožňující kvalitativní vyhodnocení této podotázky.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Základem hodnocení bude popisná (deskriptivní) statistika, jejímž prostřednictvím budou kvantifikovány základní ukazatele pro vyhodnocení otázky. Zdrojem dat v této části analýzy bude IS SZIF - informace zaměřené na údaje o plochách zeleniny a ovocných sadů u organizací producentů a údaje o využívání technologií na těchto plochách. Budou zpracována data pro následující ukazatele:

- Počet podpořených organizací/technologií
- Celková výměra ploch ovoce a zeleniny s a bez využití daných technologií

Při sběru kontextových dat o celkových plochách pěstování ovoce a zeleniny budou konzultováni relevantní stakeholdeři tak, aby nedošlo k nesprávné interpretaci dat.

Dále bude zpracována popisná statistika a data budou využita i pro konstrukci trendů v případě výměr sledovaných ploch, změny v čase a další údaje relevantní pro tuto intervenci.

- **GIS analýzy**

Pro doplnění získaných dat bude provedena doplňující GIS analýza prostorových výměr.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude zaměřeno především na vyhodnocení otázky a získání informací o zájmu, zapojení a motivaci pro pořízení daných technologií. Součástí dotazníkového šetření budou také otázky zaměřené na pozorované kvalitativní přínosy podpory z daného opatření. Vzorek pro dotazníkové šetření bude sestaven s ohledem na celkové čerpání podpory v dané intervenci (počet žadatelů) – s ohledem na data o implementaci bude v součinnosti se zadavatelem rozhodnuto, zda bude realizováno šetření se vzorkem příjemců nebo zda bude osloven celý soubor příjemců (census). Dotazníkové šetření bude realizováno v průběhu hodnocení pouze jednou.

- **Případové studie**

Pro posílení kvalitativní složky hodnocení navrhujeme doplnění evaluačního designu o několik případových studií zaměřených na dopady těchto technologií na životní prostředí, výhody a nevýhody jejich užívání. Případové studie se zaměří na přínosy podpory nad rámec minimálních legislativních požadavků. Konkrétní počet případových studií bude stanoven v součinnosti se zadavatelem – tak, aby odpovídal charakteru udělené podpory (typy řešených calamitních situací, zohlednění více typů stanovišť), nepředpokládáme ale realizaci více než 3-4 případových studií.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Bude uveden v souladu s indikátory pod relevantním O a R k této podotázce.

5. Bilance živin v zemědělské půdě se zlepšuje – snížení tlaku na ztrátu živin**Podotázka zodpovídaná na základě dat externí studie**

- **14.6.1 Kvantitativní analýza snižování vstupů hnojiv na plochách orné půdy (pásky podél vody, model OH, bilance živin, meziplodiny, půdoochranné minimalizační a bezorebné technologie, neprodukční plochy, diverzifikace) (05.31, 06.31).**

3. Aplikované metody

Základem pro odpověď na evaluační podotázku bude, v souladu se zadáním, především rešerše analytické studie, která bude zpracována externím zhotovitelem. Na základě výsledků a závěrů této studie budou zpracovány odpovědi na zadanou podotázku. Předpokládá se vyhodnocení jednou za období v závislosti na dostupnosti uvedené studie.

Součástí hodnocení bude také ověření interpretací výsledků dodané analýzy. Za tímto účelem budou využity především následující metody:

- Expertní posouzení experty evaluačního týmu a konzultace se zpracovateli analýz

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externí detailní studie**

Evaluačnímu týmu bude předána detailní studie zaměřená na snižování vstupů hnojiv na plochách orné půdy. Sběr dat a jeho vyhodnocení bude probíhat pomocí popisné a interpretační statistiky externím subjektem (mimo tuto VZ). Hodnotitel bude vždy pracovat s předanou kompletní

zpracovanou studií a vždy provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpovědi na dané hodnotící otázky. Hodnocení bude v každém z případů probíhat každoročně.

Další metody – expertní posouzení, ad-hoc konzultace

Průběžně budeme při zpracování rešerše a analýzy předaných dokumentů využívat konzultace s experty evaluačního týmu i zpracovateli analýz. Cílem těchto ad-hoc konzultací a posouzení bude především správná interpretace zjištění a závěrů analytických vstupů.

Součástí hodnocení bude také ověření interpretací výsledků těchto analýz.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Není relevantní

Podotázka zodpídaná na základě dat z externích studií a statistické analýzy

- **14.6.2 Kvantitativní a kvalitativní posouzení nastavení podmínek Zelené architektury - posouzení efektů agrotechnických postupů s ohledem na snižování tlaku na ztrátu živin vůči plochám bez realizace intervence) Např. zlepšování bilance dusíku a fosforu, příspěvky ke zvyšování kvality půdy vlivem změny hospodaření (05.31, 06.31 + relevantní DZES).**

3. Aplikované metody

Základem pro analýzu této podotázky bude kvantitativní a kvalitativní hodnocení založené na znalostech našeho evaluačního a expertního týmu v oblasti posouzení nastavení podmínek Zelené architektury - posouzení efektů agrotechnických postupů s ohledem na snižování tlaku na ztrátu živin vůči plochám bez realizace intervence.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research**

Desk research bude založen na analýze expertních studií zpracovaných externími zpracovateli a rešerší sekundárních zdrojů, které jsou relevantní pro posouzení nastavení podmínek Zelené architektury v požadovaném kontextu podotázky. S ohledem na nadnárodní charakter tohoto typu podpory budou využity také dostupné zahraniční analýzy a studie dopadů.

- **Fokusní diskuze**

V koordinaci se zadavatelem a ideálně s oficiální aktivitou zadavatele využije hodnotitel příležitosti hovořit s potencionálními příjemci a uspořádá fokusní skupinu – 3-6 členů, kde bude diskutovat o plánovaném nastavení, možných pozitivních a negativních dopadech, potřebách, motivaci, atd. Přesný počet fokusních skupin bude určen se zadavatelem.

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita pro zpracování základních dat o nastavení podmínek Zelené architektury. Konkrétně se zaměří na posouzení efektů agrotechnických postupů s ohledem na snižování tlaku na ztrátu živin vůči plochám bez realizace intervence.

Budou analyzována i dílčí data, jako např. zlepšování bilance dusíku a fosforu, příspěvky ke zvyšování kvality půdy vlivem změny hospodaření a další uvedené faktory relevantní k indikátorům na úrovni O a R pro 05.31, 06.31. Taktéž budou posouzena relevantní data z DZES. Data budou získána z IS SZIF a další zdrojů, registrů a evidencí.

Předpokládáme, že z těchto zdrojů budou k dispozici dostatečné informace, umožňující plnohodnotné kvantitativní vyhodnocení.

Dle typu zpracovávaných dat bude provedena jak základní statistika, tak i základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza. Pro statistickou analýzu budou aplikovány standardní testy spolehlivosti tak, aby bylo možné potvrdit robustnost výsledků.

Získaná data budou detailně popsána a interpretována a dána do souvislosti se zjištěními z kvantitativního sběru a analýzy dat.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Bude uveden v souladu s indikátory pod relevantním O a R k této podotázce.

3.4 Hodnotící otázka č. 15: Do jaké míry podpořily intervence zvrácení úbytku biologické rozmanitosti?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 15: Do jaké míry podpořily intervence zvrácení úbytku biologické rozmanitosti?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 32.72, 05.31, 18.70, 19.70, 20.70, 26.70, 29.70, 30.70. v rámci SC 6 včetně podmínek podmíněnosti.
Předmět hodnocení	<p>1. Biologická rozmanitost v oblastech sítě Natura 2000 ovlivněných zemědělstvím nebo lesnictvím</p> <ul style="list-style-type: none"> 15.1.1 Podíl plochy podporované v rámci Natura 2000 na z.p. vůči ploše způsobilé k příjmu dotace (%) <p><i>Vyhodnocení bude provedeno zvlášť pro lesnická a zemědělská opatření.</i></p> <p>2. Biologická rozmanitost spojená se zemědělskou půdou se zvyšuje nebo se alespoň zastavuje její úbytek</p> <ul style="list-style-type: none"> 15.2.1 Biomonitoring na podporovaných plochách (kontrola např. oproti plochám bez intervence) 15.2.2 Odborné posouzení nastavení podmínek ve vztahu k biodiverzitě (stanovených termínů, povolených agrotechnických operací, druhů vysévaných rostlin atd., dopad na ekotonové stanoviště nebo plochy trvalejšího charakteru, složení směsí, používání směsí atd.).

	<ul style="list-style-type: none"> • 15.2.3 Prostorová analýza ploch podporovaných s plochami environmentálně hodnotnými (Natura 2000, chráněná území) (u 05.31 - Sledování výměry nektarodárných úhorů (ha)) a jejich podílu z kultury U, případně porovnání výměr vůči stavu před začátkem platnosti SP (výměry dle podmínek Greeningu). • 15.2.4 Vyhodnocení efektu povinnosti vyčlenění neproduktivních ploch vůči biodiverzitě na zemědělské půdě • 15.2.5 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti. <p>3. Biologická a genová rozmanitost lesního ekosystému je posílena</p> <p>15.3.1 Vyhodnocení vývoje podporovaných ploch s intervencemi přispívajících k zvýšení biologické a genové rozmanitosti lesního ekosystému včetně provedení biomonitoringu u vybraného vzorku habitatových stromů (29.70, 30.70)</p>
<p>Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat</p>	<p>Odborné studie, dotazníkové šetření</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15.1.1 Hodnocení bude prováděno s ohledem na plošné poskytování podpor prostřednictvím GIS analýz. GIS analýza – bude provedena zhotovitelem (hodnotitelem) v rámci realizace VZ (vstupní podklady pro zastoupení opatření (plochy) ve vazbě na konkrétní lokality, na které je poskytována dotace oproti vrstvě Natura). Bude provedeno každoročně. • 15.2.1 Sběr dat o výskytu vybraných organismů v terénu (cílových, nebo bioindikačních druhů, výskyt cílových druhů apod.) bude provedeno externím subjektem (mimo VZ). Zhotoviteli (hodnotiteli) budou předány kompletní zpracované studie – zhotovitel provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď. Dále zhotovitel doplní vyhodnocení opatření v kontextu specifického cíle. Bude provedeno 1x za období. • 15.2.2 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě znalostí environmentálního přínosu jednotlivých agrotechnických postupů/podmínek dílčích intervencí při hospodaření na zemědělské půdě. Jedná se o posouzení podmínek nastavení intervencí specifického cíle 6, a to jak intervencí přímých plateb, tak rozvoje venkova. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Předpokládá se využití některé z metod kval. hodnocení (např. focus group, rozhovory s žadateli). • 15.2.3 Hodnocení bude prováděno s ohledem na plošné poskytování podpor prostřednictvím GIS analýz. GIS analýza – bude provedena zhotovitelem (hodnotitelem) (vstupní podklady pro zastoupení opatření (plochy) ve vazbě na konkrétní lokality, na které je poskytována dotace oproti vrstvám chráněných území a dalších území s environmentální hodnotou). Bude provedeno každoročně. • 15.2.4 Vyhodnocení bude provedeno externím subjektem (mimo VZ). Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracované studie – zhotovitel provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď. Dále zhotovitel doplní vyhodnocení opatření v kontextu specifického cíle. Bude provedeno 1x za období. • 15.2.5 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 15.2.1 až 15.2.4 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na specifický cíl 6. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 1x za období. • 15.3.1 Hodnocení bude prováděno s ohledem na plošné poskytování podpor prostřednictvím GIS analýz. GIS analýza – bude provedena

	<p>zhotovitelem (hodnotitelem) v rámci realizace VZ (vstupní podklady pro zastoupení opatření (plochy) ve vazbě na konkrétní lokality, na které je poskytována dotace). Bude provedeno každoročně.</p> <p>Sběr dat o výskytu vybraných organismů v terénu (cílových, nebo bioindikačních druhů apod.) bude provedeno externím subjektem (mimo VZ). Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu. Na základě výsledků gisové analýzy a závěrů studie sestaví odpověď. Dále zhotovitel doplní vyhodnocení opatření v kontextu specifického cíle. Doplnkově je možno posoudit podmínky nastavení intervencí a příp. navrhnou určité úpravy nastavení. Gisové analýzy budou provedeny každoročně. Ostatní hodnotící aktivity budou provedeny 1x za období.</p>
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • 15.1.1 Budou poskytnuty GIS vrstvy podpořených ploch (zdroj LPIS, IS SZIF), vrstvy ekosystémů, biotopů (AOPK), stav lesních porostů. • 15.2.1 Studie zpracovaná na základě monitoringu in-situ např. v souladu s Metodikou monitoringu agro-environmentálních opatření (Beleco, 2014) a Úpravou metodiky monitoringu agro-environmentálních opatření (Juniperia, 2015). • Pro intervenci 05.31 bude zpracována metodika pro hodnocení a hodnocení mimo režim této VZ – hodnotiteli budou předány kompletní zprávy včetně doplňkových dat (dle dohody). • 15.2.2 Hodnotiteli budou poskytnuty informace o nastavení podmínek jednotlivých intervencí, např. nařízení vlády, metodiky, informační brožury. • 15.2.3 GIS vrstvy plochy podpořené (zdroj LPIS, IS SZIF), vrstvy chráněných území a dalších území s environmentální hodnotou. • 15.2.4 Bude zpracována metodika pro hodnocení a hodnocení samotné mimo režim této VZ – hodnotiteli budou předány kompletní zprávy včetně doplňkových dat (dle dohody). • 15.2.5 Budou poskytnuty podklady viz 15.2.1 až 15.2.4, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem. <p>15.3.1 Budou poskytnuty GIS vrstvy plochy podpořené (zdroj LPIS, IS SZIF), studie zpracovaná na základě monitoringu in-situ a informace o nastavení podmínek jednotlivých intervencí, např. nařízení vlády, metodiky, informační brožury.</p>

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 15: Do jaké míry podpořily intervence zvrácení úbytku biologické rozmanitosti?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO6 Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny

Řešené potřeby

- P6.01 Zvýšit pestrost a ekologickou stabilitu zemědělské krajiny

- P6.02 Zlepšit stav populací druhů ovlivněných hospodařením na zemědělské půdě
- P6.03 Posílit biologickou a genovou rozmanitost lesního ekosystému

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 05.31 - Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba
- 32.72 - Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě
- 18.70 - AEKO Ošetřování extenzivních travních porostů
- 19.70 - AEKO Krajinotvorné sady
- 20.70 - AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě
- 29.70 - Lesnickoenvironmentální platby – Biodiverzita
- 30.70 - Lesnickoenvironmentální platby – Genofond
- 26.70 - Péče o založený agrolesnický systém

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky

Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Plochy zemědělské půdy podporující zachování či obnovu biologické rozmanitosti díky zajištění komplexního systému hospodaření s minimalizací vstupů a využívající šetrné postupy a technologie, podpoře ekostabilizačních prvků v krajině a zvýšení heterogenity krajiny	R.31 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podporované závazky na podporu zachování či obnovy biologické rozmanitosti, včetně postupů zemědělství s vysokou přírodní hodnotou
	R.33 Podíl celkové plochy v rámci sítě Natura 2000, na niž se vztahují podporované závazky
	O.14 Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků
Posílení biologické a genové rozmanitosti lesních ekosystémů	R.30 Podíl lesní půdy, na niž se vztahují závazky na podporu ochrany lesů a řízení ekosystémových služeb
	R.33 Podíl celkové plochy v rámci sítě Natura 2000, na niž se vztahují podporované závazky
	O.15. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) a počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků
Vyčlenění neproduktivních ploch na orné půdě, zlepšování bilance organické hmoty v orné půdě, udržování ploch trvalých travních porostů, zakládání ploch podporující biodiverzitu zemědělské krajiny a provádění postupů omezující používání POR vede k naplňování potřeb SC 6 na orné půdě	R.31 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podporované závazky na podporu zachování či obnovy biologické rozmanitosti, včetně postupů zemědělství s vysokou přírodní hodnotou
	R.33 Podíl celkové plochy v rámci sítě Natura 2000, na niž se vztahují podporované závazky

	R.34 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují závazky týkající se péče o krajinné prvky, včetně živých plotů a stromů
	O.8. Počet hektarů, na něž jsou využívána ekoschémata
Stromy vysazené na zemědělské půdě přispívají ke zvýšení heterogenity zemědělské krajiny a podporují vytvoření vhodného prostředí pro flóru a faunu, která je na ni vázaná.	R.31 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podporované závazky na podporu zachování či obnovy biologické rozmanitosti, včetně postupů zemědělství s vysokou přírodní hodnotou
	R.34 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují závazky týkající se péče o krajinné prvky, včetně živých plotů a stromů
	O.16. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek v rámci udržovacích závazků na zalesňování a agrolesnictví

3. Aplikované metody

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Popisná statistika**

Pomocí této metody budou zpracována data z informačního systému SZIF a především budou zpracována data získaná z GIS analýzy LPIS a dalších zdrojů (viz níže). Významným zdrojem budou také data o finančním pokroku implementace SP SZP, a to na úrovni dílčích intervencí a SC

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů u indikátorů, které sledují trendy klíčových indikátorů výstupů a výsledků, především potom rozlohu závazků, které podporují zachování či obnovu biologické rozmanitosti a jejich podíl na celkové výměře zemědělské půdy. Stejně tak budou v časové řadě sledovány a podrobně analyzovány další klíčové indikátory, které popisují implementaci relevantních intervencí – výměry, na nichž je čerpána podpora v rámci sítě Natura 2000 (a jejího podílu na celkové způsobilé ploše), trendy výměry jednotlivých typů neprodukcčních ploch, nektarodárných a zelených úhorů a ochranných pásů a jejich podílu na celkové výměře kultury typu U zaváděných v rámci intervence 05.31, výměry závazků ALS – odděleně za silvoorební systém a silvopastevní systém, výměry lesních pozemků se závazky v intervencích 29.70 a 30.70, atd.

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty předpokládáme využití GIS nástrojů pro hodnocení. GIS nástroje budou využity také pro analýzu dat z dalších zdrojů, zejména dat o lokalitách Natura 2000 a dalších environmentálně hodnotných ploch a chráněných území, vrstvy ekosystémů, biotopů, atd.

GIS analýza bude využita především pro vymezení výměry ploch, které jsou pro SC 6 relevantní, tedy především:

- Výměry relevantních ploch v intervenci 05.31 (celofaremní ekoplatba) – nektarodárné a zelené úhory, ochranné pásy, jednotlivé typy neproduktivních ploch, a to v členění na základní a prémiový stupeň (tam, kde je relevantní)
- Výměry závazků AEKO – 18.70, 19.70, 20.70
- Výměry závazků ALS – odděleně za silvoorební systém a silvopastevní systém
- Výměry závazků v intervenci 32.72 (Oblasti Natura na zemědělské půdě)
- Výměry lesních pozemků se závazkem v intervencích 29.70 a 30.70

GIS analýza bude dále využita pro analýzu ploch Natura 2000 a další způsobilé plochy (vrstvy ekosystémů, biotopů, atd.) a jejich průniků s plochami se závazky tam, kde to je relevantní (15.1.1) a dále bude zpracována prostorová analýza podporovaných ploch s vrstvami chráněných území a dalších území s environmentální hodnotou (15.2.3).

S využitím GIS analýzy bude také analyzována plocha závazků lesnicko-environmentálních plateb nacházející se na území Natura 2000

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Externě zpracované studie budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí v této evaluační otázce. Konkrétně budou zpracovány studie zaměřené na:

- Sběry dat o výskytu vybraných organismů v terénu – in-situ biomonitoringy - plochy nektarodárných a zelených úhorů, ochranných pásů a na jednotlivých typech neproduktivních ploch v rámci celofaremních ekoplateb
- Biomonitoringy na plochách AEKO (zejm. nadstavbové tituly AEKO)
- Biomonitoringy na plochách se založeným ALS systémem a srovnání s kontrolními plochami
- Monitoring v terénu - vyhodnocení účinku ponechání 3-15 % nepokosené plochy
- Porovnání druhového složení rostlinných společenstev jednotlivých titulů vůči kontrolním plochám
- Vyhodnocení účinku pastvy pouze koz/ovcí na druhovou rozmanitost stepního porostu
- Monitoring populace čejky chocholaté

Součástí desk research budou také další sekundární zdroje, především analytické a akademické studie zaměřené na dopady specifických intervencí na biodiverzitu. Mimo jiné budou také využity výstupy a studie z Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024 – 2032 – ZEMĚ II, a to zejména výsledky týkající se vyhodnocení účinnosti neproduktivních ploch na agrobiodiverzitu a na ně navázané návrhy úprav stávajících podmínek.

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude provedeno se zemědělskými subjekty, které čerpají podporu ve formě celofaremní ekoplatby, a to specificky opatření, která jsou relevantní pro SC6 – mají tedy vymezené plochy nektarodárných a zelených úhorů, neproduktivních ploch a ochranných pásů. Dotazníkové šetření bude zaměřeno na analýzu preferencí jednotlivých typů úhorů (vč. zjišťování složení používaných směsí) a preferencí typů neproduktivních ploch (vč. zjišťování důvodů těchto preferencí). Přesné zacílení dotazníku bude konzultováno se zadavatelem a dalšími relevantními subjekty. Vzorek zemědělců k oslovení bude sestaven na základě poskytnutých dat o čerpání podpory v opatření 05.31.

- **Individuální rozhovory**

Bude realizována série individuálních rozhovorů s žadateli o podporu v intervenci 19.70 – Krajinnotvorné sady. Rozhovory se budou týkat náročnosti plnění podmínek a předpokladů pro udržení těchto sadů do budoucna, způsobu aktuálního využívání sadů, podmínek opatření, atd. Celkový počet individuálních rozhovorů bude stanoven na základě dat o čerpání podpory v intervenci 19.70, nepředpokládáme ale více než 8 – 10 takových rozhovorů.

- **Další kvalitativní metody**

Další metody kvalitativní analýzy budou aplikovány ve vztahu k otázce 15.2.2. Cílem této otázky je komplexně vyhodnotit vliv nastavení podmínek intervencí na přínosy v kontextu posilování biodiverzity a ekosystémových služeb. Součástí této části hodnotící otázky je tedy provést syntézu zjištění z ostatních částí otázky 15 a na tomto základě kvalitativně vyhodnotit účelnost podmínek relevantních intervencí. V evaluační otázce tedy bude vymezeno, jaké podmínky zajišťují a posilují efekty obou intervencí v tomto smyslu a které podmínky by naopak bylo vhodné upravit. Součástí této syntézy budou také výsledky externích studií, které mohou úpravy podmínek navrhnout.

Evaluační otázka bude vyhodnocena s využitím kvalitativních metod. Má charakter syntézy, dále ale bude využito expertního posouzení ze strany expertů realizačního týmu a strukturovaných rozhovorů s relevantními experty.

Předběžné závěry a případná doporučení na úpravu podmínek intervencí budou diskutovány / verifikovány prostřednictvím workshopu nebo fokusní skupiny (bude upřesněno po diskuzi se zadavatelem) s účastí odborníků MZe, akademické sféry a zástupců zastřešujících institucí v zemědělství.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Hodnoty pro indikátory typu O a R budou dostupné přímo z informačního systému, resp. vygenerovaných datových soustav, není proto třeba provádět jejich výpočty a výsledek bude zajištěn prostým součtem relevantních dílčích dat. Výpočet těchto indikátorů, včetně relevantních zdrojů, je rovněž stanoven a detailně popsán v indikátorových fiších, vydaných DG REGIO. Těchto výpočtů se při ověřování a případném přepočtu hodnot indikátorů budeme striktně držet.

Data pro další indikátory budou přebírána z externích studií, jejichž rešerše je předmětem analýzy

3.5 Hodnotící otázka č. 16: Do jaké míry podpořily intervence sektoru včelařství biodiverzitu?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 16: Do jaké míry podpořily intervence sektoru včelařství biodiverzitu?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 56.55, 57.55, 58.55, 59.55, 60.55 v rámci SC 6.
Předmět hodnocení	Příspěvek intervencí k biodiverzitě.
Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat	Analýza výstupů informačního systému a Ústřední evidence včelstev; hodnocení bude na základě dodaných podkladů provedeno zhotovitelem (hodnotitelem).
Data zajištěná ŘO	IS SZIF, data z Ústřední evidence včelstev vedené Českomoravskou společností chovatelů

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 16: Do jaké míry podpořily intervence sektoru včelařství biodiverzitu?
<p>1. Vymezení v rámci intervenční logiky</p> <p>Specifický cíl</p> <ul style="list-style-type: none"> SO6 Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny <p>Řešené potřeby</p> <ul style="list-style-type: none"> P6.05 Stabilizace chovu včelstev <p>Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> 56.55 - Sektor včelařství - investice do hmotného a nehmotného majetku 57.55 - Sektor včelařství – poradenská činnost a školení pro včelaře a jejich organizace 58.55 - Sektor včelařství – boj proti včelím škůdcům a nemocem, zejména varroáze 59.55 - Sektor včelařství – racionalizace kočování včelstev 60.55 - Sektor včelařství – obnova včelstev v Unii a plemenářské práce

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky	
Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Posílení biodiverzity v důsledku podpory včelařství	R.35 Podíl úlů podporovaných v rámci SZP
	O.37 Počet opatření nebo jednotek k zachování nebo zlepšení podmínek včelařství
	Celkový počet včelařů a včelstev v třídění dle regionálního rozložení a věkových skupin (Českomoravská společnost chovatelů – Ústřední evidence včelařů, Český svaz včelařů)

	Data o výskytu moru včelího plodu a hniloby včelího plodu (Státní veterinární správa)
	Data o kočování včelstev (ČMSCH, ČSV)

3. Aplikované metody

Stránka | 76

KVANTITATIVNÍ METODY:

- **Popisná statistika a analýza**

Pomocí této metody budou zpracována data z informačního systému SZIF a v návaznosti na sbíraná data bude zpracována popisná statistika implementace předmětných intervencí v podrobné struktuře. Dále budou zpracována data Ústřední evidence včelařů o počtu chovatelů, počtu včelstev, jejich struktuře atd. a data o výskytu nemocí a škůdců. S využitím statistické analýzy budou konstruovány a analyzovány dlouhodobější trendy implementace jednotlivých intervencí a analyzována jejich podrobnější struktura co se týče geografického rozložení, věkové struktury včelařů atd.

- **GIS analýzy**

Předpokládáme, že pro analýzu budou využity také územní data o umístění včelstev – datová vrstva v LPIS.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – řešerše externích studií**

Externě zpracované studie budou důležitým zdrojem pro zpracování odpovědí v této evaluační otázce. Konkrétně předpokládáme, že bude zpracována studie zaměřená na posouzení mrtvé váhy – tedy analýza toho, do jaké míry a jakým způsobem by chovatelé fungovali i bez podpory z programu (a jiných dotačních titulů), resp. jaký podíl chovatelů a jaký počet včelstev by pravděpodobně při absenci podpory svou činnost ukončilo a jaké by byly dopady této skutečnosti na opylování v krajině a zemědělskou produkci.

- **Dotazníkové šetření**

Předpokládáme realizaci dotazníkového šetření s podpořenými chovateli včel. Dotazníkové šetření bude zaměřeno na vyhodnocení účelnosti, účinnosti a relevance podpory z SP SZP. Specificky bude zaměřeno také na intervenci 59.55 (tedy zjištění, do jaké míry je nutné včelstva přesouvat z důvodu nedostatku potravy, jaký podíl včelstev skutečně kočuje, jak často atd.). Vzorek pro dotazníkové šetření bude sestaven ve spolupráci se zadavatelem, a to s ohledem na strukturu chovatelů podpořených z programu.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou zpracovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z prostorových dat (GIS) a dále z průběžných monitorovacích zpráv a expertních analytických studií.

3.6 Hodnotící otázka č. 17: Do jaké míry podpořily intervence ekosystémové služby?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 17: Do jaké míry podpořily intervence ekosystémové služby?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 43.73, 44.73, 05.31 v rámci SC 6 a podmínky podmíněnosti
Předmět hodnocení	<p>1. Rekreační funkce lesa se zvýšila</p> <ul style="list-style-type: none"> 17.1.1 Kvantifikace realizovaných prvků (např. plocha, délka naučné stezky, lesních hřišť...) (43.73) <p>2. Přeměna porostů náhradních dřevin v imisních oblastech se zlepšuje</p> <ul style="list-style-type: none"> 17.2.1 Kvantifikace realizovaných projektů (celkové investice, počet operací) (44.73) <p>3. Plocha krajinných prvků na zemědělské půdě narůstá nebo je udržována na stabilní úrovni</p> <ul style="list-style-type: none"> 17.3.1 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek intervencí k ekosystémovým službám – udržení nebo navýšení plochy KP na zemědělské půdě (např. prostorové analýzy). 05.31) 17.3.2 Vyhodnocení příspěvku k pestrosti krajiny a ekologické stabilitě – mapové analýzy neprodukcčních ploch (zachování krajinných prvků, typy NP na orné půdě) (05.31) 17.3.3 Posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury včetně podmíněnosti
Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat	<ul style="list-style-type: none"> 17.1.1 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě analýzy výstupů z informačního systému SZIF. 17.2.1 Vyhodnocení bude provedeno na základě stanovených indikátorů. Zhotoviteli (hodnotiteli) budou předána data, na základě kterých provede souhrnné vyhodnocení. 17.3.1 Za 05.31 a podmínky podmíněnosti bude vyhodnocení provedeno externím subjektem (mimo VZ). Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracované studie – zhotovitel provede rešerši textu. Na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď. Dále zhotovitel doplní vyhodnocení opatření v kontextu specifického cíle. Bude provedeno 1x za období. 17.3.2 GIS analýza – včetně doplňkové metody navržené hodnotitelem se zohledněním výstupů dílčích hodnotících aktivit. 17.3.3 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem) na základě dílčích vyhodnocení podle bodu 17.3.1 až 17.3.3 s cílem vyhodnotit společné působení intervencí v rámci zelené architektury na faktor úspěchu, hodnotící otázku a specifický cíl 6. Metodu hodnocení navrhne hodnotitel. Bude provedeno 1x za období.
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> 17.1.1 + 17.2.1 IS SZIF 17.3.1 Podkladové materiály vztahující se k intervencím a podmínkám podmíněnosti + výstupy dílčích hodnotících studií.

	<ul style="list-style-type: none"> • 17.3.2 Vrstvy z registru půdy LPIS • 17.3.3 Budou poskytnuty podklady viz 17.3.1 a 17.3.2, příp. další potřebné informace po dohodě se zadavatelem.
--	--

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 17: Do jaké míry podpořily intervence ekosystémové služby?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO6 Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny

Řešené potřeby

- P6.04 Neproductivní investice v lesích
- P6.01 Zvýšit pestrost a ekologickou stabilitu zemědělské krajiny

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 43.73 Neproductivní investice v lesích
- 44.73 Přeměna porostů náhradních dřevin
- 05.31 Režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky

Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Vyčlenění neprodukčních ploch na orné půdě, vede k naplňování potřeb SC 6 na orné půdě	R.34 Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují závazky týkající se péče o krajinné prvky, včetně živých plotů a stromů
	O.8. Počet hektarů, na něž jsou využívána ekoschémata
Posílení stability lesních ekosystémů díky přeměně porostů náhradních dřevin, směřující k dořešení přeměny původně pouze dočasně zamýšlených porostů náhradních dřevin v imisních oblastech a díky podpoře neproductivních investic.	R.27 Počet operací přispívajících k cílům v oblasti environmentální udržitelnosti, dosažení zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně ve venkovských oblastech
	R.18 Celkové investice v zájmu zlepšení výkonnosti odvětví lesnictví
	O.23. Počet podporovaných operací nebo jednotek pro neproductivní investice uskutečňované mimo zemědělský podnik

3. Aplikované metody

KVANTITATIVNÍ METODY:

- Popisná statistika a analýza

Pomocí této metody budou zpracována data z informačního systému SZIF a v návaznosti na sbíraná data bude zpracována popisná statistika implementace intervencí 43.73 a 44.73 v podrobné struktuře (např. typy realizovaných prvků v rámci neproduktivních investic). S využitím statistické analýzy budou konstruovány a analyzovány dlouhodobější trendy implementace jednotlivých intervencí a analyzována jejich podrobnější struktura co se týče geografického rozložení, typů podpořených podniků, atd. V případě podpory rozvoje krajinných prvků v rámci celofaremní ekoplátby bude v čase sledována výměra relevantních operací / aktivit - trendy výměry jednotlivých typů neproduktivních ploch a ochranných pásů.

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty předpokládáme využití GIS nástrojů pro hodnocení..

GIS analýza bude využita především pro vymezení výměry ploch, které jsou relevantní ve vztahu k analýze příspěvku intervence Celofaremní ekoplátba k zachování a nárůstu ploch krajinných prvků na orné půdě:

- Výměry relevantních ploch v intervenci 05.31 (celofaremní ekoplátba) – ochranné pásy, a jednotlivé typy neproduktivních ploch, a to v členění na základní a prémiový stupeň

Cílem této analýzy je tedy mapovat výměru ploch těchto krajinných prvků a její struktury a analyzovat trendy v delším časovém horizontu.

KVALITATIVNÍ METODY:

- **Desk research – rešerše externích studií**

Externě zpracované studie ÚZEI budou klíčovým zdrojem pro zpracování odpovědí v této evaluační otázce. Konkrétně budou zpracovány studie zaměřené na posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek intervencí 05.31 k ekosystémovým službám. Mimo jiné budou také využity výstupy a studie z Programu na podporu aplikovaného výzkumu MZe na období 2024 – 2032 – ZEMĚ II, a to zejména výsledky týkající se vyhodnocení účinnosti neproduktivních ploch na agrobiodiverzitu a na ně navázané návrhy úprav stávajících podmínek.

- **Dotazníkové šetření**

Dotazníkové šetření bude provedeno se zemědělskými subjekty, které čerpají podporu ve formě celofaremní ekoplátby, a to specificky opatření, která jsou relevantní pro SC6 – mají tedy vymezené plochy neproduktivních ploch a ochranných pásů. Šetření bude realizováno současně pro hodnotící otázku 15.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou zpracovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z prostorových dat (GIS) a dále z průběžných monitorovacích zpráv a expertních analytických studií.

3.7 Hodnotící otázka č. 22: Do jaké míry podpořily intervence kvalitu a bezpečnost potravin?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 22: Do jaké míry podpořily intervence kvalitu a bezpečnost potravin?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 21.70, 22.70, 23.70, 28.70 v rámci SC 9.
Předmět hodnocení podotázky	<p>Životní podmínky zvířat se zlepšují</p> <ul style="list-style-type: none"> 22.1 Vyhodnocení vlivu dodržování podmínek intervence na životní podmínky zvířat (28.70) 22.2 Kvantitativní vyhodnocení počtu žadatelů včetně členění na druh a kategorii chovaných hospodářských zvířat (28.70) <p>Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů se snižují</p> <ul style="list-style-type: none"> 22.3 Geoprostorová analýza ploch příslušných intervencí v překryvu s plochami nacházející se v blízkosti vodních útvarů (22.70) 22.4 Kvantitativní vyhodnocení množství spotřebovaných přípravků na ochranu rostlin, celkového rizika a míry používání nebezpečnějších pesticidů na plochách pod závazky příslušných intervencí (more hazardous pesticides) (21.70) <p>Hodnota produkce uváděné na trh v rámci režimů jakosti roste</p> <ul style="list-style-type: none"> 22.5 Hodnota certifikované ekologické produkce, hodnota zemědělské a potravinářské produkce a podíl certifikované ekologické produkce na celkové hodnotě zemědělské a potravinářské produkce (23.70)
Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat	<ul style="list-style-type: none"> 22.1 Kvalitativní šetření – hodnocení míry pohody zvířat definované na základě výsledků výzkumné studie a aproximovaný na všechny stáje zapojené do intervence – sběr dat a jeho vyhodnocení pomocí popisné a interpretační statistiky bude provedeno externím subjektem (mimo VZ), zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána kompletní zpracovaná studie – zhotovitel provede rešerši textu, na základě výsledků a závěrů studie sestaví odpověď na hodnotící otázku. Výstupy budou k dispozici jedenkrát ročně. 22.2 Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem). Hodnocení bude zahrnovat základní statistiku týkající se počtu žadatelů jednotlivých titulů příslušné intervence včetně dalšího členění na druh a kategorii chovaných hospodářských zvířat, a to na základě veřejně dostupných dat a dalších datových podkladů které budou zajištěny ŘO. Vyhodnocení bude probíhat jedenkrát ročně. 22.3 Hodnocení bude prováděno s ohledem na plošné poskytování podpor prostřednictvím geoprostorových analýz. Geoprostorová analýza bude provedena ze strany zhotovitele (hodnotitele) v rámci realizace VZ (vstupní podklady pro zastoupení opatření (plochy) ve vazbě na konkrétní lokality, na které je poskytována dotace oproti vrstvám nacházejících se v blízkosti vodních útvarů, zejména v oblastech vodních nádrží. Analýza bude realizována dvakrát za programové období. 22.4 – Hodnocení bude provedeno zhotovitelem (hodnotitelem). Kvantitativní šetření – vyhodnocení spotřeby přípravků na ochranu rostlin a jejich porovnání se stavem jejich obvyklého použití na plochách bez

	<p>příslušného managementu bude stanoveno na základě sběru dat z elektronické evidence přípravků na ochranu rostlin. Odpověď na hodnotící otázku bude provedena pomocí popisné a interpretační statistiky zhotovitelem (hodnotitelem) a to na základě předaných dat, příp. bude upřesněno.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22.5 Zhotoviteli (hodnotiteli) bude předána zpracovaná studie externím subjektem (mimo VZ). Zhotovitel (hodnotitel) na základě této studie provede rešerši textu a na základě výsledků a závěrů sestaví odpověď na hodnotící otázku. Výstupy budou k dispozici jednou za období. Zhotovitel provede vyhodnocení zvířat chovaných v systému EZ.
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • 22.1 Studie externího zhotovitele • 22.2 Data z Informačního systému SZIF – Jednotná žádost – Data o žadateli/ projektu generovaná ze Žádosti o podporu/ žádosti o proplacení/ monitorovacích listů, Evidence od žadatelů o podporu – stájové záznamy, veterinární záznamy, IZR (registr zvířat). Indikátory výstupu, výsledku (viz SP SZP) z informačního systému SZIF • 22.3 GIS vrstvy – vrstva dílů půdních bloků, na které je poskytována dotace a plochy nacházející se v blízkosti vodních útvarů (registr půdy LPIS, databáze SIF) • 22.4 Studie externího zhotovitele • 22.5 Studie externího zhotovitele

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 22: Do jaké míry podpořily intervence kvalitu a bezpečnost potravin?

1. Vymezení v rámci intervenční logiky

Specifický cíl

- SO9 Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci

Řešené potřeby

- P9.01 Zlepšení dobrých životních podmínek hospodářských zvířat (28.70)
- P9.02 Snížení rizik plynoucích z reziduí pesticidů v povrchovém, podzemní a pitné vodě (23.70, 22.70, 21.70)

Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:

- 28.70 – Dobré životní podmínky zvířat
- 23.70 – Ekologické zemědělství
- 22.70 – AEKO – Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě
- 21.70 – AEKO – Integrovaná produkce

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky	
Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Zavedení způsobů chovů, které lépe akceptují přirozené potřeby hospodářských zvířat a zajišťují také v intenzivním zemědělství lepší životní podmínky nad zákonem stanovené normy.	O.18. Počet dobytčích jednotek, na něž se je využívána podpora na dobré životní podmínky a zdraví zvířat nebo zvýšená opatření v oblasti biologické bezpečnosti
	R44 ^{PR} Podíl dobytčích jednotek, na něž se vztahují podporovaná opatření ke zlepšení dobrých životních podmínek zvířat
Rozvoj systému hospodaření omezující používání POR, které vedou ke snížení výskytu reziduí škodlivých látek a jejich metabolitů v potravinách, v půdě a v důsledku i v pitné vodě.	O.14. Počet hektarů (vyjma lesní půdy) nebo počet dalších jednotek, na něž se vztahují závazky související s životním prostředím nebo klimatem nad rámec povinných požadavků – intervence 21.70 a 22.70 (AEKO – Integrovaná produkce, Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě)
	O.17. Počet hektarů nebo počet jiných jednotek, na něž je využívána podpora ekologického zemědělství – intervence 23.70
	R.21 ^{PR} Podíl využívané zemědělské půdy, na niž se vztahují podporované závazky týkající se kvality vodních útvarů.
	R.24 ^{PR} Podíl využívané zemědělské půdy v rámci podporovaných zvláštních závazků, které vedou k udržitelnému používání pesticidů za účelem snížení jejich rizik a dopadů, například jejich úniku

22.1 Vyhodnocení vlivu dodržování podmínek intervence na životní podmínky zvířat (28.70)

22.2 Kvantitativní vyhodnocení počtu žadatelů včetně členění na druh a kategorii chovaných hospodářských zvířat (28.70)

3. Aplikované metody

Evaluační otázky budou zpracovány kombinací popisné statistiky a rešerše externích studií.

- **Popisná statistika**

Pomocí této metody budou zpracována data z informačního systému SZIF (Jednotná žádost, žádosti o proplacení, monitorovací listy). Doplnkově (kontextově) budou také zpracována data z Integrovaného zemědělského registru zvířat (IZR). Významným zdrojem budou také data o finančním pokroku implementace SP SZP, a to na úrovni dílčích intervencí a SC. Prostřednictvím popisné statistiky budou zpracovány především tyto ukazatele:

- Celkový počet podpořených VDJ (O.18) a v členění za každý druh a kategorii zvířat, které vstoupily do intervence
- Počet podpořených žadatelů – chovatelů v detailním členění dle druh a kategorii zvířat
- Počet nově podpořených žadatelů

A případně další relevantní metriky. Data z IZR budou zpracována pro kontextové srovnání a také pro kalkulaci indikátoru R.44.

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů u indikátorů, které sledují trendy klíčových indikátorů výstupů a výsledků, především potom počet podpořených žadatelů dle druhu a kategorií zvířat, počet nových žadatelů a naopak počet žadatelů-chovatelů, kteří podporu čerpají dlouhodobě. Podobně budou také zpracovány časové trendy celkového počtu podpořených VDJ. Statistická analýza bude využita také pro podrobnější analýzu struktury dat – například co se týče geografického rozložení, typu (a velikosti) podniků, atd.

- **Desk research – rešerše externích studií**

Základem pro hodnocení především kvalitativních částí této evaluační otázky (dopady intervence na životní podmínky zvířat, subjektivní hodnocení efektů, udržitelnost zavedených praktik v dlouhodobém horizontu, atd.) bude pravidelné dotazníkové šetření mezi příjemci podpory z intervence a jeho vyhodnocení. Dotazníkové šetření bude zpracováno externím subjektem a jeho výsledky budou zpracovány do odpovědi na hodnotící otázky.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z IS SZIF. Poměrové ukazatele (typu R) budou zpracovány dle indikátorových fiší EK.

22.3 Geoprostorová analýza ploch příslušných intervencí v překryvu s plochami nacházející se v blízkosti vodních útvarů (22.70)

22.4 Kvantitativní vyhodnocení množství spotřebovaných přípravků na ochranu rostlin, celkového rizika a míry používání nebezpečnějších pesticidů na plochách pod závazky příslušných intervencí (more hazardous pesticides) (21.70)

22.5 Hodnota certifikované ekologické produkce, hodnota zemědělské a potravinářské produkce a podíl certifikované ekologické produkce na celkové hodnotě zemědělské a potravinářské produkce (23.70)

3. Aplikované metody

Evaluační otázky budou zpracovány kombinací GIS analýzy, statistické analýzy a rešerše externích studií.

- **GIS analýzy**

S ohledem na využívání LPIS jako zdroje dat, stejně jako dalších zdrojů, které pracují s územními daty budeme spoléhat na využití GIS nástrojů.

V případě otázky 22.3 bude analýza zaměřena na vymezení území v blízkosti vodních útvarů, na kterých jsou aplikovány intervence, které omezují používání pesticidů v OPVZ. Zdrojem dat pro vymezení ploch s uvedeným závazkem bude LPIS – analýza vrstvy DPB pod závazky dané intervencí (22.70). Zdrojem dat o plochách v blízkosti vodních útvarů, zejména vodních nádrží, bude rovněž LPIS (registr půdy) – zejména co se týče vymezení OPVZ. V případě potřeby budou rovněž zpracovávána data VÚV a ČHMÚ (výsledky rozborů vzorků podzemní a povrchové vody, obdobně jako v SC 5).

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita především pro zodpovězení otázky 22.4. Bude analyzovaná spotřeba POR na plochách s odpovídajícím závazkem (21.70) a porovnána se stavem jejich obvyklého použití na plochách bez příslušného managementu. Data pro analýzu budou zpracována z elektronické evidence POR (předána zadavatelem).

Pro vyhodnocení komparativní analýzy je nutné správně vymezit srovnávací plochy bez managementu. Ty budou vymezeny tak, aby odpovídala data o zemědělské kultuře a, bude-li to možné, také pěstované produkci. V rámci statistické (interpretační) analýzy budou využity základní techniky pro kvantifikaci trendů a jejich komparace, jako je například regresní analýza nebo korelační analýza.

- **Desk research – rešerše externích studií**

Otázka 22.5 bude zpracovaná na základě výsledků externí studie zaměřené na:

1. Hodnotu certifikované ekologické produkce
2. Hodnotu zemědělské a potravinářské produkce
3. Hodnotu certifikované ekologické produkce a její podíl na celkové hodnotě zemědělské a potravinářské produkce

Na základě rešerše výsledků této studie bude zpracována odpověď na hodnotící otázku.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kvantifikovány na základě dat získaných z výše uvedených zdrojů dat – tedy zejména z IS SZIF. Poměrové ukazatele (typu R) budou zpracovány dle indikátorových fiší EK.

3.8 Hodnotící otázka č. 23: Do jaké míry podpořily intervence eliminaci antimikrobiální rezistence?

Rozsah zadání dle Smlouvy

Hodnotící otázka č. 23: Do jaké míry podpořily intervence eliminaci antimikrobiální rezistence?	
Cíl	Vyhodnotit účelnost relevantních intervencí 27.70 v rámci SC 9.
Předmět hodnocení podotázky	<p>Používání antimikrobiálních látek se snižuje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statistické vyhodnocení s ohledem na chov hospodářských zvířat a použití antimikrobiálních látek.
Předpokládané metody sběru a vyhodnocení dat	<ul style="list-style-type: none"> • Zhotovitel (hodnotitel) provede základní statistiku na základě předaných datových podkladů. Vyhodnocení bude probíhat jedenkrát ročně. • Dále bude externím subjektem (mimo VZ) provedeno u vybraného souboru žadatelů o podporu v rámci dané intervence dotazníkové šetření (TÚ ÚZEI) o použití antimikrobik. Zhotovitel (hodnotitel) provede na základě tohoto šetření rešerši textu a sestaví odpověď na hodnotící otázku. Hodnocení bude realizováno 1x za období (r. 2026).
Data zajištěná ŘO	<ul style="list-style-type: none"> • Indikátory výstupu, výsledku (viz SP SZP) z informačního systému SZIF • Dotazníkové šetření

Metodický přístup

Hodnotící otázka č. 23: Do jaké míry podpořily intervence eliminaci antimikrobiální rezistence?
<p>1. Vymezení v rámci intervenční logiky</p> <p>Specifický cíl</p> <ul style="list-style-type: none"> • SO9 Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci <p>Řešené potřeby</p> <ul style="list-style-type: none"> • P9.03 Snížení rizik plynoucích z rezistence k antimikrobikům a jejich reziduí u zvířat (27.70) <p>Intervence, které primárně přispívají k naplňování této prioritní oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 27.70 – Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

2. Vazby mezi hodnotícími kritérii a ukazateli užitými k zodpovězení hodnotící otázky	
Hodnotící kritéria	Indikátory a informace
Snížení užívání antimikrobik v chovech prasat prostřednictvím aktivního budování imunity proti stanoveným bakteriálním a virovým původcům onemocnění zvířat vakcinací	O.18. Počet dobytčích jednotek, na něž se je využívána podpora na dobré životní podmínky a zdraví zvířat nebo zvýšená opatření v oblasti biologické bezpečnosti

	R43 ^{PR} Podíl dobytčích jednotek dotčených podporovanými opatřeními k omezení míry používání antimikrobiálních látek (prevence/snižování)
--	---

3. Aplikované metody

Stránka | 86

Evaluační otázky budou zpracovány kombinací popisné statistiky a rešerše externích studií.

- **Popisná statistika**

Pomocí této metody budou zpracována data z informačního systému SZIF (Jednotná žádost, žádosti o proplacení, monitorovací listy). Doplnkově (kontextově) budou také zpracována data z Integrovaného zemědělského registru zvířat (IZR). Kontextově budou zpracována také další data z externích zdrojů, jako je například Evropská léková agentura (Celkový prodej antimikrobiálních látek v ČR) a dat Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) o množství prodáváných / používaných antimikrobiálních látek. Významným zdrojem budou také data o finančním pokroku implementace SP SZP, a to na úrovni dílčích intervencí a SC. Prostřednictvím popisné statistiky budou zpracovány především tyto ukazatele:

- Celkový počet podpořených VDJ (O.18) – prasat, které vstoupily do intervence
- Počet podpořených žadatelů – chovatelů
- Počet nově podpořených žadatelů

A případně další relevantní metriky. Data z IZR budou zpracována pro kontextové srovnání a také pro kalkulaci indikátoru R.43.

- **Statistická analýza**

Statistická analýza bude využita především (ale nikoliv výhradně) pro konstrukci trendů u indikátorů, které sledují trendy klíčových indikátorů výstupů a výsledků, především potom počet podpořených žadatelů a celkového počtu podpořených VDJ. Statistická analýza bude využita také pro podrobnější analýzu struktury dat – například co se týče geografického rozložení, typu (a velikosti) podniků, atd. S využitím statistické analýzy budou zpracována rovněž data o celkových trendech v prodeji / využívání antimikrobiálních účinných látek pro prasata a pro mezinárodní srovnání těchto trendů.

- **Desk research – rešerše externích studií**

Základem pro hodnocení především kvalitativních částí této evaluační otázky (dopady intervence na životní podmínky zvířat, subjektivní hodnocení efektů, udržitelnost zavedených praktik v dlouhodobém horizontu, atd.) bude dotazníkové šetření mezi příjemci podpory z intervence o použití antimikrobik v rámci dané intervence a jeho vyhodnocení. Dotazníkové šetření bude zpracováno externím subjektem a jeho výsledky budou zpracovány do odpovědi na hodnotící otázky.

4. Způsob výpočtu indikátorů

Indikátory budou kalkulovány na základě hodnot, resp. definicí indikátorů sbíraných v IS SZIF.

3.9 Metodika posouzení přínosů komplementárního nastavení jednotlivých nástrojů Zelené architektury (vč. podmíněnosti – příslušných DZES)

Součástí většiny hodnotících otázek představených výše je požadavek na posouzení komplementárního nastavení jednotlivých nástrojů Zelené architektury ve vztahu k cílům formulovaným na úrovni jednotlivých SC, resp. formulovaným faktorům úspěchu.

Stránka | 88

Toto posouzení bude zpracována specificky pro každý SC, resp. pro každou otázku a podotázku tak, aby reflektovalo individuální „mix“ nástrojů, který je v SP SZP pro dosahování daného cíle / faktoru úspěchu aplikován. Konkrétně je požadavek na posouzení přínosů komplementárního nastavení nástrojů vyžadováno v následujících (pod)otázkách:

SC	Otázka - číslo	Relevantní faktor úspěchu	Intervence, které na faktor působí
4 – zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se změně	12.1.8	Odolnost zemědělství vůči změně klimatu se zvyšuje	DZES + 25.70, 26.70, 42.73, 37.73, 05.31; omezeně sektorové intervence
	13.1.5	Emise skleníkových plynů v zemědělství klesají	DZES + 05.31, 42.73, 25.70, 26.70, 37.73
	13.2.7	Ukládání organického uhlíku v půdě se zvyšuje nebo udržuje na stálé úrovni	DZES + 05.31, 16.70, 25.70, 26.70, 41.73, 42.73
5 – podpora udržitelného rozvoje a účinného hospodaření s přírodními zdroji	14.1.3	Kvalita půdy se zvyšuje	DZES + 05.31, 06.31, 37.73
	14.2.4	Používání a riziko chemických pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů se snižuje	DZES + 05.31, 16.70, 21.70, 22.70, 23.70
	14.3.7	Riziko eroze půdy se snižuje	DZES + 05.31, 46.73, 17.70, 23.70
	14.5.8	Tlak na přírodní zásobárny vody se snižuje	DZES + 05.31, 16.70, 17.70, 23.70, 26.70 a omezeně sektorové intervence
	14.6.2	S živinami se hospodaří udržitelně	DZES + 05.31, 06.31
6 – zastavení a zvrácení úbytku	15.2.5	Biologická rozmanitost spojená se zemědělskou půdou se zvyšuje nebo se alespoň zastavuje její úbytek	DZES + 05.31, 18.70, 19.70, 20.70, 26.70, 32.72

**biologické
rozmanitosti (...)**

17.3.3

 Plocha krajinných prvků na
zemědělské půdě narůstá nebo je
udržována na stabilní úrovni

DZES + 05.31

Metodický přístup k analýze komplementarity bude pro všechny tyto SC a faktory úspěchu podobný, je proto rozpracován společně. Do samotné analýzy potom ale budou vstupovat charakteristiky „mixu“ relevantních intervencí pro daný SC a faktor úspěchu a také zjištění a závěry z vyhodnocování jednotlivých intervencí nebo skupin intervencí dle předepsaných (pod)otázek – rozpracováno v kapitolách 3.1 – 3.8 výše.

Stránka | 89

Hodnocení dle navrženého metodického postupu bude sledovat, do jaké míry jsou jednotlivé nástroje vzájemně provázané a doplňující se, jak se jejich podmínky a implementační parametry funkčně podporují, a zda společně přispívají k vyšší efektivitě dosažení environmentálních cílů SZP.

Hodnocení má syntetizující charakter a vychází z již zpracovaných dílčích hodnocení jednotlivých intervencí relevantních pro dané faktory úspěchu. Cílem tedy není měřit účinky jednotlivých opatření (to je realizováno v ostatních podotázkách), ale vyhodnotit kvalitu jejich vzájemné provázanosti a komplementarity na úrovni faktorů úspěchu a specifických cílů.

Konceptuální rámec

Zelená architektura SZP je pojímána jako **propojený systém environmentálních nástrojů** sestávající z několika hierarchicky uspořádaných vrstev:

1. **Podmíněnost (DZES/SMR)** – představuje základní rámec environmentálních standardů, který musí být dodržen všemi příjemci přímých plateb.
2. **Ekoschémat** – dobrovolné platby za šetrné hospodaření na úrovni celé farmy.
3. **Závazkové intervence rozvoje venkova (AEKO, EZ, agrolesnictví, Natura 2000 aj.)** – dlouhodobá opatření realizovaná na vymezených plochách.
4. **Investiční a strukturální intervence** – opatření podporující přechod k udržitelnějším technologiím, lepší hospodaření s vodou a půdou a celkové zlepšení podmínek hospodaření (např. pozemkové úpravy).

Komplementarita je v tomto hodnocení chápána jako **soulad a funkční propojení nástrojů**, které:

- posilují účinnost jiného nástroje (sekvenčně, prostorově, tematicky nebo motivačně),
- společně přispívají ke stejnému cíli z odlišných pozic,
- a vytvářejí dohromady větší efekt, než by měly samostatně.

Součástí posouzení je rovněž identifikace **potenciálních nesouladů**, kdy podmínky jednotlivých nástrojů / intervencí Zelené architektury nebo cílení těchto nástrojů mohou působit neefektivně či protichůdně.

Hodnocení bude mít převážně kvalitativní charakter. Bude tedy založeno na **kvalitativní syntéze** dostupných dat (zejm. zjištění z ostatních (pod)otázek v relevantním faktoru úspěchu a SC) a dalších podkladů, doplněné o **participativní metody sběru informací**. Důraz je kladen na **porozumění mechanismům vzájemného působení** nástrojů a na **expertní interpretaci** jejich vzájemné návaznosti.

Základním principem je **triangulace zdrojů** – tedy kombinace:

- výsledků dílčích hodnocení jednotlivých intervencí,

- empirických poznatků z praxe (fokusní skupiny, rozhovory, případové studie),
- a poznatků z vědeckých studií a předchozích evaluací SZP v ČR a EU (vč. hodnocení předchozích PRV).

Datové a informační zdroje:

Metodika syntézy bude spoléhat především na tyto zdroje:

- **Dílčí evaluace a analytické podklady** k jednotlivým intervencím Zelené architektury (v tomto hodnocení i hodnocení přímých plateb a dopadů podmíněnosti).
- **Programové dokumenty a metodické materiály** (Strategický plán SZP, Pravidla, metodické pokyny, monitorovací data SZIF, výroční zprávy, atd.).
- **Sekundární zdroje a literatura**, zejména relevantní národní a evropské studie o interakcích opatření SZP (např. AEKO × ekoschéma, EZ × pesticidy, agrolesnictví × ukládání uhlíku apod.).
- **Kvalitativní vstupy z terénu:**
  - **Fokusní skupiny** (4–6 skupin dle typu hospodaření, regionu, či tematického zaměření),
  - **Polo-strukturované rozhovory** s odborníky a zástupci zemědělské praxe (cca 15–20, bude specifikováno při přípravě syntézy),
  - **Případové studie** (6–8 lokalit/farem) popisující kombinace opatření a jejich praktické dopady.

Metodický postup

Krok 1 – Tematické vymezení a syntéza vstupů

Pro každý faktor úspěchu bude vymezen soubor příslušných intervencí (včetně DZES). Z dostupných dílčích hodnocení budou extrahovány informace o mechanismech účinku, cílení, podmínkách realizace a zjištěných efektech.

Krok 2 – Kauzální rámec faktoru

Pro každý faktor bude zpracován stručný kauzální diagram zobrazující logiku účinku – tj. vztah mezi vstupy, změnou hospodaření a environmentálním efektem. U každé intervence bude určeno, v jakém bodě řetězce působí (např. změna způsobu hospodaření, technologie, motivace).

Krok 3 – Analýza komplementarity

Analýza komplementarity představuje jádro hodnocení. Jejím cílem je **identifikovat a popsat charakter vzájemných vztahů** mezi jednotlivými nástroji Zelené architektury (včetně DZES) z hlediska jejich přispění k naplňování konkrétního faktoru úspěchu.

Hodnocení se zaměřuje na to, **zda a jak** jsou podmínky, zaměření a implementační mechanismy těchto nástrojů **vzájemně sladěny a doplňují se** při dosahování daného environmentálního cíle.

V rámci tohoto kroku budou pro každý faktor úspěchu analyzovány všechny relevantní intervence, vymezené v této Vstupní zprávě. Pro kombinace intervencí bude posouzen jejich vzájemný vztah v několika analytických dimenzích:

- **Tematická (věcná) komplementarita** – míra, v níž kombinace nástrojů směřují k řešení téhož (environmentálního) problému, avšak prostřednictvím odlišných mechanismů (např. DZES stanoví základní standard, zatímco AEKO nebo ekoschéma rozvíjejí vyšší úroveň praxe).

- **Prostorová komplementarita** – posouzení, do jaké míry působí opatření na stejném území, nebo se doplňují na různé typy ploch (např. orná půda vs. TTP).
- **Časová (sekvenční) návaznost** – zda realizace jednoho opatření vytváří podmínky pro zavedení jiného (např. investiční opatření umožňující aplikaci AEKO).
- **Institucionální a administrativní kompatibilita** – posouzení, zda jsou opatření slučitelná z hlediska pravidel kombinovatelnosti, kontrolních mechanismů a administrativních požadavků – tedy zda jejich podmínky nejsou v kolizi.
- **Motivační a ekonomická doplňkovost** – zda kombinace opatření vede k posílení motivace zemědělce (např. kombinace povinnosti z DZES a motivační platby z ekoschématu) nebo naopak k demotivaci (např. složitost či nízká finanční atraktivita kombinace).

Analýza bude vycházet ze zjištění dílčích hodnocení, dostupných dat a odborných podkladů. Doplňující informace budou čerpány z konzultací s odborníky a z kvalitativních šetření (viz Krok 5).

Výsledkem tohoto kroku bude **popis logiky a předpokladů komplementárního působení jednotlivých nástrojů**, případně identifikace oblastí, kde může docházet k překryvu nebo konfliktním účinkům.

Krok 4 – Strukturovaná matice interakcí

Aby bylo možné vzájemné vztahy mezi nástroji přehledně zachytit, bude pro každý faktor úspěchu vytvořena **matice interakcí**. Matice bude mít charakter systematického přehledu, který umožní popsat, jak se jednotlivé intervence ve vztahu k danému faktoru doplňují nebo ovlivňují.

V řádcích a sloupcích matice budou uvedeny příslušné nástroje (DZES, ekoschématu, AEKO, EZ, agrolesnictví, Natura 2000, investice, pozemkové úpravy apod.). V průsečíku každé dvojice (i, j) bude uveden **kvalitativní popis typu jejich interakce**, který bude kategorizován následovně:

- **Umožňující (enabling)** – jeden nástroj vytváří podmínky pro realizaci druhého (např. investice do technologií snižujících emise jako předpoklad pro opatření AEKO).
- **Synergický (posilující)** – opatření se funkčně doplňují a jejich společná realizace zvyšuje efekt (např. DZES proti erozi × AEKO zatravnění erozních pásů).
- **Paralelní (aditivní)** – opatření působí samostatně, avšak bez kolize nebo významného překryvu.
- **Překrývající se (redundantní)** – opatření odměňují obdobné praktiky nebo mají stejný cíl bez přidané hodnoty.
- **Konfliktní (antagonistické)** – podmínky nebo technické požadavky se vzájemně vylučují, případně administrativně komplikují kombinaci.

Každá buňka matice bude doplněna **stručným zdůvodněním** (2–3 věty) a případně **odkazem na zdroj** (dílní evaluace, rozhovor, fokusní skupina, odborný dokument). Matice bude sloužit jako **nástroj syntézy**, který umožní vizuálně a přehledně vyjádřit vztahy mezi nástroji a jejich charakter. Nebude využita k numerickému skórování, nýbrž jako podpůrný rámec pro následnou interpretaci.

Krok 5 – Ověření a doplnění kvalitativními vstupy

Tento krok slouží k **empirickému ověření závěrů** z dokumentové a analytické části a k doplnění chybějících informací o reálném fungování kombinací opatření v praxi. Hodnocení bude využívat tři hlavní kvalitativní metody:

1. **Fokusní skupiny (FG):**

- Budou uspořádány tematicky (např. klimatická odolnost, voda a půda, biodiverzita) a případně regionálně (různé typy zemědělských oblastí).
- Účastníky budou zástupci zemědělců, poradců, nevládních organizací, výzkumných institucí a administrativních orgánů.
- Cílem bude diskutovat praktické zkušenosti s kombinací opatření, identifikovat překážky, konflikty nebo příklady dobré praxe.
- Výstupem bude soubor shrnujících poznatků (citací, pozorování, konsensuálních závěrů), které doplní matice interakcí.

2. Polo-strukturované rozhovory:

- Budou vedeny se zástupci relevantních institucí (MZe, SZIF, ÚKZÚZ, AOPK, VÚMOP, poradenská sféra) a se zemědělci různé velikosti a specializace.
- Rozhovory se zaměří na institucionální a administrativní aspekty kombinovatelnosti opatření, motivaci účastníků a zkušenosti s uplatňováním souběžných závazků.
- Výsledky rozhovorů pomohou vysvětlit zjištěné synergie nebo konflikty na úrovni implementace a interpretace pravidel.

3. Případové studie:

- Vybrané farmy nebo územní celky, na kterých se současně uplatňuje více opatření Zelené architektury (např. DZES + AEKO + ekoschémata + investice).
- Každá případová studie bude obsahovat popis zvolených opatření, motivaci jejich kombinace, praktické zkušenosti s jejich plněním a pozorované přínosy či problémy.
- Tyto příklady umožní ilustrovat fungování komplementarity v praxi a ověřit interpretaci syntetických zjištění.

Všechny kvalitativní vstupy budou zpracovány do jednotných výstupních protokolů a následně využity při interpretaci výsledků a tvorbě souhrnné zprávy.

Krok 6 – Interpretace a syntéza výsledků

Na základě matice interakcí, empirických vstupů a dílčích hodnocení bude pro každý **faktor úspěchu** vypracována **kvalitativní syntéza**. Cílem syntézy je zodpovědět hodnotící otázku:

„Do jaké míry a jakým způsobem se podmínky a parametry jednotlivých nástrojů Zelené architektury vzájemně doplňují při naplňování daného faktoru úspěchu?“

Pro každý faktor bude zpracováno:

- **Shrnutí klíčových kombinací nástrojů**, které se k faktoru vztahují.
- **Popis charakteru komplementarity** – zda se opatření doplňují tematicky, prostorově, časově nebo institucionálně.
- **Příklady silných synergií** – konkrétní kombinace, u nichž existují důkazy o posilujícím účinku (včetně citací z FG, rozhovorů či literatury).
- **Identifikace překryvů a konfliktů** – kombinace, které se jeví jako duplicitní nebo obtížně slučitelné (včetně příčin, např. odlišných termínů, definic, způsobů kontroly).
- **Závěrečné hodnocení míry komplementarity** – slovní kategorizace (silná / střední / nízká / konfliktní) doplněná věcným odůvodněním.

- **Doporučení** – návrhy úprav parametrů, metodické koordinace nebo cílení, které mohou přispět ke zlepšení vzájemné provázanosti nástrojů.

Na základě těchto faktorových hodnocení bude následně provedena **souhrnná interpretace pro jednotlivé specifické cíle (SC4, SC5, SC6)**. Tato syntéza shrne:

- celkový obraz komplementarity nástrojů Zelené architektury v rámci daného SC,
- hlavní identifikované synergie a systémové překryvy,
- a poskytne **doporučení** pro zlepšení koherence systému v budoucím programovém období.

Hodnocení komplementarity bude vyjadřováno **kvalitativními kategoriemi**:

- **Silná komplementarita** – opatření se významně doplňují a posilují účinek.
- **Střední komplementarita** – opatření působí paralelně, s dílčím překryvem.
- **Nízká komplementarita / překryv** – opatření se částečně dublují nebo přinášejí omezený dodatečný efekt.
- **Konflikt / antagonismus** – opatření se vzájemně vylučují nebo omezují.

Zjištění budou doplněna o **komentář k mechanismu interakce** a odkazy na empirické zdroje, které závěr podporují.

3.10 Hodnotící otázka č. I: Do jaké míry bylo dosaženo stanovených cílů za odůvodněné náklady?

Východiska a porozumění evaluační otázce

Hodnocení účinnosti bude zaměřeno na ověření, zda bylo výstupů, výsledků a přínosů Strategického plánu SZP dosaženo s přiměřenými náklady. Posuzován bude (i) poměr nákladů na výsledky/přínosy na úrovni intervencí a specifických cílů, (ii) nákladovost administrace a fungování řídicí a koordinační struktury, a (iii) míra zjednodušení pro příjemce, řídicí orgán a platební agenturu včetně využití potenciálu digitalizace. Všude, kde budou k dispozici odhady dopadů z jiných evaluačních otázek, bude provedeno nadstavbové posouzení nákladovosti na jednotku dopadů. Srovnání bude vedeno také vůči minulému období při respektování srovnatelnosti ukazatelů. Tam, kde to je odůvodněné a budou k dispozici podkladová data, bude provedena také komparace se zahraniční praxí – a to zejména z pohledu úspor dosažených díky využití potenciálu digitalizace v implementaci programu. V tomto bodu ovšem předpokládáme spíše vyhodnocení na úrovni „lessons learned“, než robustní vyhodnocení finančních přínosů zavedení těchto nástrojů.

Specifické otázky zaměřené na účinnost byly navíc alespoň částečně součástí některých hodnotících otázek výše. Konkrétně šlo například o otázky 12.2.1, 12.2.2, 13.2.1, 14.3.1, 16, 17.1.1, 17.2.1, 22.2, 23. Z dílčích zjištění z těchto otázek bude při celkovém vyhodnocení účinnosti zpracována syntéza.

Metodický postup hodnocení účinnosti

Metodika je koncipována ve třech vzájemně provázaných vrstvách:

1. Efektivita implementace programu

Pro každou relevantní intervenci bude specifikována „mini-logika“ výsledku (indikátory O/R a případné doplňkové metriky), rozsah cílových skupin a území a příslušné nákladové položky. Následně budou vypočteny **jednotkové náklady** (např. Kč/ha v režimu, Kč/beneficient, Kč na dosaženou jednotku výsledku); hodnoty budou vyjádřeny ve stálých cenách.

2. Účinnost administrace podpory.

Bude hodnocena procesní efektivita (např. doby kroků řízení od podání po rozhodnutí a platbu, počet doplnění, chybovost v kontrolách, atd.), dále **administrativní jednotkové náklady** (Kč na 1 žádost; Kč na 1 € vyplacené podpory; náklady na 1 kontrolu) a **časové nároky** z hlediska ŘO/SZIF i příjemců. Samostatně bude posouzena **digitalizace**, a to z hlediska podílů využití, a především využití jako náhrada za terénní kontroly, dopadu na doby zpracování, atd. V této části budou přínosy hodnoceny spíše kvalitativně, tam kde to bude možné ale zpracujeme také kvantifikaci přínosů (například počet ušetřených kontrol na místě díky posílení nástrojů využívajících data z dálkového průzkumu země; při dostupnosti vhodných dat bude možné vyhodnotit i z pohledu ušetřených os/dní, a tedy i administrativních nákladů).

3. Efektivita na úrovni dopadů

Tam, kde budou mít dopadové analýzy k dispozici kvantifikované přínosy (např. snížení úrodnosti ztráty orné půdy v důsledku eroze, zvýšení odolnosti vůči klimatické změně atd.) – tedy zejména v kontextu čistých přínosů kalkulovaných na dopadových indikátorech, bude vyčíslen **poměr přínosů a nákladů**. Vyhodnocení efektivity z tohoto pohledu bude mít spíše informativní charakter, pro normativní posouzení efektivity (je vypočtený náklad na jednotku nárůstu přidané hodnoty „vysoký“ nebo „nízký“?) není k dispozici vhodný baseline.

Postup zpracování

1. Sběr a harmonizace administrativních dat.

Pro vyhodnocení efektivity implementace programu budou agregována data o výsledcích klíčových intervencí. Tato data jsou analyzována v příslušných evaluačních otázkách v kritériu účelnosti (které minimálně zčásti pokrývá i otázku účinnosti, viz výše). Dále budou, ve spolupráci se zadavatelem a pracovníky SZIF, vymezena dostupná data pro ověření účinnosti administrace podpory (např. časová razítka procesních kroků, chybovost, atd.). Dále budou sbírána administrativní data související s digitalizací procesů, zejména v kontextu kontrol na místě a využívání dat z dálkového průzkumu země, a to ideálně pro SP SZP a srovnatelné intervence PRV.

2. Sběr primárních dat – dotazníkové šetření / fokusní skupiny

Součástí sběru dat pro vyhodnocení účinnosti na úrovni administrace podpory bude **dotazníkové šetření** se vzorkem pracovníků implementační struktury programu (MZe, SZIF). Dotazníkové šetření bude zacíleno na administrativní zátěž, odhad délky trvání klíčových procesních kroků (a jejich srovnání s PRV tam, kde to je relevantní), identifikaci neefektivních procesů a zpětnou vazbu k zavádění nástrojů digitalizace, zejména v kontextu kontrol na místě. Pokud to bude zadavatel považovat za účelné, je možné dotazníkové šetření nahradit 2 – 3 fokusními skupinami sestavenými tak, aby byly pokryty klíčové agendy implementace programu.

Otázky zaměřené na administrativní zátěž (a její srovnání se zátěží spojenou s implementací nástrojů SZP v ČR v předchozím programovém období) a zkušenost s digitalizací v implementaci programu budou na ad-hoc bázi zapojeny také do dotazníkových šetření s příjemci, které budou organizovány u jiných evaluačních otázek, předpokládáme v této oblasti krátkou sérii 2 – 3 uzavřených nebo polootevřených otázek.

3. Výpočty nákladové efektivity a procesních metrik.

Budou vypočteny jednotkové náklady na výsledky a administrativní jednotkové náklady. Z procesních dat budou odvozeny metriky doby řízení, chybovosti, odvolání a počtu metodických změn či eskalací; u digitalizace budou kvantifikovány vhodné metriky související mimo jiné s mírou nahrazení fyzických kontrol.

4. Srovnání s minulým obdobím.

Srovnání s minulým programovým obdobím bude provedeno tak, aby bylo možné věrohodně posoudit změnu nákladové efektivity výsledků a procesní účinnosti mezi PRV 2014–2022 (včetně SOT a přímých plateb) a obdobím SP SZP 2023–2027. Nejprve bude vymezen srovnávací rámec v rovině času, témat a jednotek hodnocení: porovnání bude probíhat v párových oblastech dle funkcí intervencí; tam, kde lze pozorovat přímou návaznost na srovnatelné intervence bude srovnání probíhat v těchto párech pokračujících intervencí.

Na této bázi bude zpracována srovnání opatření a indikátorů, která přiřadí staré a nové tituly podle cíle, cílových skupin, mechanismu podpory a hlavního výsledku a současně sjednotí definice ukazatelů (např. „počet podpořených subjektů“ versus „počet projektů“, „ha v režimu“ versus „ha s platbou“). Každé přiřazení bude ohodnoceno stupněm ekvivalence (plná, částečná, bez přímého protějšku) a doplněno metodickými poznámkami k interpretaci rozdílů. Současně bude provedena harmonizace dat a cen. Všechny finanční veličiny budou převedeny do stálých cen pomocí vhodné metriky a stanoveného referenčního roku.

Programová nákladová efektivita bude vyjádřena jako náklad na jednotku výsledku a posouzena v trendu i jako rozdíl mezi obdobími. Administrativní účinnost bude zachycena jednotkovými náklady administrace (na žádost, na euro podpory, na kontrolu) a ukazateli kvality řízení.

Interpretace výsledků bude kontextualizována s ohledem na vnější faktory, které se mezi obdobími zásadně změnily (pandemie, energetická krize, inflace, atd.).

5. Kvalitativní vyhodnocení

Na základě dat z dotazníkových šetření a případně fokusních skupin a rozhovorů se zástupci implementační struktury bude kvalitativně posouzeno, jaké změny oproti období PRV 2014+ přinesla administrace SP SZP. Hodnoceny budou zejména: změny v administrativní zátěži na straně příjemců i implementační struktury, dopad digitalizace na délku a administrativní náročnost klíčových procesů (zejm. kontrol), atd. Současně bude identifikována přetrvávající zátěž, která může způsobovat mezery v efektivitě řízení programu.

6. Syntéza a doporučení.

V této fázi budou věcně a stručně shrnuty klíčové poznatky za každou hodnocenou oblast a za jednotlivé specifické cíle. Kvantitativní výsledky (např. jednotkové náklady, doby zpracování, pokrytí cílových skupin) budou propojeny s kvalitativními poznatky z rozhovorů a šetření. Interpretace výsledků analýzy účinnosti bude detailně konzultována s relevantními zástupci implementační struktury (zejm. MZe a SZIF) tak, aby byla správně interpretována v kontextu procesního rámce implementace programu. Tam, kde to je relevantní, navážou na syntézu doporučení ke zvýšení efektivity, a to jak věcného (ve vztahu k nastavení podmínek intervencí), tak i procesního charakteru.

Omezení analýzy:

Analýzu limituje přesné přiřazení administrativních nákladů k jednotlivým intervencím a omezená srovnatelnost mezi obdobími kvůli změnám metodik a ukazatelů. Dostupná data mohou být neúplná či opožděná a dotazníková šetření nesou riziko subjektivního zkreslení.

3.11 Hodnotící otázka č. II: Do jaké míry byly intervencemi SP SZP vyřešeny problémy a potřeby definované v SP SZP pro hodnocené specifické cíle?

Východiska a porozumění evaluační otázce

Relevance je v zadání evaluace rámována jako vztah mezi (a) potřebami/problémy identifikovanými na národní úrovni při přípravě SP SZP a během jeho provádění a (b) zacílením a parametry intervencí; posuzuje se i vazba na společné potřeby EU (Green Deal, další strategie).

Hodnocení relevance se zaměřuje na to, zda intervence Strategického plánu SZP ve vymezených specifických cílech skutečně odpovídají problémům a potřebám, které byly v plánu identifikovány. Jinými slovy – zkoumáme, zda nástroje, které byly zvoleny, dávají smysl k řešení konkrétních výzev českého zemědělství a venkova (například nízké příjmy v oblastech s přírodními omezeními, slabá vyjednávací pozice farmářů nebo generační obměna). Relevance tedy nehodnotí, zda intervence přinesly konkrétní výsledky, ale spíše to, zda byly od začátku správně zacíleny a nastaveny tak, aby mohly potřeby řešit. Hodnotíme také, zda zůstávají aktuální v průběhu provádění plánu – tedy jestli reagují i na měnící se podmínky, například cenový vývoj, nové priority EU nebo klimatické tlaky.

Odlišnost od hodnocení účelnosti je v tom, že účelnost sleduje, zda intervence naplnily své vlastní cíle a dosáhly konkrétních výsledků (například jestli redistributivní platba skutečně zvýšila příjmy malých farem). Relevance naopak odpovídá na otázku, jestli vůbec dává smysl takový nástroj použít k řešení daného problému. I přesto je ale zřejmé, že otázka relevance je s účelností propojená – a řada podotázek formulovaných u evaluačních otázek výše alespoň zčásti problematiku relevance také implicitně zpracovává.

Hodnocení relevance bude mít, v návaznosti na výše představená východiska, dvě roviny:

1. **Relevance intervencí k původně definovaným potřebám** – tedy test, jestli zvolené nástroje odpovídají na problémy, které SP SZP pojmenoval při svém vzniku.
2. **Relevance samotných potřeb v čase** – protože kontext se mění (trhy, klima, geopolitika, priority EU). Je proto důležité ověřit, zda potřeby, které byly kdysi popsány, jsou stále aktuální, nebo jestli se objevily nové či jiné, které plán nezachytil.

Pokud bychom se drželi jen první roviny, riskujeme, že budeme hodnotit, jestli intervence „sedí“ na potřeby, které už dnes nemusí být ty nejdůležitější. Proto evaluace relevance vždy zahrnuje i reflexi toho, zda potřeby samy o sobě zůstávají platné. To je ostatně i v zadání – mluví se o vztahu mezi problémy na národní úrovni „v době zavedení intervence a v průběhu a na konci jejího provádění“

Hodnocení relevance má do značné míry podobu syntézy – bude pracovat se závěry odpovědí na ostatní evaluační otázky a s výsledky jejich podkladových analýz. Relevance v tomto smyslu zohledňuje především informaci o účelnosti podpory, výsledky ale zpracovává v kontextu hodnocení relevance potřeb i přístupu k jejich naplňování. Nad rámec toho budou v rámci hodnocení relevance aplikované dodatečné metody sběru a analýzy dat, a to především kvalitativní – tak aby interpretace relevance a aktuálnosti potřeb i „odpovědí“ SP SZP na tyto potřeby byly robustně podloženy.

Metodický postup hodnocení relevance

Hodnocení relevance bude realizováno ve dvou propojených rovinách:

- Relevance potřeb (aktuálnost a platnost identifikovaných problémů v čase).

- Relevance intervencí (vhodnost a přiměřenost zvolených nástrojů k řešení těchto potřeb).

Tento dvojitý pohled zajistí, že nebudeme hodnotit jen to, zda intervence sedí na „papírově definované“ problémy z doby psaní SP SZP, ale také to, zda tyto problémy jsou i dnes pro české zemědělství a venkov stále klíčové.

Analýza bude zpracována v následujících krocích:

Krok 1 — Rekonstrukce a konsolidace „mapy potřeb“

Prvním krokem v této části je rekonstrukce „mapy potřeb“ relevantních pro SC 4, 5, 6 a 9 ze SP SZP (vč. prioritizace) a z programového dokumentu a dále z Ex-ante posouzení a SEA. Ke každé z identifikovaných potřeb bude doplněno její zdůvodnění a ukazatele, které jí dokumentují, resp. vymezují jako zásadní potřebu / problém, který je nutné řešit. Ke každé potřebě budou také rozpracovány cílové skupiny.

V dalším kroku doplníme kontextové potřeby, které se projevily v průběhu implementace (změny cen, legislativy, klimatu apod.), tj. „protáhneme“ analýzu zpracovanou v ex-ante hodnocení a SEA (případně rozpracovanou v samotném programovém dokumentu. Jinými slovy, ověříme, že aktuální data potvrzují „symptomy“, na jejichž základě byla potřeba definována (např. přetrvávají příjmové disparity, nadále se zhoršuje generační struktura, atd.).

Krok 2 — Mapování potřeb a intervencí, aktualizace teorie změny

K formulovaným a aktualizovaným potřebám doplníme intervence, které tyto potřeby mají řešit. Dojde tak k aktualizaci teorie změny tak, jak je pro SC 4, 5, 6 a 9 stanovena. Teorii změny zpracujeme také graficky tak, aby bylo zřejmé, jak se jednotlivé intervence (resp. skupiny intervencí) s potřebami provazují a bylo možné tento přístup dále testovat. Výsledkem tohoto kroku tedy bude aktualizovaná matice potřeb a intervencí, doplněná o aktuální kontext („protažení“ datových řad), cílové skupiny a alokace prostředků na uvedené intervence (a tedy zprostředkovaně na řešení identifikovaných problémů).

Krok 3 – Datové a empirické ověření plnění intervencí

V tomto kroku budeme analýza přebírat data zpracovávaná pro hodnocení účelnosti jednotlivých intervencí tak, jak jsou strukturována dle evaluačních otázek, a také předběžná zjištění jednotlivých evaluačních otázek. Cílem tohoto kroku je doplnění dat o „implementaci“ intervencí a naplňování jejich cílů. Budou tedy doplněna především data o příjemcích podpory, podpořených výměrách (závazky), finančním čerpání programu, atd. Doplněny budou také strukturální ukazatele a sektorová data a rovněž zjištění z empirického ověření míry, do které podpora v jednotlivých intervencích dosahuje stanovených cílů.

Krok 4 – Kvalitativní validace teorie změny

Zásadním krokem hodnocení relevance je validace teorie změny programu na úrovni potřeb i samotného přístupu (mixu intervencí) k jejich řešení. Vstupy pro validaci poskytnou předchozí kvantitativní analýzy, které mohou ukázat na přetrvávající potřeby i na rozdíly v objemech prostředků, které jsou na řešení těchto potřeb a problémů vynakládány. Zásadním vstupem ale bude především kvalitativní posouzení. Předmětem kvalitativního posouzení bude:

- Přetrvávající relevance potřeb
- Relevance přístupu k řešení potřeb a problémů z pohledu dílčích opatření a cílových skupin (Jsou skutečně formulovány adekvátní odpovědi na všechny definované a validované potřeby?)

Jsou do SP SZP vhodně zahrnuty cílové skupiny, které jsou relevantní? Jsou dílčí intervence vhodně provázané? Jsou některé z navržených intervencí naopak protikladné a jejich implementace může vést k vzájemnému vyrušení dosažených výsledků? Jsou mezi definovanými problémy a/nebo jejich dílčími částmi takové, které navrženými intervencemi nejsou dostatečně řešeny? Atd.)

- Reflexe aktuálního pokroku v dosahování cílů intervencí co se týče finančního čerpání podpory i dosahování cílů (tj. syntéza hodnocení účelnosti). V této části bude předmětem hodnocení především otázka zda se implementace programu ubírá takovým směrem, u kterého lze předpokládat naplnění teorie změny, nebo lze pozorovat vychýlení implementace směrem ke konkrétním intervencím a výsledkům a naopak poddimenzovanost v řešení jiných problémů a potřeb – a jaké jsou dopady této situace na celkovou relevanci.

Pro kvalitativní validaci využijeme:

- Desk research dostupných sekundárních zdrojů
- **Polostrukturované rozhovory** (cca 5–7 na SC): zástupci svazů/komor, mladých a malých zemědělců a dalších zájmových skupin v sektoru, experti z akademické sféry, zástupci orgánů státní správy vč. relevantních výzkumných ústavů (VÚMOP, ÚKZÚZ, atd.); cílem je ověřit přiměřenost nástrojů, bariéry přístupu a případná slepá místa.
- **workshop/kulatý stůl** (ve finální fázi hodnocení): validace, syntéza a interpretace, prioritizace doporučení.

Krok 5 – Vyhodnocení, syntéza

Na základě kvalitativních a kvantitativních vstupů bude zpracovaná syntéza na úrovni potřeb, intervencí a specifického cíle. Syntéza bude zpracovaná v souladu se zaměřením analýzy relevance, tedy bude se specificky věnovat aktuálnosti potřeb a relevanci intervencí vůči daným potřebám a to z hlediska toho, jak byly naplánovány (teorie změny) i jejich aktuální implementace (reálné naplňování potřeb).

Pro potřeby syntézy využijeme také hodnotící matice, ve které budou jednotlivé kombinace potřeb a intervencí souhrnně hodnoceny z pohledu:

- *Pokrytí* (dosah na cílové skupiny/území),
- *Přiměřenost nástroje* (relevance samotného mechanismu intervencí k problému),
- *Proporcionálnost* (intenzita zdrojů vs. závažnost),
- *Targeting* (přesnost cílení, podmínky),
- *Koherence s EU* (Green Deal/F2F/Biodiverzita),
- *Aktualita v čase* (relevance při změně kontextu, přetrvávající relevance potřeb).

Toto hodnocení bude provedeno primárně kvalitativně – na základě empirických a datových vstupů i kvalitativního hodnocení v předchozím kroku. Alespoň v omezené míře ale zpracujeme toto multikriteriální hodnocení i kvantitativně (tj. každé z výše popsaných navržených kritérií bude u kombinací potřeb a intervencí hodnoceno na škále).

Krok 6 – Závěry a doporučení

- **Identifikace silných vazeb:** Kde intervence skutečně odpovídají na stále aktuální potřeby.
- **Identifikace slabých míst:** Kde potřeby přetrvávají, ale intervence na ně nereagují dostatečně.
- **Revize potřeb:** Kde potřeby ztratily na významu nebo se objevily nové, které plán nezachytil.
- **Doporučení:** Jak upravit nastavení intervencí či samotné potřeby do dalšího období.

3.12 Hodnotící otázka č. IIIa Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP vzájemně (např. i v rámci zelené architektury)?

Východiska a porozumění evaluační otázce

V této evaluační (pod)otázce se soudržnost chápe jako posouzení, zda a jak se jednotlivé intervence SP SZP doplňují, navazují, nezdvojují a zda společně vytvářejí synergii (nebo naopak třecí plochy) – a to jak uvnitř SP SZP (včetně „zelené architektury“, tj. podmíněnosti a nadstavbových environmentálních nástrojů), tak vůči dalším politikám (kohezní programy apod.). Tato část odpovědi se zaměřuje na vnitřní soudržnost mezi intervencemi SP SZP.

Evaluační otázka je úzce provázaná s podotázkami zaměřenými na posouzení přínosu komplementárního nastavení podmínek jednotlivých nástrojů Zelené architektury, včetně podmíněnosti, které jsou u hodnocení jednotlivých SC formulovány. Společný přístup k hodnocení tohoto komplementárního nastavení je rozpracován výše. Tato hodnotící otázka tak komplementaritu rozpracovává především na úroveň programu jako celku (resp. vymezených intervencí).

Z metodického hlediska má tato otázka dvě úrovně:

1. **Horizontální (vnitřní) soudržnost** mezi intervencemi v rámci SP SZP (včetně interakcí mezi podmíněnostmi, ekoschématy, plošnými závazky, investicemi atd.).
2. **Vertikální návaznost a vrstvení („layering“)** v „zelené architektuře“ – tj. jak se **podmíněnost** (baseline) doplňuje s **ekoschématy** (intervence v rámci bývalého 1. pilíře) a **environmentálními závazky a dalšími nástroji**, aby vznikal dodatečný přínos, nikoli jen substituce či dvojitá financování. Tato optika je nedílnou součástí posouzení doplňkového působení dle zadání.

Analýza soudržnosti a obecněji vymezení komplementarit je zásadní mimo jiné taky pro vyhodnocení **celkových dopadů podpory** – jak je dále rozpracováno, při této analýze na úrovni programu jako celku, resp. jednotlivých specifických cílů není možné dopady posuzovat za dílčí intervence izolovaně, naopak, je nutné zohlednit komplementární působení různých intervencí a na základě vymezení „typických mixů“ intervencí podporu klastrovat a vyhodnocovat efekty spíše na úrovni těchto klastrů (specifických mixů intervencí s komplementárním účinkem). Typologizace podpořených příjemců do těchto specifických klastrů podle charakteristik čerpání intervencí je tedy významný prvek také v případě hodnocení dalších kritérií.

Metodický postup hodnocení soudržnosti

Vyhodnocení evaluační otázky zpracujeme v následujících krocích:

Krok 1 — Vymezení rozsahu a typologie interakcí

V prvním kroku je nutné vymežit typy vztahů mezi intervencemi, které budou v rámci analýzy sledovány. Konkrétně budou vymezeny následující vztahy:

- synergie/komplementarita (intervence se vzájemně posilují, působí stejným směrem)
- sekvenční návaznost (jeden nástroj připravuje půdu pro druhý – typicky představuje jedna intervence základní podporu a jiná nadstavbovou),
- překryv/substituce (intervence se překrývají, cílí na podobné aktivity, ale bez explicitní návaznosti)
- konflikt (potenciálně protichůdné intervence).

Dále bude vymezen vztah mezi podporou z analyzovaných SC a „zelenou architekturou“. V tomto pojetí představují podmínky podmíněnosti základ – baseline, tedy minimální standard, na který se vrství další intervence – nadstavbové přímé platby (ekoschémat), cílené závazky a projekty (např. AEKO, podpora hospodaření v podmínkách s přírodními a jinými obtížemi, atd.).

Z těchto definic budou dovozovány **konkrétní hypotézy** (např. že určitá investiční podpora zvyšuje ochotu vstoupit do ekoschématu nebo že kombinace AEKO a ekoschémat přináší dodatečný environmentální efekt nad rámec podmíněnosti) s cílem nastavit základní rámec pro následující analýzy.

Krok 2 – Mapa vztahů mezi intervencemi

Ve druhém kroku bude na základě této přípravy sestavena mapa/matice vztahů mezi intervencemi. V této matici bude, na základě podrobného nastudování intervenčních logik, budou rozpracovány vztahy mezi jednotlivými intervencemi v kategorizaci zpracované výše. U každé dvojice intervencí (resp. skupin intervencí) bude popsáno, jaký je mezi nimi očekávaný vztah (synergie, sekvenční návaznost, atd.). Obdobně budou popsány vztahy mezi intervencemi SP SZP a plněním podmínek podmíněnosti.

Krok 3 – Ověření očekávaných vztahů na základě dat

Očekávané vazby budou ověřeny na základě analýzy dat o příjemcích podpory. Bude ověřováno především do jaké míry lze skutečně pozorovat společné působení synergických intervencí na úrovni příjemců podpory a u kterých očekávaných vztahů naopak nedochází k očekávanému společnému působení nebo alespoň v nedostatečné míře. Bude také analyzováno do jaké míry lze pozorovat uptake intervencí, které byly vymezeny jako protichůdné u příjemců podpory. V omezené míře bude analyzována také časová sekvence u intervencí, které mají mít tuto sekvenční návaznost – v této části je ale vypovídající hodnota kvantitativní analýzy spíše omezená, je totiž nutné si uvědomit, že zemědělské podniky čerpaly podporu z podobně vymezených intervencí v předchozím programovém období, časovou souslednost čerpání tedy nelze spolehlivě zpracovat.

Krok 4 – Vymezení a analýza klastrů intervencí.

V dalším kroku bude, na základě zpracovaných dat, realizována klastrová analýza: Budou vymezeny typické kombinace intervencí a na tomto základě bude vytvořena typologie. Budou tedy analyzovány míry společného čerpání kombinací intervencí na úrovni **podniku, regionu** a případně dalších strukturálních charakteristik. Tyto typologie budou následně zpracovány ve formě tabulek a map (bude-li relevantní). Zároveň bude zpracována segmentace těchto „typů“ – typických kombinací intervencí podle velikosti podniků, typu hospodaření, odvětvové struktury, geografického rozložení, působení v oblastech s přírodními a dalšími omezeními (ANC, Natura 2000), atd. Cílem této analýzy je co nejpodrobněji analyzovat, v jakém kontextu a v jakých podmínkách dochází k propojování jakých intervencí.

Krok 5 – Empirické ověření komplementarit

V dalším kroku bude analýza propojena s hodnocením dopadů, resp. ujní přidané hodnoty. Bude tedy ověřováno, u jakých kombinací intervencí je kalkulován silnější efekt (dopad) podpory, a to především v porovnání izolovaného využívání konkrétních intervencí vs. jejich kombinací (je kalkulovaný dopad silnější u „typu“ podpory, který využívá komplementárních intervencí, než u intervencí, které jsou aplikovány izolovaně?). V této části tedy budou převzaty výsledky analýzy dopadů a bude provedena syntéza s ohledem na komplementaritu intervencí.

Krok 6 – Kvalitativní validace a případové studie.

V posledním analytickém kroku bude design rozšířen o primární sběr dat, a to s důrazem na kvalitativní metody analýzy. Konkrétně budou realizovány:

- polostrukturované rozhovory - cca 5–7 rozhovorů na jeden SC se zástupci svazů/komor, mladých a malých zemědělců a dalších zájmových skupin v sektoru, expertů z akademické sféry, zástupců orgánů státní správy (např. ÚZEI, SZIF, výzkumné ústavy). Předpokládáme, že tyto rozhovory budou realizovány současně pro kritéria soudržnosti a relevance. V případě analýzy kritéria soudržnosti se rozhovory zaměří na typické kombinace podpor v daném sektoru, administrativní bariéry pro kombinace intervencí, pozorované překryvy a případné konflikty mezi dílčími intervencemi, atd.
- **Případové studie:** vybereme 8–12 typických „kombinací“ (např. investice a ekoschémata; AEKO + ekoschémata atd.), zmapujeme **sekvenci kroků**, rozhodovací body a **evidence** v praxi.

Krok 7 – Syntéza, doporučení.

Na základě kroků výše bude zpracována syntéza a případná doporučení pro posílení komplementarit jednotlivých intervencí a případně oslabení kombinací intervencí, jejichž efekty se vzájemně oslabují.

3.13 Hodnotící otázka č. IIIb Do jaké míry spolupůsobily intervence SP SZP s dalšími nástroji?

Východiska a porozumění evaluační otázce

Cílem je formálně a systematicky posoudit, nakolik e intervence SP SZP smysluplně doplňují s dalšími národními nástroji v zemědělství, lesnictví, potravinářství a rozvoji venkova (operační programy, národní programy, finanční nástroje). Cílem analýzy tedy je vymezit, které cíle a potřeby formulované v SP SZP jsou podporovány i dalšími nástroji a pokud jsou takové souvislosti identifikovány, do jaké míry jde o skutečně komplementární vztahy a kdy jde spíše o překryvy, kdy konkrétní intervence je podporována z jiných zdrojů aniž by byla vymezena komplementarita (a dochází tak, ve skutečnosti, ke zdvojení zdrojů).

Evaluační otázka je tedy zaměřena na systematické mapování nástrojů, jejich cílů, pravidel a časování, na evidenční přehledech financí a na posouzení míry komplementarity dalších nástrojů.

Metodický postup hodnocení soudržnosti

Základem pro analýzu je podrobné mapování finančních zdrojů na národní úrovni, které mohou být aplikovány v sektorech zemědělství, lesnictví, potravinářství a rozvoj venkova. Analýza bude zpracována s využitím podrobného **desk research** finančních zdrojů, doplňkově budou využity také ad-hoc **konzultace se zástupci zastřešujících organizací** v daných sektorech, kteří mohou evaluátora navést na další zdroje, které nebyly prostřednictvím desk research zachyceny, jsou ale v tomto kontextu relevantní.

Předběžný seznam těchto zdrojů zahrnuje:

- Operační programy kohezní politiky EU:
  - o OP TAK (MPO) – inovace, digitalizace, energetika v podnicích (vč. potravinářství).
  - o OP ŽP (MŽP/SFŽP) – voda, ovzduší, OZE/úspory, adaptace a krajinná opatření.
  - o IROP (MMR, vč. CLLD/MAS) – venkovská infrastruktura a služby, komunitní projekty.
  - o OPZ+ (MPSV) – dovednosti, zaměstnatelnost (sezónnost, rekvalifikace).
  - o Interreg – přeshraniční projekty v oblasti rozvoje venkova a krajiny
- Další národní nástroje
  - o Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond – záruky a zvýhodněné úvěry (zemědělství, lesnictví, potravinářství).
  - o Dotační programy v gesci SZIF- každoroční rámec desítek národních titulů pro zemědělství/potravinářství zaměřených na konkrétní obory a odvětví (viz <https://szif.gov.cz/cs/nd-dotacni-programy>)
  - o Program péče o krajinu (MŽP/AOPK)
  - o NPŽP – Národní program Životní prostředí (SFŽP/MŽP)
  - o „Zelená nafta“ (vratka spotřební daně; Celní správa) – fiskální nástroj snižující provozní náklady zemědělství/lesnictví; ovlivňuje ekonomiku opatření, nikoli přímý dotační překryv.

V konzultaci se zadavatelem bude vyjasněna hloubka této analýzy (zejm. otázka, do jaké míry mají být zohledňovány také krajské dotační programy).

V následujícím kroku bude zpracován tabulkový přehled těchto nástrojů s vymezením účelu, cílových skupin, potřeb a problémů řešených daným nástrojem, typů podpory a rámcových (ročních) rozpočtů. V případě potřeby proběhnou ad-hoc konzultace se správci / řídicími orgány těchto národních nástrojů (zejm. SZIF a SFŽP).

Na tomto základě bude zpracována „mapa“ překryvů intervencí SP SZP (SC 1, 2, 3 a 7) ve formě matice nástrojů a intervencí SP SZP. Tyto průsečíky budou stručně popsány – z pohledu logiky potenciální komplementarity (v čem se nástroje překrývají a kde mohou působit doplňkově), cílových skupin a případně dalších specifik (např. regionální zacílení).

Tato zjištění ohledně potenciálních komplementarit budou doplněna o kvalitativní ověření a validaci. Ta bude zpracována současně s evaluační otázkou IIIa (interní soudržnost), a bude využívat stejných metod sběru kvalitativních dat a jejich analýzy.

3.14 Hodnotící otázka č. IV: Do jaké míry by bylo možné podpořit konkurenceschopné, ekonomicky udržitelné zemědělství a generační obměnu bez vybraných intervencí SZP?

Východiska a porozumění evaluační otázce

Znění otázky naznačuje několik důležitých východisek. Zprv, cílem není vyčíslit čistý efekt ve smyslu přesného kvantitativního rozdílu oproti kontrafaktuálnímu scénáři „bez podpory“, ale posoudit přidanou hodnotu Unie (Union added value). To znamená zhodnotit, jakou dodatečnou hodnotu přináší společná zemědělská politika EU oproti situaci, kdy by obdobné cíle byly sledovány pouze národními politikami a tržními mechanismy.

Koncept Union added value je v evropské evaluační praxi chápán jako dodatečná hodnota vyplývající z legislativy a financování EU ve srovnání se situací, kdy členské státy jednají samostatně. Zahrnuje zejména:

- dodatečné finanční zdroje a rozsah podpory,
- společný rámec pravidel, standardů a indikátorů,
- zajištění rovných podmínek (level playing field) pro zemědělce v jednotlivých členských státech,
- koordinaci a sladění intervencí s unijními cíli v oblasti klimatu, životního prostředí a územní soudržnosti,
- podporu vnitřní konvergence a vyváženého územního rozvoje mezi regiony.

Otázka směřuje k posouzení, do jaké míry vybrané intervence SZP:

- umožňují dosáhnout výsledků, které by Česká republika s vysokou pravděpodobností sama nerealizovala, nebo by je realizovala pouze v omezeném rozsahu,
- posilují či strukturují klíčové faktory úspěchu konkurenceschopnosti, ekonomické udržitelnosti a generační obměny,
- a do jaké míry by obdobných výsledků bylo možné dosáhnout i bez těchto intervencí, například výhradně prostřednictvím národních nástrojů, jiných fondů nebo tržních mechanismů.

Dalším významným východiskem je doporučení využít přístup doporučený Thematic Working Group 3 a dokumentem „Use of Factors of Success in Evaluation“ (12/2023). Tento přístup zdůrazňuje:

- práci s faktory úspěchu (Factors of Success – FoS) jako s klíčovými podmínkami, které musí být naplněny, aby intervence vedly k zamýšleným výsledkům a dopadům,
- systematické propojení těchto faktorů s logikou intervencí, indikátory a dostupnými daty,
- možnost využít faktory úspěchu i tam, kde nelze robustně odhadnout čistý dopad, ale lze kvalifikovaně posoudit, jak zásadně intervence SZP přispívají k vytvoření, posílení či stabilizaci těchto faktorů.

Hodnotící otázka je proto v této metodice chápána jako hodnocení přidané hodnoty Unie prostřednictvím analýzy faktorů úspěchu pro oblast životního prostředí, klimatu a dobrých podmínek zvířat, bez ambice formální kontrafaktuální kvantifikace, avšak s důrazem na kvalitativně podloženou a daty triangulovanou odpověď.

Metodický postup hodnocení otázky

Metodický přístup je založen na teorii řízeném hodnocení (theory-based evaluation), doplněném o koncept Union added value a o práci s faktory úspěchu podle doporučení TWG3. Postup je strukturován do několika navazujících kroků.

Vymezení rozsahu a relevantních intervencí

Prvním krokem je jasně vymežit okruh intervencí SZP, které jsou relevantní pro danou otázku. Půjde zejména o:

- intervence přispívající k přizpůsobování se změně klimatu a jejímu zmírňování,
- intervence zaměřené na účinné hospodaření s přírodními zdroji,
- intervence zacílené na zvrácení úbytku biologické rozmanitosti a podporu ekosystémových služeb
- intervence zaměřené na dobré životní podmínky zvířat a bezpečnost potravin

Pro každou zahrnutou intervenci bude stručně popsána její intervenční logika ve vazbě na relevantní specifické cíle, tj. vazby mezi vstupy, aktivitami, výstupy, výsledky a dopady.

Definice faktorů úspěchu (FoS)

Na základě rekonstrukce intervenční logiky a doporučení TWG3 bude definována sada faktorů úspěchu, které jsou rozhodující pro dosažení cílů těchto intervencí. Faktory úspěchu byly také rozpracovány v metodickém přístupu k řešení evaluačních otázek výše.

Pro každý faktor úspěchu bude upřesněn jeho obsah a role a bude popsáno, jakou roli v jeho vytváření či posilování hrají jednotlivé intervence SZP a jakou národní politiky, jiné fondy či trh. Tento krok vytváří přímé propojení mezi intervencemi, hodnotící otázkou a rámcem faktorů úspěchu.

Konstrukce scénáře "bez podpory SZP" (MS-only)

Protože otázka směřuje k tomu, do jaké míry by bylo možné posilovat ochranu životního prostředí, klimatu a dobrých podmínek zvířat v zemědělské výrobě bez vybraných intervencí SZP, je klíčovým krokem konstrukce kvalitativního kontrafaktuálního scénáře.

V metodice je tento scénář označován jako "MS-only" a vyjadřuje realistický odhad podoby politik v dané oblasti, pokud by neexistovala SZP, resp. pokud by vybrané intervence SZP nebyly k dispozici. Pro každý faktor úspěchu bude proto popsáno:

- jaké národní nástroje by Česká republika byla schopna realisticky financovat a nastavit z národních zdrojů,
- jaké existují nebo existovaly národní programy a rozpočtové možnosti v příbuzných oblastech (např. národní podpory mladých, národní investiční schémata, jiné fondy),
- jaká je pravděpodobná úroveň daného faktoru úspěchu v tomto scénáři (např. obdobná, podstatně nižší, nebo minimální).

Výsledkem bude kvalifikovaný odhad, zda by daný faktor úspěchu:

- existoval v obdobné síle i bez SZP,
- existoval, ale v podstatně nižším rozsahu či kvalitě,
- nebo by se bez SZP pravděpodobně vůbec nevytvořil.

Nejde o formální ekonometrické modelování, ale o scénářové posouzení založené na datech, dokumentech a expertním úsudku.

Analytické přístupy a triangulace důkazů

Vlastní analýza bude kombinovat několik komplementárních přístupů:

- Teorií řízené hodnocení (theory-based evaluation)

Opírá se o rekonstrukci intervenční logiky: jak mají intervence SZP přispívat k faktorům úspěchu a k daným specifickým cílům. Následně se ověřuje, do jaké míry se tato logika naplňuje v praxi a zda by bez intervencí SZP byla úroveň jednotlivých faktorů úspěchu obdobná.

Stránka | 107

- Analýza přidané hodnoty Unie (Union added value analysis)

Pro každý faktor úspěchu a pro hlavní tematické okruhy (oblast životního prostředí, klimatu a dobrých podmínek zvířat) bude posuzováno, zda SZP přináší:

- finanční dodatečnost (vyšší objem a stabilita podpory oproti čistě národním možnostem),
  - strukturální dodatečnost (způsob, jakým jsou intervence navrženy),
  - governance dodatečnost (společná pravidla, koordinace, společné indikátory a level playing field).
- Komparativní a kontextové prvky

Tam, kde to bude možné, bude analýza doplněna:

- pohledem na historický vývoj před zavedením určitých nástrojů SZP,
  - porovnáním různých typů podniků nebo regionů s odlišnou mírou využití podpory,
  - inspirativním využitím zkušeností jiných zemí či sektorů (na úrovni argumentace, nikoliv formálních benchmarků).
- Kvalitativní evidence ze strany stakeholderů

Nedílnou součástí budou kvalitativní důkazy založené na výpovědích aktérů, zejména:

- zemědělských podniků různé velikosti a zaměření,
- finančních institucí (banky, úvěrové družstevní záložny),
- poradenských organizací,
- zástupců relevantních výzkumných ústavů a pracovišť,
- reprezentantů MZe, platební agentury a profesních organizací.

Kvalitativní data budou analyzována tematicky a výpovědi budou mapovány na jednotlivé faktory úspěchu a scénář "bez SZP". Zvláštní pozornost bude věnována tomu, zda by respondenti hospodařili způsobem, který zohledňuje oblast ochrany klimatu, životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat i bez podpory SZP, a jakou roli přisuzují unijní podpoře ve srovnání s národními nástroji.

Hodnocení míry přidané hodnoty Unie a syntéza

Na základě výše popsaných kroků bude pro každý faktor úspěchu a pro hlavní tematické okruhy formulováno hodnotící stanovisko k míře přidané hodnoty Unie. Pro přehlednost je možné použít kvalitativní škálu, například:

- nízká přidaná hodnota EU - obdobných výsledků by bylo z velké části dosaženo i národními nástroji,

- střední přidaná hodnota EU - národní nástroje a trh by vedly k určitému pokroku, ale SZP přináší zřetelně vyšší rozsah, stabilitu nebo kvalitu,
- vysoká přidaná hodnota EU - bez SZP by klíčové faktory úspěchu byly dostupné pouze v omezené míře nebo vůbec.

Tato dílčí stanoviska budou následně syntetizována do celkové odpovědi na hodnotící otázku IV, která jasně vysvětlí, jaké výsledky a změny bylo možné s vysokou pravděpodobností dosáhnout i bez SZP, identifikuje výsledky a změny, které jsou zřetelně spojeny zejména s existencí SZP a vybraných intervencí, a naznačí, v jakých oblastech by případné posílení národních nástrojů mohlo efekt SZP doplnit či zesílit.

3.15 Návrh vyhodnocení čistého efektu indikátorů dopadu v relevantních případech

Cílem hodnocení je zjistit, zda a v jakém rozsahu lze změny sledovaných indikátorů dopadu (např. produktivita, konkurenceschopnost, podíl mladých farmářů) skutečně připsat intervencím SP SZP, a nikoliv jiným vnějším vlivům (např. cenové šoky, klima, globální trhy). Proto se používá koncept tzv. čistého efektu, tedy rozdílu mezi vývojem u podpořených a srovnatelných nepodpořených subjektů, případně mezi regiony s různou intenzitou podpory.

Stránka | 109

Základem pro analýzu efektu na úrovni specifických cílů jako celku a celého programu jsou indikátory dopadu, které jsou vymezené v legislativě EU⁶ a dále jsou rozpracovány v indikátorových fiších, zpracovaných Evropskou komisí⁷.

Indikátory dopadu v podobě, ve které jsou rozpracovány ve fiších Evropské komise, jsou úzce provázány s kontextovými indikátory, poskytují tedy informaci o trendech v sektoru jako celku, ale pouze velmi omezeně mohou vypovídat o přínosech podpory SZP v členském státu – tedy o čistém efektu programu. Indikátorové fiše EK tak poskytují i odpovídající zdroje dat a metodiky výpočtu navrhovaných indikátorů, neposkytují ale dostatečnou základnu pro kvantifikaci čistého efektu.

Obecně platí, že pro kalkulaci čistého efektu indikátorů dopadu je nutné mít konstruován „kontrafaktuál“ – tedy mít robustně podloženo, jak by se trend analyzovaného indikátoru vyvíjel v případě, kdy by podpora nebyla poskytována. K kalkulaci čistého efektu tak je možné zpracovat jen tehdy, pokud máme srovnávací základnu, „nulový scénář“, který indikuje, jaká část změny v trendu analyzovaného indikátoru je způsobena externími faktory mimo vlastní působení podpory z SP SZP (tato část změny je někdy označována za „mrtvou váhu“). K vymezení tohoto nulového scénáře je možné přistupovat různými způsoby, v zásadě je ale možné je rozdělit do dvou kategorií – buďto je konstruován na základě vzorku podniků či regionů bez podpory nebo s jinou úrovní podpory (s využitím pokročilých statistických metod), nebo je „nulový scénář“ vymezen matematickými modely. Hodnocení a interpretaci takového postupu pro vymezení čistého efektu je vždy nutné doplnit také kvalitativním pohledem (případové studie, zkušenosti farmářů), aby byly výsledky co nejdělejší.

Pro samotnou kvantifikaci čistého efektu proto nejsou zdroje dat a postupy pro výpočet dopadových indikátorů programu dostatečné. Dopadových indikátorů bude možné využít pouze v případě, že jejich zdroje dat bude možné desagregovat na nižší úrovní tak, aby bylo možné diferenciovat strukturu dat dle potřebného „klíče“ – a zároveň musí být možné kvantifikovat výše zmíněný „nulový scénář“ – tedy logicky musí existovat dostatečný vzorek nepodpořených subjektů (případně subjektů s výrazně odlišnou úrovní podpory a/nebo musí být k dispozici model, který nulový scénář věrohodně kvantifikuje.

Jinými slovy, čistý efekt bude možné kvantifikovat pouze u části dopadových indikátorů, které jsou pro jednotlivé SC (resp. na programové úrovni) předepsány, a i v takovém případě bude nutné vymezit ad-hoc zdroje dat, se kterými se při kvantifikaci čistého efektu bude počítat (nad rámec zdrojů dat vymezených v indikátorových fiších.

⁶ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013

⁷https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/b7b8a856-e6d5-48fc-abc2-acdbda887e34_en?filename=pmez-context-impact-indicators_en.pdf

Specifický cíl 4: Přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snížením emisí skleníkových plynů a zvyšováním míry sekvestrace uhlíku a prosazovat udržitelnou energii

Ukazatele dopadů za SC 4	Poznámka
I.9 Zvyšování odolnosti zemědělství vůči změně klimatu: Ukazatel pokroku v oblasti odolnosti zemědělského odvětví	Kompozitní indikátor složený z vývoje zemědělských příjmů a bio-fyzikálních ukazatelů, jako je stabilita produkce zemědělských plodin (Eurostat), indexu spotřeby vody plus (WEI+) a obsahu organické hmoty v půdě.
I.10 Přispívání ke zmírňování změny klimatu: Emise skleníkových plynů ze zemědělství	Kompozitní indikátor složený ze sedmi dílčích indikátorů, které kvantifikují celkové emise ze zemědělství, podílu emisí GHG ze zemědělství na celkových emisích GHG, dat o emisích a zachycení GHG dle dat reportovaných v LULUCF, atd.
I.11 Podpora ukládání uhlíku: Obsah půdního organického uhlíku v zemědělské půdě	Indikátor je kvantifikován na základě modelu, který vychází z celoevropského měření obsahu organického uhlíku v půdě na vymezených stanovištích (následně dopočítáváno modelem do rozlišení 100x100 m
I.12 Zvýšení podílu udržitelné energie v zemědělství: Udržitelná výroba energie z obnovitelných zdrojů v zemědělství a lesnictví	Indikátor složený ze 4 dílčích indikátorů kvantifikující celkovou produkci energie z obnovitelných zdrojů dle typu zdroje energie

Jak je zřejmé z popisu, indikátory dopadu jsou kvantifikovány na úrovni členského státu s využitím pevně stanovené metodologie, zdrojů dat a vzorce pro jejich výpočet. Jako takové je není možné očišťovat a dopočítávat tak čistý efekt.

V rámci evaluace ale bude ověřována možnost využití následujících zdrojů dat a postupů pro odhad čistého efektu:

- Emise skleníkových plynů ze zemědělství

V rámci vyhodnocování faktoru úspěchu „Emise skleníkových plynů v zemědělství klesají“ bude kvantifikován dopad podpořených technologií a také dopad zavedení podmínek ekoschémat v podobě snížení emisí skleníkových plynů. Za tímto účelem je proto možné uvažovat o „nulovém scénáři“ – kvantifikovat, jaké by byly emise skleníkových plynů v případě nezavedení těchto technologií, resp. nezavedení podmínek ekoschémat do hospodaření. Takový postup při odhadu čistého efektu rámcově odpovídá přístupu s využitím modelování – samotné vyčíslení dopadu zavedení nových technologií nebo ekoschémat je rovněž založeno na vhodně zvoleném modelu.

- Sekvestrace uhlíku

Jak bylo uvedeno v hodnotící otázce 13, součástí hodnocení bude odhad celkového objemu čistého pohlcení skleníkových plynů v návaznosti na podpořené intervence implementované v rámci Celofaremní ekoplátby (05.31). Pro kvantifikaci objemu zachycených skleníkových plynů má být využit vhodný kalkulátor, který bude vycházet z dat reportovaných v LULUCF – v tomto smyslu tedy je metodika kompatibilní s kvantifikací indikátoru I.10. Bude tedy ověřováno, zda tento přístup je možné aplikovat i pro stanovení čistého efektu – „nulovým scénářem“ by v takovém případě byla situace, kdy na pozemcích, na kterých jsou aplikovány intervence celofaremní ekoplátby (tj. plochy podporované

relevantními u farmářů, kteří základní nebo prémiový stupeň celofaremní ekoplatby čerpají) by nebyly tyto managementy a způsoby využití půdy aplikovány.

Objem zachyceného uhlíku bude kvantifikován také v případě intervencí zaměřených na zakládání lesního porostu a agrolesnického systému. I v tomto případě by tedy mohlo přicházet v úvahu stanovit „nulový scénář“, ve kterém tyto intervence nebyly aplikovány a na tomto základě kalkulovat čistý efekt podpory v podobně poutání uhlíku do půdy, dřeva a podzemní biomasy.

- Dopad podpory na obsah půdního organického uhlíku

Již ve střednědobém hodnocení PRV bylo úspěšně aplikováno hodnocení, které mělo za cíl kvantifikovat čistý efekt intervencí programu na zvýšení obsahu půdního organického uhlíku (SOC) – a to na základě dat z biochemického zkoušení půd a vhodně zvoleného párovacího přístupu ploch, na kterých byly zavedeny analyzované managementy a ploch s konvenčním způsobem hospodaření. Tato metoda kvantifikace čistého efektu bude využita také v hodnocení SP SZP, a to primárně v kontextu SC 5. Hodnocení ale je relevantní i pro analýzu dopadu podpory na ukládání organického uhlíku v půdě a bude proto aplikováno také pro kvantifikaci čistého efektu v SC 4. Doplnkově bude analyzováno také možné využití dat evropského modelu, založeného na datech ze systému LUCAS.

Specifický cíl 5: Podporovat udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší, a to i snížením závislosti na chemických látkách

Ukazatele dopadů za SC 5	Poznámka
I.13 Snižování eroze půdy: Procentní podíl zemědělské půdy postižené mírnou a silnou erozí	Odhad ztráty orné půdy vodní erozí a podíl zemědělské půdy v oblastech MEO a SEO
I.14 Zlepšování kvality ovzduší: Emise amoniaku ze zemědělské činnosti	Indikátor analyzuje hodnoty celkových emisí amoniaku, jeho změny ve srovnání s referenčním rokem 2005 a přepočtené celkové emisí amoniaku na výměru zemědělské půdy a na počet VDJ
I.15 Zlepšování kvality vod: Hrubá bilance živin v zemědělské půdě	Indikátor, dle fiše EK, kvantifikuje bilanci dusíku a fosforu na hektar zemědělské půdy
I.16 Omezování úniku živin: Dusičnany v podzemní vodě	Indikátor je kvantifikován jako procentní podíl vzorkovacích stanic podzemních vod, v nichž je koncentrace dusíku vyšší než 50 mg/l podle směrnice 91/676/EHS
I.17 Snižování tlaku na vodní zdroje: Index spotřeby vody plus (WEI+)	Indikátor zaměřený na objem spotřeby vody v zemědělství jako % obnovitelných vodních zdrojů.
I.18 Udržitelné a omezené používání pesticidů: Rizika, využívání a dopady pesticidů	Hodnoty indikátoru jsou vyjádřeny jako celkový objem prodeje pesticidů a jejich hlavních skupin a dále je kvantifikován jako index

Pro výpočet čistého efektu v oblasti rozvoje a účinného hospodaření s přírodními zdroji předpokládáme využití především následujících zdrojů dat a ukazatelů:

Kvalita půdy

Zdroje dat:

- Trend obsahu vázané organické hmoty v půdě (SOC, zdroj: agrochemické zkoušení ÚKZÚZ),
- Prostorová data o SOC, využívající spektrální indexy z optických satelitních dat (Copernicus Sentinel 2),
- Vegetační pokryv půdy v klíčových obdobích; analýza reziduí na povrchu půdy, pěstování meziplodin (Copernicus, Sentinel NDVI/LAI) – data z DPZ, využití vhodných markerů z portfolia Copernicus,
- Erozní ohroženost (model VÚMOP založený na RUSLE metodice, zohlednění dat o pokryvu půdy (C faktor modelu) - získáme mj. z DPZ),
- Další data DPZ – oblasti s půdní degradací (např. zhutnění, snížená infiltrace vody atd.) – Sentinel.

Pro výpočet čistého efektu je, na základě předchozích zkušeností s hodnocením dopadu ve Střednědobé evaluaci PRV, uvažováno o využití párovacího přístupu (srovnání ploch s podpořenými managementy relevantními pro zvyšování kvality půdy a ploch, na kterých tyto intervence, resp. zemědělské postupy aplikovány nejsou) a vymezení čistého efektu s využitím metody difference-in-differences.

b) Retence vody a eroze:

- Index vlhkosti půdy (Soil Moisture – Copernicus),
- Změna délky a četnosti vegetačního pokryvu v období náchylném k erozi viz výše,
- Změny ve využití meziplodin, zatravnění, agrolesnických ploch – potenciál retence (data LPIS i DPZ – vhodné markery Copernicus).

Pro výpočet čistého efektu podpory na retenci vody a zabránění ztráty půdy erozí bude využito modelu, který bude kalkulovat, k jakému objemu ztráty půdy by došlo v případě, že by nebyly aplikovány podporované managementy a zemědělské postupy (data pro model budou získána z LPIS a také z dat dálkového průzkumu země – databáze Copernicus).

c) Kvalita vody a emise:

- Trend koncentrací dusičnanů a dalších znečišťujících látek v povrchových a podzemních vodách (ČHMÚ, využití GIS a digitálního modelu území pro zpracování mikro-povodí),

Pro výpočet čistého efektu podpory na obsah znečišťujících látek bude využito párovacího přístupu. S využitím GIS analýzy a digitálního modelu území budou zpracována mikro-povodí a ta budou následně klastrována v závislosti intervencích; pro kvantifikaci čistého efektu bude využita pokročilá statistická analýza pro vyhodnocení dopadů,

- Odhad emisí amoniaku a GHG (z modelů emisí na základě využití technologií a managementu – např. IPCC Tier II / národní inventarizace).

Bude ověřeno využití modelů emisí pro stanovení čistého efektu podpory na emise amoniaku (obdobně jako na emise GHG, viz SC 4)

Specifický cíl 6: Přispívat k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilovat ekosystémové služby a zachovávat stanoviště a krajiny

Ukazatele dopadů za SC 6	Poznámka
I.19 Zvýšení populace polního ptactva: Index polního ptactva	Index polního ptactva – kalkulován na celostátní úrovni

I.20 Zlepšování ochrany biologické rozmanitosti: Procentní podíl druhů a stanovišť v zájmu Společenství, jež souvisí se zemědělstvím, se stabilní nebo rostoucí tendencí, s rozdělením procentního podílu týkajícího se druhů volně žijících opylovačů	Procentní podíl sledovaných druhů, habitatů a druhů opylovačů, jejichž trend je stabilní nebo rostoucí
I.21 Lepší poskytování ekosystémových služeb: Podíl zemědělské půdy s krajinnými prvky	Podíl zemědělské půdy s krajinnými prvky na celkové výměře – zpracováno na základě reportingu LUCAS i prostřednictvím DPZ - Copernicus
I.22 Větší zemědělská biologická rozmanitost v rámci systému hospodaření: rozmanitost plodin	Indikátor se skládá ze dvou dílčích indikátorů: počet farem dle počtu pěstovaných plodin a velikosti farmy a diverzita plodin na regionální úrovni v členění dle velikosti ploch

V případě indikátorů biodiverzity nepředpokládáme (na základě zkušeností s hodnocením dopadu na biodiverzitu v případě PRV) s kvantifikací čistého efektu. Dopad intervencí SP SZP na biodiverzitu bude vyhodnocován kvalitativně, primárně s využitím biomonitoringů – tak, jak je vymezeno v hodnotící otázce 15 (15.2.1 – 15.2.5). V případě ekosystémových služeb bude jako čistý efekt vymezena plocha krajinných prvků vymezených v intervenci 05.31 (viz otázka 17.3.2).

Specifický cíl 9: Zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci

Ukazatele dopadů za SC 9	Poznámka
I.28 Omezování používání antimikrobiálních látek u hospodářských zvířat: prodej/použití antimikrobiálních látek pro zvířata určená k produkci potravin	Indikátor vyčíslen jako celkový objem prodaných / využitých antimikrobiálních látek pro zvířata určená k produkci potravin v přepočtu na populaci
I.29 Reakce na poptávku spotřebitelů po kvalitních potravinách: Hodnota produkce v rámci režimů jakosti Unie a produkce ekologického zemědělství	Celkový objem produkce v mil. EUR a %

V případě dostupnosti dat na úrovni zemědělských podniků je možné uvažovat o aplikaci kontrafaktuálního designu pro kvantifikaci dopadu podpory z programu na snížení používání antimikrobiálních látek u hospodářských zvířat (indikátor I.28).

V případě indikátoru I.29 nepředpokládáme kvantifikaci čistého efektu.

3.16 Návrh vyhodnocení plnění doporučení SEA

Hodnocení plnění doporučení formulovaných v rámci strategického posouzení vlivů na životní prostředí (SEA) bude zaměřeno na ověření, do jaké míry byla tato doporučení skutečně naplněna při implementaci SP SZP. Cílem není pouze posoudit, zda byla doporučení formálně akceptována či zapracována do textu Strategického plánu, ale především zhodnotit, zda jejich obsah byl skutečně uplatněn v praxi, a jaký měl vliv na způsob realizace programu.

Hodnocení bude odpovídat na několik základních otázek. V první řadě půjde o to zjistit, která doporučení SEA jsou pro implementaci Strategického plánu skutečně relevantní a jakým způsobem byla přenesena do implementační praxe. Následně bude hodnoceno, jaké konkrétní kroky, úpravy či opatření byly na jejich základě přijaty, a zda tyto kroky vedly ke zlepšení řízení programu nebo snížení identifikovaných rizik. Součástí hodnocení bude rovněž zjištění, která doporučení zůstávají relevantní i do budoucna, případně jaká rizika vyplývají z jejich neplnění.

Metodický přístup bude založen na kombinaci dokumentové analýzy, expertní syntézy a kvalitativního ověření v praxi. Základní rámec hodnocení vychází z logiky vstup–proces–výstup–výsledek. Vstupem jsou jednotlivá doporučení SEA, jejich formulace a způsob, jakým byla vypořádána v příloze Strategického plánu (s. 945 – 960 dokumentu ve verzi 6.3). Procesní dimenzi představuje způsob zpracování doporučení (např. metodické, institucionální nebo implementační opatření). Výstupem je konkrétní změna v implementaci (např. doplnění indikátorů, aktualizace metodik, úprava intervenční logiky či mechanismů monitoringu). Výsledkem je pak dopad těchto opatření na kvalitu implementace, řízení nebo environmentální účinnost programu. Tento rámec umožní rozlišit, zda doporučení přinesla nějaké změny, nebo zůstala na úrovni formálního vypořádání.

V první fázi bude provedena systematická klasifikace všech doporučení uvedených v programovém dokumentu, resp. jeho příloze. Každé doporučení bude zařazeno podle tematického zaměření – zejména na ochranu přírody a krajiny (včetně území Natura 2000), ochranu půdy a vody, změnu klimatu a snižování emisí, podporu biodiverzity a krajinné struktury a na oblast implementace a monitoringu; vyfiltrována budou ta doporučení, které mají vztah k intervencím implementovaným v SC 4, 5, 6 a 9. Současně bude zohledněn charakter doporučení (např. metodické, implementační, vztahující se k podmínkám programu, atd.).

Následně bude pro každé doporučení zjištěn aktuální stav jeho plnění / zavedení, a to zejména na základě analýzy programového dokumentu a dalších relevantních podkladů. Každé doporučení bude klasifikováno do jedné ze čtyř kvalitativních kategorií: plně implementováno, částečně implementováno, v procesu realizace, nebo neimplementováno.

Pro ověření závěrů z dokumentové části bude provedeno kvalitativní šetření, které doplní hodnocení o zkušenosti z implementační praxe. Zahrne několik rozhovorů s gestory odpovídajících částí implementace programu. Tyto diskuse se zaměří na to, zda doporučení SEA skutečně vedla ke změnám v implementaci nebo zda jejich zavedení brání například naráží na institucionální či technické překážky (příp. nejsou doporučení považována za relevantní).

Po shromáždění a ověření informací bude následovat syntéza výsledků. Pro každé doporučení SEA bude zpracováno shrnutí obsahující popis jeho plnění, relevantní odkazy na změny v dokumentech a stručný komentář k dopadům. Hodnocení se zaměří i na identifikaci hlavních faktorů, které realizaci doporučení podporovaly, nebo naopak bránily (např. legislativní omezení, institucionální kompetence, časové zpoždění, dostupnost zdrojů). Součástí závěrečné interpretace bude i identifikace případných rizik nedostatečného zavedení doporučení SEA.

3.17 Posouzení relevance dat

Klíčovým zdrojem dat pro hodnocení jsou především prostorová data v systému LPIS. Dostupnost a využívání těchto dat bylo s pracovníky zadavatele podrobně konzultováno a technicky ověřováno. V případě projektových opatření byla ověřována dostupnost a relevance dat především ve vztahu k opatřením v lesích a investičním opatřením. Bylo ověřeno, že datové zdroje obsahují klíčová data o implementaci programu a finančním plnění.

Stránka | 115

Specifická potřeba dat, která jsou vykazována v monitorovacích listech, byla vymezena u některých opatření zaměřených na emise GHG a NH₃, spotřebě POR nebo k neproduktivním investicím v lesích. V případě, že by tyto údaje absentovaly, nemá smysl z hlediska dlouhodobého hodnocení programu tyto informace doplňovat pro nové projekty či žádosti o platbu, neboť u většiny intervencí je již velké množství projektů podáno, realizováno a ukončeno a nebylo tak možné zajistit objektivní hodnocení celého vzorku.

Hodnotitel v takovém případě přistoupí buď k vlastnímu šetření, nebo šetření bude provedeno po dohodě se zadavatelem jiným subjektem (MZe, ÚZEI apod.).

Data k sektorovým intervencím byla ověřována s garanty opatření *(v okamžiku zpracování návrhu VZ s výjimkou sektorových opatření zaměřených na včely)*.

Konečná podoba dat požadovaných po zadavateli bude určeno po diskusi s ním a může se také v průběhu času měnit.

3.18 Změny v metodickém přístupu

Vstupní zpráva včetně návrhu metodického přístupu a dalších aspektů byla zpracována na základě zkušeností hodnotitele a současného poznání dané věci a následně upravena po diskusi se zadavatelem.

Hodnotitel však má zkušenost, že v průběhu času dochází jak k vývoji hodnotících metod, tak dostupnosti zdrojových dat, kvality externích výstupů, kvality dat atd.

Stránka | 116

Z tohoto důvodu je hodnotitel přesvědčen, že v průběhu realizace hodnocení mohou nastat a pravděpodobně nastanou situace, kdy bude vhodné či žádoucí zejména metodický přístup upravit. K této úpravě může dojít jak na základě zjištění hodnotitele, tak na základě potřeb zadavatele.

Hodnotitel považuje za vhodné, aby se vždy na začátku nového hodnotícího období v rámci diskuse mezi zadavatelem a hodnotitelem provedlo zhodnocení dosavadních postupů (metoda učení), jejich vhodnost a účelnosti, definovaly se problematické body a nové potřeby a po formulování případných změn došlo mezi hodnotitelem a zadavatelem na shodě v úpravě či doplnění metodického přístupu při současném zachování základního rámce hodnocení a respektování smluvních povinností.

4 Detailní plán práce

Tato kapitola obsahuje návrh podrobného harmonogramu hodnotících aktivit s popisem dílčích činností a dílčí termíny plnění v jednotlivých letech včetně komunikace s objednatelem.

4.1 Souhrnný plán práce pro celé období trvání zakázky

Souhrnný plán práce pro celé období trvání zakázky, který používá jako milníky termíny odevzdání jednotlivých výstupů, je uveden dále v rámci této kapitoly.

Práce na zakázce byly zahájeny okamžitě po podpisu smlouvy 7. 8. 2025. Na konci srpna 2025 došlo k úvodní schůzce se zadavatelem a dále byly studovány a analyzovány dostupné dokumenty, materiály, metodika EK, statistické ročenky aj.

Vzhledem k obecnému harmonogramu budou práce na Průběžném hodnocení 2026 zahájeny okamžitě po akceptaci Úvodní zprávy. V rámci Průběžného hodnocení 2026 bude nastaven formát výstupů, který bude následně zúžen pro účely pravidelných průběžných zpráv a upraven dle potřeby před zahájením prací k jednotlivým výstupům.

Každý dílčí výstup se skládá z několika základních aktivit, resp. fází, které jsou v harmonogramu rozděleny do přípravy formátu výstupu, sběru a analýzy dat, přípravy samotné zprávy, termíny odevzdání a cykly připomínkování, z nichž každý má trvání 20 pracovních dní.

Práce na průběžných zprávách, jejichž obsah se výrazně odvíjí od analýzy dat z informačního systému programu, započne vždy po vygenerování dat a poskytnutí těchto dat hodnotiteli ze strany ŘO. Hodnotitel a zástupci ŘO se dohodli na pravidelném generování datových sestav s platností k 31. 12. každého roku.

Podle smlouvy mezi objednatelem a hodnotitelem jsou stanoveny pro realizaci práci tyto základní povinnosti, od kterých se bude činnost hodnotitele odvíjet.

Výstup	Termín
Úvodní zpráva o hodnocení	7. 11. 2025 (první pracovní den po uplynutí 3 měsíců od účinnosti smlouvy)
Průběžné zprávy o hodnocení	Do 30. 9. v letech 2026, 2027, 2028
Prezentace úvodní zprávy/průběžných zpráv Řídícímu orgánu (ŘO), Monitorovacímu výboru (MV), Tematická pracovní skupina (TPS), Evropská komise (EK)	Prezentace ŘO – do 10 pracovních dnů po odevzdání úvodní zprávy o hodnocení a průběžné hodnotící zprávy Odevzdání prezentace pro MV / TPS / jednání s EK 5 pracovních dní před jednáním Vlastní prezentace v termínu konání MV (zpravidla polovina června a prosince); prezentace na TPS koná se minimálně 1 x ročně; minimálně 1 x ročně účast na jednání s EK (zpravidla před jednáním MV)
Informace o realizovaných činnostech pro odbor Řídící orgán RV	Průběžně 1x za každé 3 měsíce od uzavření smlouvy písemná zpráva nejpozději k poslednímu pracovnímu dni daného čtvrtletí
Spolupráce při nastavení ročních plánů hodnocení SP SZP	Každoročně před jednáním Tematické pracovní skupiny k monitoringu a hodnocení SP SZP (TPS) (předpoklad září / říjen)
Vyhrazená změna smlouvy (dle § 100 ZZVZ) - Ad-hoc vyhodnocení problémů při implementaci	cca v 1. polovině roku 2027

Od těchto termínů se odvíjí obecný harmonogram prací hodnotitele, který je uveden v následujících tabulkách pro jednotlivé roky realizace zakázky (2025 až 2028).

Podrobný harmonogram aktivit spojených se zpracováním průběžné zprávy je pak zpracován obecně (tedy jako platný pro každou jednotlivou zprávu).

Harmonogram prací v roce 2025

Aktivita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Uveřejnění smlouvy (účinnost)								7				
Zpracování vstupní zprávy								X	X	X		
Odevzdání vstupní zprávy											7	
Připomínkování vstupní zprávy											X	X
Akceptace vstupní zprávy												X
Informace o realizovaných činnostech ŘO									30			31
Prezentace ŘO (nejzazší datum)											X	
Prezentace TPS (TBD)											X	
Prezentace MV (TBD)												X
Účast na jednání s EK (TBD, před jednáním MV)												X
Průběžné konzultace / schůzky s objednatelem (podle potřeby)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Harmonogram prací v roce 2026

Aktivita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zahájení prací na průběžné zprávě	1											
Zpracování průběžné zprávy	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Odevzdání průběžné zprávy									30			
Připomínkování průběžné zprávy										X	X	
Akceptace průběžné zprávy (nejvíce 40 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)												30
Informace o realizovaných činnostech ŘO			31			30			30			31
Prezentace ŘO (nejdéle 10 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)									X			
Prezentace TPS (TBD)											X	
Prezentace/účast MV (TBD)						X						X
Účast na jednání s EK (TBD, před jednáním MV)						X						X
Průběžné konzultace / schůzky s objednatelem (podle potřeby)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Harmonogram prací v roce 2027

Aktivita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zahájení prací na průběžné zprávě	1											
Zpracování vstupní zprávy	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Odevzdání průběžné zprávy									30			
Připomínkování průběžné zprávy										X	X	
Akceptace průběžné zprávy (nejvíce 40 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)												30
Informace o realizovaných činnostech ŘO			31			30			30			31
Prezentace ŘO (nejdéle 10 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)									X			
Prezentace TPS (TBD)											X	
Prezentace/účast MV (TBD)						X						X
Účast na jednání s EK (TBD, před jednáním MV)						X						X
Průběžné konzultace / schůzky s objednatelem (podle potřeby)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Harmonogram prací v roce 2028

Aktivita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zahájení prací na průběžné zprávě	1											
Zpracování vstupní zprávy	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Odevzdání průběžné zprávy									30			
Připomínkování průběžné zprávy										X	X	
Akceptace průběžné zprávy (nejvíce 40 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)												30
Informace o realizovaných činnostech ŘO			31			30			30			31
Prezentace ŘO (nejdéle 10 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)									X			
Prezentace TPS (TBD)												X
Prezentace/účast MV (TBD)							X					X
Účast na jednání s EK (TBD, před jednáním MV)							X					X
Průběžné konzultace / schůzky s objednatelem (podle potřeby)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Podrobný harmonogram prací na Úvodní zprávě

Aktivita	7	8	9	10	11	12
Zahájení prací na vstupní zprávě		X				
Úvodní schůzka se zadavatelem		X				
Studium podkladů			X	X		
Nastavení metodiky			X	X		
Odevzdání návrhu vstupní zprávy					7	
Připomínkování vstupní zprávy (dva cykly po 20 pracovních dnech)					X	X
Prezentace ŘO (nejdéle 10 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)					X	
Akceptace vstupní zprávy						X

Zpracování Úvodní zprávy bylo zahájeno po podpisu a nabytí účinnosti smlouvy. Následně se uskutečnila schůzka mezi zadavatelem a objednatelem, na které byly nastíněny hlavní obrysy spolupráce a ze strany objednatele i hodnotitele byly představeny hlavní kontaktní osoby zodpovědně za realizaci zakázky na straně objednatele a poskytování součinnosti a připomínkování výstupů na straně zadavatele.

Hodnotitel pro zpracování Úvodní zprávy zvolil obvyklý postup, který se skládá v prvotní fázi ze získání a studia relevantních podkladů (poskytnutých zadavatelem i obecně dostupných informací) a zaměřil při studii těchto podkladů na jejich relevantnost pro tvorbu metodiky a návrh dalšího postupu prací. Nedílnou součástí bylo také zahrnutí technické specifikace díla, které je součástí Smlouvy.

U poskytnutého přehledu dat se hodnotitel zaměřil na jejich relevantnost a úplnost pro výpočet potřebných ukazatelů a použitelnost při tvorbě analýz. Dále byly podrobně analyzovány předané podklady a harmonogram zpracování externích analýz. Na základě jednání mezi zástupci hodnotitele a zástupci zadavatele zaměřeném na strukturu a postup GIS analýz byly hodnotiteli postupně v několika dávkách předány „testovací“ sestavy z LPIS tak, aby bylo možné ověřit, že sestavy obsahují data potřebná ke zpracování průběžného hodnocení a že tyto podklady je možné technicky zpracovat.

V průběhu zpracování VZ byla dále zorganizována schůzka mezi zástupci hodnotitele (vč. experta na oblast lesnictví) a zadavatele k vyjasnění metodického postupu a dat / podkladů pro hodnocení lesnických opatření. Dále proběhly operativní konzultace s gestory sektorových intervencí týkající se dostupnosti dat a postupu implementace sektorových intervencí v tzv. organizacích producentů.

Hodnotitel na základě předaných data a realizovaných konzultací zpracoval návrh úvodní zprávy, primárně pak základní metodický přístup k zodpovídání evaluačních otázek včetně identifikace sledovaných ukazatelů, prováděných evaluačních metod (včetně případně podmíněnosti) a požadavků na součinnost zadavatele.

Podrobný harmonogram prací na Průběžné zprávě

Aktivita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zahájení prací na průběžné zprávě	1											
Generování datových podkladů ze strany objednatele	X											
Vstupní schůzka s objednatelem k Průběžné zprávě	X											
Nastavení / úprava formátu Průběžné zprávy	X											
Doplnění chybějících dat od objednatele			30									
Sběr dat zajišťovaný hodnotitelem (data mining, číselná data, GIS)	X	X	X	X	X	X						
Zpracování dat – v úvodní fázi zejm. GIS analýzy a analýza předaných externích podkladů	X	X	X	X	X	X	X	X				
Poskytnutí externích podkladů (analýzy, studie apod.) objednatelem	X	X	X	X	X	30						
Sběr a analýza dat a informací (případové studie)			X	X	X	X	X					
Sběr a analýza dat a informací od třetích subjektů (vč. GIS vrstev a dat z DPZ)			X	X	X							
Sběr a analýza dat a informací (dotazníková šetření, rozhovory, atd.)			X	X	X	X	X					
Sběr a analýza dat a informací (pokročilé statistické metody, kontrafaktuální analýza, modely apod.)				X	X	X	X					
Realizace kvalitativního šetření s důrazem na interpretaci zjištění a závěrů – fokusní skupiny, workshopy, atd.						X	X	X				
Vlastní příprava Průběžné zprávy (zpracování textového výstupu)								X	X			
Odevzdání průběžné zprávy									30			
Připomínkování průběžné zprávy										X	X	

Prezentace ŘO (nejdéle 10 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)

X

Akceptace průběžné zprávy (nejvíce 40 pracovních dnů po odevzdání průběžné zprávy)

X

Zpracování průběžné zprávy v jednotlivých letech bude mít obdobný průběh, který se bude odlišovat pouze rozsahem prováděných prací v návaznosti na požadavek objednatele definovaný v tabulce níže.

Z této tabulky je patrné, že ve všech třech průběžných zprávách bude hodnocena účelnost a účinnost, ve zprávě v roce 2026 relevance, soudržnost a unijní přidaná hodnota a ve zprávě za rok 2027 mají být hodnoceny dopady programu.

Četnost a časové ukotvení sběru primárních dat (zejm. dotazníková šetření a rozhovory) k hodnotícím podotázkám jsou vymezeny v podkladových materiálech, které byly hodnotiteli předány zadavatelem.

Hodnotící zprávy (obsah dle jednotlivých oblastí intervencí a termínu)

		2026 Průběžná zpráva	2027 Průběžná zpráva	2028 Průběžná zpráva
Účelnost	PP	x	x	x
	Sektorové intervence	x	x	x
	Rozvoj venkova	x	x	x
Účinnost	PP	x	x	x
	Sektorové intervence	x	x	x
	Rozvoj venkova	x	x	x
Relevance	PP	x		
	Sektorové intervence	x		
	Rozvoj venkova	x		
Soudržnost	PP	x		
	Sektorové intervence	x		
	Rozvoj venkova	x		
Unijní přidaná hodnota	PP	x		
	Sektorové intervence	x		
	Rozvoj venkova	x		
Dopady	PP		x	
	Sektorové intervence		x	
	Rozvoj venkova		x	

Z hlediska postupu prací by v rámci první zprávy mělo dojít k vzájemnému odsouhlasení formátu zprávy (struktura, dílčí řešené zkoumané problematiky, formát apod.), který bude následně použit i v rámci dalších dvou zpráv.

Prvním krokem při zpracování průběžné zprávy bude získání vstupních (číselných) dat (hodnot) z informačního systému a vymezených vrstev LPIS. Hodnotitel předpokládá, že data budou poskytnuta k poslednímu dni předchozího roku a předložena v průběhu následujícího měsíce. Následně proběhne jejich kontrola a zpracování do interního výstupu, který následně bude sloužit pro jednotlivé hodnotitele jako základní podklad jak pro hodnocení věcného a finančního pokroku, tak také pro evaluační práce na jednotlivých otázkách.

Souběžně s tím by měl objednatel, tam kde je to definováno, poskytnout další podklady (externí analýzy) a to tak, aby bylo možné je zohlednit při zpracování průběžné zprávy; předpokládáme ovšem, že část podkladů bude předávána průběžně s postupem jejich akceptace.

Pro data zjišťovaná či zajišťovaná hodnotitelem platí obdobný postup s cílem mít všechny potřebné vstupy nejpozději v průběhu druhého čtvrtletí – s výjimkou kvalitativních metod zaměřených na interpretaci a validaci předběžných zjištění a závěrů, které bude realizováno v pozdější fázi (cca červen až září).

V rámci druhého a případně i třetího čtvrtletí pak hodnotitel zajistí provedení hlavních evaluačních prací v podobě aplikace relevantních evaluačních metod (zejména rozhovory, dotazníková šetření, workshopy, kulaté stoly, případové studie, pokročilé statistické metody apod.) tak, aby nejpozději na přelomu druhého a třetího čtvrtletí měli jednotliví hodnotitelé všechny, či alespoň významnou většinu podkladů pro vlastní provedení hodnocení v podobě zodpovězení evaluační otázky a zpracování textového výstupu.

Vlastní příprava zprávy by pak měla proběhnout ve třetím čtvrtletí, přičemž začátek třetího čtvrtletí bude vyhrazen také na doplnění chybějících podkladů, pokud tyto nebude možné dodat / získat dříve. Jako krajní okamžik pro zohlednění ve zprávě v případě podkladů poskytovaných objednatelem považuje hodnotitel období alespoň jednoho a půl měsíce před datem odevzdání zprávy (týká se zejména externích analýz poskytovaných objednatelem).

Po odevzdání průběžné zprávy proběhne klasické připomínkové řízení ve dvou kolech a hodnotitel zároveň zajistí prezentaci výsledků pro potřeby objednatele, technické pracovní skupiny, monitorovacího výboru a Evropské komise. Prezentace bude připravena v rozsahu odpovídajícím povaze příslušného orgánu (v nejšířší podobě pro potřeby objednatele a následně ve stručnější podobě pro potřeby TPS a zejména Monitorovacího výboru a případně Evropské komise.

4.2 Řízení projektu

Organizační struktura projektu

Realizační tým je členěn do tří sub-týmů:

- evaluační tým,
- expertní a podpůrný tým,
- ad hoc externí experti

Evaluační tým odpovídá za nastavení celkového designu řešení jednotlivých evaluačních oblastí a realizaci samotných evaluačních / výzkumných aktivit.

Podpůrný tým poskytuje dílčí vstupy zejména analytického, organizačního a servisního charakteru.

Ad hoc externí experti bude využiti v případě potřeby na posílení odborného zázemí a doplnění zkušenosti pro potřeby jednotlivých evaluačních úkolů a budou se podílet výkonně na zpracování evaluačních úkolů.

Seznam členů realizačního týmu

Člen realizačního týmu	Pozice v rámci týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Vedoucí týmu • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Zástupce vedoucího týmu, Odborník na oblast zemědělství • Člen evaluačního týmu

XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinátorka týmu • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Odborník v oblasti lesního hospodářství • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Odborník v oblasti životního prostředí • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Odborník na geografické informační systémy • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Člen evaluačního týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Datový analytik • Člen podpůrného týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Člen podpůrného týmu
XXX	<ul style="list-style-type: none"> • Specialista na oblast zemědělství a životního prostředí • Člen podpůrného týmu

Komunikace se zadavatelem

Komunikace mezi hodnotitelem a objednatelem a ostatními zainteresovanými stranami, bude zajišťována flexibilně s ohledem na účel komunikace a potřeby obou stran. Základní stavební kameny komunikační struktury v projektu tvoří:

- Zprávy o realizovaných činnostech
- Pravidelná jednání a konzultace
- Ad hoc jednání a konzultace

Zprávy o realizovaných činnostech

Zprávy o realizovaných činnostech rekapituluji projektové aktivity ve fázi realizace a budou poskytovány každé tři měsíce na konci čtvrtletí. Tyto zprávy budou obsahovat plán a stručný popis realizovaných a plánovaných činností. Jejich cílem je nastavit proces strukturovaného informování objednatele o realizovaných aktivitách, plánovaných aktivitách a potřebné součinnosti ve vztahu k plánovaným aktivitám. Přílohou Zprávy o realizovaných činnostech mohou být průběžné pracovní výstupy předkládané zadavateli pro informaci, případně ke schválení.

Pravidelná jednání a konzultace

V rámci pravidelných jednání a konzultací bude zajištěn celkový dohled nad průběhem evaluace. Osobní setkání budou probíhat podle potřeby, vždy však na začátku řešení dané průběžné zprávy a následně podle potřeby, a to mezi hlavními zástupci objednatele a hlavními zástupci hodnotitele odpovědných za realizaci projektu. Projednávány budou například informace o realizovaných aktivitách, časový harmonogram a aktuální plnění milníků. Obsahem jednání bude také řešení případných sporných otázek, které nebude možné vyřešit na pracovní úrovni. Diskutována budou také rizika potenciálně ovlivňující průběh evaluace.

Ad hoc jednání a konzultace

Operativní jednání k projektu probíhají formou osobních schůzek zvolených pracovníků hodnotitele a objednatele, principiálně v prostorách objednatele či prostřednictvím teams call. V naléhavých případech bude hodnotitele zadavatele kontaktovat telefonicky. Běžná operativní komunikace probíhá prostřednictvím e-mailových zpráv členů týmu hodnotitele a kontaktních osob objednatele.

Hlavní kontakty

Kontaktní informace osob odpovídajících za realizaci hodnocení na straně hodnotitele a objednatele.

Zpracovatel	Zadavatel
XXX XXX XXX@cz.gt.com	XXX XXX XXX@mze.gov.cz
XXX XXX XXX@cz.gt.com	XXX XXX XXX@mze.gov.cz

---

5 Infografika

Pro potřeby tvorby infografiky bude využit grafický tým Grant Thornton Czech Republic, který má bohaté zkušenosti s tvorbou grafických výstupů jak pro interní potřebu, tak také s externími projekty a zakázkami.

Stránka | 131

S ohledem na zajištění potřeb informovanosti o výsledcích hodnocení bude po odsouhlasení, resp. akceptaci výstupů zajištěno předání grafických výstupů obsahujících hlavní výsledky a výstupy hodnocení.

Hodnotitel předpokládá na základě svých zkušeností tvorbu barevných jednostránkových posterů, které budou kromě grafické podoby (primárně vhodný obrázek jako součást či podklad), povinné publicity programu (logo operačního programu včetně informace o financování a Ministerstva zemědělství při současném respektování dalších pravidel publicity) a loga zpracovatele hodnocení obsahovat hlavní informaci či informace z hodnocení na úrovni jednotlivých specifických cílů či relevantních skupin (tedy řádově do deseti různých posterů) hodnocení obsahující jak textové, tak číselné informace pro druhu prezentovaného výsledku či výstupu za danou oblast.

Základní grafická podoba by se neměla v průběhu jednotlivých let měnit. Komunikované informace předpokládáme v základní, stručné a heslovité podobě včetně případných číselných údajů reprezentujících hlavní dosažené výsledky na úrovni strategických cílů.

Při tvorbě grafické podoby i obsahu předpokládáme spolupráci zadavatele a případně i možnost využití jeho fotobanky. Součástí návrhu průběžné zprávy by měly být základní komunikované okruhy, které budou po následném odsouhlasení zpracovány tak, aby je měl zadavatel k dispozici co nejdříve po odevzdání a akceptaci finální podoby závěrečné zprávy (s ohledem na připomínkový proces se může obsah i textace prezentovaných výstupů měnit až do finální akceptace zprávy).

Hodnotitel je ad hoc připraven se zadavatelem spolupracovat i na přípravě jiných grafických výstupů podle jeho potřeb či přípravě obsahu pro potřeby tvorby jiných materiálů zadavatele.

Grant Thornton

© 2025 Grant Thornton Advisory All rights reserved.

---

www.grantthornton.cz